

ROPARZ HEMON

**GERIADUR ISTOREL
AR BREZHONEG**

Dictionnaire Historique du Breton

**Rann 19
Korf - Iliz - Kriz**

PREDER
Kaier 141-142
Meurzh-Ebrel 1971

ROPARZ HEMON

**GERIADUR ISTOREL
AR BREZHONEG**

Dictionnaire Historique du Breton

**Rann 19
Korf - Iliz - Kriz**

PREDER

Kaier 141-142

Meurzh-Ebrel 1971

ROPARZ HEMON

**GERIADUR ISTOREL
AR BREZHONEG**

Dictionnaire Historique du Breton

**Rann 19
Korf - Iliz - Kriz**

PREDER

Kaier 141-142

Meurzh-Ebrel 1971

korf-iliz m. nef (d'église).

GReg.p.654 corf-Ilis ; L'Arm-p.251 corff-Iliss (m.);
corveu-Iliss (pl.).

korkfenn f.-où corset, veste sans manches.

GReg.p.214 corfgenn, tr. "corps de jupe sans manches, corset de nourrices"; corfgennou (pl.); p.180 corqenn, tr. "collet, pourpoint sans manches"; corqennou (pl.); PELletier, corken, tr. "habillement des paysannes de Cornwaille, lequel couvre seulement le corps et les bras, depuis les épaules jusqu'à la ceinture".

korfskejañ v. autopsier.

VALL.p.48 korfskeja (inf.).

korf-ti m. corps de logis.

GReg.p.581 corf ty, ur c'horf ty.

korfus a. corporel.

C.(DEBM.p.253) corffus .

GReg.p.213 corffus, corvus, tr."corporel, palpable et sensible".

koriandrez coll. -enn, koriandrenn coriandre.

GReg.p.212 coryandrenn, ar goryandrenn (sgf.).

VALL.p.155 koriandrez; koriandrezenn, koriandrenn (sgf.).

korintez coll. -enn raisins de Corinthe.

Qu. III p.24 raesin corintès, tr. "corinthes".

GReg.p.779 coryntès, rezin coryntès.

kork m.-ed gueux.

GReg.p.480 corcq, tr. "gueux, mendiant fripon, et voleur"; corcqed (pl.); p.225 corqès, tr. "coureuse, femme prostituée" (fém.); corqesed (fém.pl.).

korkañ v. gueuser.

GReg.p.480 corcqca, tr. "gueuser, mendier" (inf.).

korker m.-ien gueux.

GON. korker.

korkerezh m. gueuserie.

GReg.p.480 corcqérez, tr."gueuserie, mendicité".

korleziñ v. gondoler.

VALL.p.338 korlézein (V.)(inf.).

korlusk s. sorte de coquillage.

PELletier. corlusk "est, selon M.Roussel, une espèce de coquillage, qu'il croit être le Murex des Latins ..., ayant observé qu'il rend une humeur ou liqueur de couleur rouge, pourprée : il est attaché aux rochers que la mer ne couvre pas toujours".

kormel; per kormel coll. perenn gormel cormes.

GReg.p.212 pèr cormel; pèren cormel (sgf.).

kormelenn f.-ed cormier.

GReg.p.212 cormelenn ; cormelenned (pl.).

1. korn f. (jeu de la) galoche.
MOA.p.279 gorn (f.), tr. "galoche, jeu d'enfants"; MBR.p.142 ur paotr yaouank o c'hoari'r c'horn.
VALL.p.328 korn (f.).
2. korn s. cormier.
C.(DEEM;p.253) guezenn corn, tr. "cormier, lat. cornus".
3. korn m.-ioù (1) coin, angle.
M.514 hep bout bep cornn ornet ; Dnal.p.167 e corn ur lann é Keranna.
GReg.p.178 corn ; cornvou (pl.) ; cornñu (V.)(pl.) ; corn ur c'hoad ; PELletier.corn ; L'Arm-p.63 corne (m.) ; corneu (pl.) ; NG-671 pep corne eus (skrivet : a ves) an hent ; SG.f.44-b e pevar chorn ar bed ; BD.après 1584 an Abad a deu war ur corn a'n teatr.
BBR.p.4 tad-kozh e korn an tan a c'hoarzh ; MGK.p.V e korn an oaled ; LLB-1943 er pevar horn ag ar vro ; TDE.BF. p.434 un tamm bara du a oa aet gantañ ivez e korn e c'hodell.
DIHU-1905 p.62 e vaouez a gren e korn an tan ; MMEK.p.5 brudet e kement korn a oa e Breizh.
- (2) partie, morceau.
B.n.463 na manet cornn troat na dornn na dornnher.
NG-925 corne a o c'horf ; RP.p.163 kement membr ha kement corn en deveus ; p.61 ne vanas corn anezhañ hep bezañ ... goullet gant fostoù ; HS-p.120 ur horn bara bennak.
4. korn m.kern, kerniel, kernioù (1) corne (d'animal).
C.corn, tr. "corne, lat. cornu"; aneual a dou corn ; C. (DEEM.p.253) querniel (pl.).
GReg.p.212 gorn : gern, gernyou, gernvel (pl.) ; gern, gernñu (V.)(pl.) ; ur c'horn, daou gorn, tri c'horn ; PELletier.corn (m.) ; querne (pl.) ; SG.f.37-b bezañ o tougen ar c'herno (pl.) ; ibid. me ho foeltro gant va chernio (pl.) ; RP;p.60 e c'houzoug a zo bet sec'h-corn gant ar sec'hed.
GBI.p.138 ul loenig ... daou gorn savet war e benn ; p. 506 sevel a ra ar vrud dre ar vro, oa ar markiz o tougen ar c'hernio (pl.) ; LLB-1136 o hern (pl.) ; MGK.p.26 uhel ha kreñv e gernel (pl.) ; KRL.p.20 kavet harp d'e gern, tr. "trouver à qui parler" (pl.) ; FAG.p.107 pa na vez mui foenn er rastell, e sav c'hoari gant ar c'herniel (pl.).
SKET.III p.36 un tarv gwenn gwelevus e gerniel (pl.).
---- (2) cor, corne, trompette.
Fm.n.275 ... ez gray da-n eael (var.ael) gabriel senyff e cornn.
GReg.p.210 corn, tr. "cor, trompette de chasseur"; cornou

- (pl.) ; L'Arm-p. 76 cornn (m.), tr. "cor de chasse"; corneu (pl.) ; NG-1345 ur horne a zeuy neuze, a glevher dre ar bed.
- (3) pipe.
CBF.p.49 n'em eus tamm butun, va c'horn a zo torret.
1. kornad m.-où (1) contenu d'un coin.
VALL.p.131 kornad (m.) ; kornadou (pl.).
---- (2) coin (de pays), région.
LLB-55 ur hornad douar.
DIHU-1907 p.318 mouezh ar c'hleier hag em strew holl dre ar hornad ; p.39 kloc'h ar barrez ... o c'halviñ Breizhiz ag ar hornadeu tro-ha-tro (pl.) ; SKET.p.20 ar c'hornadou en em astenn ... betek kompezennoù digoad.
2. kornad m.-où contenu d'une corne, d'une pipe.
GReg.p.148 ur c'hornad butun.
III.ROUeed. 1,39 ha Sadok ar Beleg-Bras a gemeras ur c'hornad eoul eus an tabernakl ; MOA.p.148 lakaat ur c'hornad butun, tr. "bourrer une pipe".
DIHU-1908 p.10 un deiz ma oa oc'h ober e gornad ; SKET.III p.73 ur c'hornad bier.
- kornadenn f.-où appel de cor, air de cor.
VALL.p.154 kornadenn, korniadenn, tr. "action de sonner du cor, air de cor"; SKET.p.135 d'e gantañ korniadenn ... ez oa deredet e genvrezelidi.
1. kornailhenn f. cornage (des chevaux).
MOA.p.187 kornailen (f.).
2. kornailhenn Voir korzailhenn.
- kornal v. (1) sonner du cor, de la trompette, etc.
GReg.p.210 kornal (inf.).
LLB-1210 an trompet o kornal (inf.).
---- (2) retentir, faire grand bruit.
LLB-504 an aodoù pellañ gant ar mor o kornal (inf.) ; 1046 ne glever ... met tennoù o kornal (inf.) ; 458 ar gurun ar greñva, a gorn (3 prés.).
MKRN.p.88 tier ar Ru Nevez a gorne gant mouezh skiltrus Alen (3 imparf.).
- kornalinenn f.-où cornaline.
GReg.p.212 cornalinenn ; cornalinennou (pl.).
kornañ v. (se) garnir de corne(s).
GON.korna, tr. "se garnir de cornes en parlant d'une génisse, etc., à qui les cornes commencent à paraître"(inf.).
- kornandon m.-ed nain, lutin.
C.corrandon, tr. "cornandon ou nain, lat.antipos, nanus";

- C.(DEEM.p.253) coranandon ; C. (Gloss.p.120) coranandonn.
 GReg.p.643 corandoun, tr. "nain"; corandouned (pl.);
 PELletier. corandoun, tr. "nain, pygmée, petit homme
 ... M. Roussel vouloit que ce fût seulement une Fée";
corandonet (pl.).
- MBR.p.46 pa voen lakaet da gornandounez kozh gant va
 maeronez (fém.); GBL.p.4 e-barzh ar c'hoad p'eo antreet,
kornandonez gantañ degouezhet (fém.); SAG.p.25 kornan-
douned (pl.); FAG.p.39 kornandounik war ur menez (dim.).
 MONA.p.14 me am boa kavet alies ar c'hornandon-mañ tost
 da Diburlu ; p.11 c'hwi a oar ivez e vez ar gornan-
doned oc'h en em ziduellañ eno (pl.).
- kornard m.-ed (1) diable.
 B.n.552 ydolou barbou badouet, groaet dre art gant an cor-
nardet (pl.).
- (2) mari trompé.
 C.cornart, tr. "cornart, lat.gerro"; C.(Gloss.p.120)
cornhart.
- kornardiz f.-où (1) cocuage.
 C.(Gloss.p.120) cornardis, tr. "cornardise, lat.imbellia".
- (2) mauvais tour.
 GReg.p.931 cornardiz, tr. "tour de souplesse, tour de
 malice"; cornardizou (pl.); CO.p.132 o teurel mil
 injur ha mil pouilheri em fas, hag oc'h ober mil
 c'hornardis ha mil boufonerezh em andred ; PELletier.
cornardis "se prend en quelques Cantons pour un adjec-
 tif signifiant fourbe, perfide, traître. Ailleurs
 c'est fourberie, tromperie, trahison. Le P.Maunoir
 a mis Cornardis, embûches".
- kornboud m.-où (1) bourdon de biniou.
 GReg.p.110 corn-boud, ar c'horn-boud, tr. "Le gros bourdon
 d'une vaize".
- (2) cor, trompe.
 GON.korn-boud, tr. "cor, cornet, trompette"; kornoù-boud
 (pl.); EKS.c.19,13 pa zeuio ar c'horn-boud da seniñ ;
 JOZue.6,4 ar veleien a sono gant o c'hornou-boud (pl.);
 NIVe.29,1 deiz ar c'herniel-boud (pl.).
- VALL.p.155 korn-boud, tr. "corne à son grave"; p. 154,
 tr. "cor à son grave"; MATH.p.59 klevout a eure son
 ur c'hornboud.
- korn-bro m. kornioù-bro coin de pays, région.
 IS-p.41 ne dind strewet met en ur horniq-bro bennak (dim.).
- korn-bual m. kerniel-bual corne pour appeler les travailleurs
 des champs.
 TDE.BF.korn-bual (C.)(m.), tr. "corne pour appeler les

- gens de la ferme qui travaillent aux champs".
- korn-butun m. kerniel-butun pipe.
 GReg.p.724 gorn butun, tr. "pipe à tabac";
gernyel butun, gornou butun (pl.).
- ISV.p.424 chom a rae en e sav ... o sachañ war e gorn butun;
 MOA.p.100 tanet e gorn butun gantañ; p.113 lakaet tan
 war e gorn butun.
- korned m.-où (1) cornet.
 L'Arm.p.76 cornette (f.); cornetteu (pl.).
 VALL.p.155 korned (m.).
- (2) cornette.
 L'Arm.p.77 cornette (f.).
- kornedad m.-où contenu d'un cornet.
 VALL.p.155 kornedad (m.).
- korned-liy m. encrier.
 Qu.II p.56 cornet da-n liou, tr. "cornet à encre".
 GReg.p.36 corned-lyou ; cornedou-lyou (pl.).
- korned-skritol m. encrier.
 GReg.p.36 corned skritol ; cornedou skritol (pl.).
- korneg m.-ed (1) animal cornu.
 VALL.p.156 korneg ; korneien, korneged (pl.).
- (2) (pl.korneien) mari trompé.
 SG.f.37-b mar deu ar c'hornieq war hon tro, ni a raio dezhañ
 ec'h amanto.
- kornek a. cornu.
 C.corneq, tr. "cornuz, lat.cornutus"; Am.ms.p.1466 (n.705)
 chatal corneq.
- GReg.p.213 qorneq ; p.344 o trougiformañ, e reer corneq
 ar bara ; PELletier.p.161 corneq, cornoc ; L'Arm.p.77
cornéc.
- ATC.p.25 azen gornok.
 DIHU-1905 p.91 setu an diaoul kornek !; 1906 p. 133 evit ar
 pardonioù, an euredoù hag ar gouelioù bras e veze douget
 ar c'hoef kornek; MARL.p.58 ar penn korniek.
- korne m.-ien sonneur de cor.
 VALL.p.154 korne; korneien (pl.).
- korn-evañ v. corne à boire.
 SKET.p.25 e gorn-eva leun a vez ; p.103 o c'herniel-eva (pl.).
- korn-hemolc'h m. cor de chasse.
 NOTK.p.60 kromm evel hor c'horniou-hemolc'h (pl.).
- korniad m.-où gros morceau (de pain, etc.).
 VALL.p.479 korniad, kornad, tr."morceau (de pain) d'un coin".
- kornial Voir kornal.
korniek Voir kornek.
korniell f. kerniell hausse de cuir (à une chaussure).

Qu.II p.84 corniel bottes, tr. "hausse".
 GReg.p.488 cornel botez, gornyel botez; qernyel botez (pl.)
 PELletier, cornel-botez.
korniellañ v. mettre une hausse (à une chaussure).
 GReg.p.488 qornyella (inf.).
kornigell f.-où toupie.
 C.corniguell, tr. "sabot ou trompe, lat.trochus"; Qu.II p.
 151 quorniguell, tr. "un sabot ou toupie".
 GReg.p.931 qerniguell, tr. "toupie, sabot à jouer";
qerniguellou (pl.); qorniguell (V.); qorniguelléou
 (V.) (pl.); PELletier, cornighell; L'Arm-p.385 korniguéll
 (f.); korniguélleu (pl.).
kornigelladenn f.-où pirouette.
 GReg.p.725 corniguelladenn; corniguelladennou (pl.).
kornigellat v. tourner, pirouetter.
 GReg.p.725 corniguellat, tr. "pirouetter, tourner";
corniguelleiñ (V.) (inf.).
 SKET.III p.89 an evnad o kornigellat a-gantoù (pl.).
korn-klun m. saillie de la hanche.
 SKET.III p.16 ur barrig uhelvar a oa ganti ouzh he c'horn-
klun; DIHU-1906 p.187 ar horn-klun.
korn-kof m. ventre tendu.
 MOA.p.121 goude re gofad, e vez korn kof.
korn-krepez m. ouverture d'un gilet.
 VALL.SUP.p.87 korn-krepez (m.).
korn-lez m. saillie de la hanche.
 GReg.p.486 gorn al lès, tr. "hanche, le haut de la cuisse";
qornyou an diou lès (d.).
korn-liv m. encrier.
 GON.FB.p.278 korn-liou.
kornog m. ouest, occident.
 C.avel cornouec, tr. "uent doccident, lat.fanonus, circius".
 GReg.p.682 cornaucq, avel gornaucq, cornaucq; PELletier.
cornawec, cornawoc, tr. "un des quatre principaux rombs,
 ou aires du vent, dit Ouest ou West, qui souffle du
 couchant du soleil aux équinoxes"; L'Arm-p.262 cornoc
 (m.), tr. "ouest".
 BBR.p.210 eus ar gornauek e welan o tostaat ... ur pezh
 koumoulenn; SVE.RC.3 p.74 pa vez an avel er gornauek,
 e vez tapet meur a c'henaoueg.
 SKET.p.119 er c'hornog d'an Albis.
kornogat a. occidental.
 VALL.p.507 kornogat.
kornog-izel m. sud-ouest.
 GReg.p.682 cornocq-izél (V.), tr. "ouest".

TDB.BF.p.853 kornauek-izel.
 VALL.p.713 kornaueg-izel.
kornok a. occidental.
 SKET.p.18 kevrenn gornok ar vro am eus treuzet.
kornour m.-ien sonneur de cor.
 SKET.III p.98 neuze e voe sonet ar c'hornboud arem gant an
 daou gornour.
korn-selaou m. cornet acoustique.
 VALL.p.155 korn-selaou (m.).
korn-talmeta m. antenne (d'insecte).
 VALL.p.28 korn-talmeta.
korn-tastorn m. antenne (d'insecte).
 VALL.p.28 korn-tastoun (lenn : -tastoun).
korn-tro m. (1) recoin, retrait.
 TDB.BF. korn-tro (m.), "coin caché d'une maison, etc.";
 ISV.p.419 hemañ ... hen kasas en ur c'horn-tro e-doug
 un armel.
 ---- (2) détour, tournant.
 VALL.p.212 korn-tro (m.), tr. "détour"; p.747, tr. "tournant".
korntroiañ v. suivre les détours (d'une route, etc.).
 VALL.p.149 korntroia, tr. "contourner une courbe (de route,
 etc.)"; p.747, tr. "suivre un tournant" (inf.).
kornzigeriañ v. kornzigeriañ entrouvrir.
 MOA.p.243 korn-zigeriañ an nor (inf.).
kornzigor a. entrouvert.
 TDB.BF. korn-zigor, tr. "sorte d'adjectif qui s'emploie en
 parlant d'une porte entr-bâillée ou entr'ouverte";
korn-zigor e oa an nor.
 HERV.p.9 ar prenestr kornzigor.
koroll m.-où danse.
 C.coroll, tr. "corolle, danse, lat.corea"; C.(Gloss.p.120)
cheroll; G.213 goude an coroll ha-n follez;
 612 reyf brut, tut foll, dyroll, e-n coroll se;
 603 tut foll en corollou ha danzeou(pl.);
 Jer.PELletier, dict.ms.(n.A.144) coroll.
 GReg.p.243 coroll, tr. "danse (ancien dans la langue
 bretonne)"; PELletier, coroll, coraule, tr. "danse,
 bal, assemblée de danseurs et de joueurs d'instruments";
 L'Arm-p.89 coroll, croll (m.); corolleu, croleu (pl.);
 NG-p.41 er gorol-hont; IS-p.66 ar horolleu (pl.).
 LLB-1099 div pe deir zro korol a reant; 265 en o hroleu
 (pl.); SST-p.146 ar hrolleu (pl.).
 DIHU-1907 p.312 mar faot deoc'h ober un dro krol;
 MONA.p.13 koroll ar vugelien-noz.
korollad m.-où danse.

SKET.III p.180 goarivaoù ... da lidañ korolladou sakr (pl.).

korolladeg f.-où danse (en groupes), bal.

SKET.III p.187 korolladegoù (pl.).

korolladenn f.-où (une) danse.

SKET.III p.10 ar c'horolladennou hag al lidroadoù sevenet gant ar roueed (pl.).

koroller m.-ien danseur.

GReg.p.243 coroller; corollérvén (pl.).

korollerezh m. danse, action de danser.

VALL.p.180 korollerezh, tr. "pratique, exercice, art de la danse".

korolliñ v. danser.

C.coroll tr. "dancer, coroller, lat.choreare"; C.(Gloss.p.120) choroll (inf.); G.579 hep ehanaf ez af da-n place da coroll (inf.); 759 fur ha foll ny corollo (3 fut.).

GReg.p.243 corollat, corolli; corolleiñ, corolleign (V.) (inf.); PELletier.p.163 corolli (inf.); L'Arm-p.89 coroll, corollein (inf.).

LLB-441 ne soñjent met korol, met evet chopinad (inf.).

DIHU-1907 p.312 sonenn evit koroll en dro (inf.); MONA.p.15 edont o vont da gorolli en ur prad bennak (inf.).

korollouriezh f. chorégraphie.

VALL.p.121 korollouriezh (f.).

koroll-tro m. ronde (danse).

SKET.III p.27 plac'hed yaouank ... a rae korollou-tro er pradoù (pl.).

koromp s. corruption.

C.(DEEM.p.254) corrupp.

korompiñ v. corrompre.

C.corruppaff, tr. "corrumper, lat.corrumperere" (inf.); Fm.n.240 en pomp corruppet (pp.); Nl.n.356 hep bizcoaz corruppaff goazen (inf.); J.p.84-b corruppet en drouc appetit (pp.).

TE-p.325 corromplét ha falset (pp.).

koronal m.-ed colonel.

GReg.p.181 coronal; coronaled (pl.); L'Arm-p.64 coroneall; coroneallétt (pl.).

MGK.p.IX an Aotrou Troude, ar c'horonal.

ENVB.GWAL.10 p.67 ... e voe anvet da goronal.

1. korporal a. corporel.

M.424 hon maru corporal; Gk.II p.154 (H.p.53) an eufryou a trugarez corporal; Dnal.p.15 un danger benac corporel.

2. korporal m.-ed caporal.

Nom.p.289 (Gloss. p.121) coporal.

GReg p.135 carporal, corporal; carporaled, corporaled (pl.).

EKG II p.200 korporal en eil rejimant.

korporañs f. corpulence.

C.(DEEM.p.253) corporanoc.

corporell s. corporal (linge).

C.(Gloss.p.121) corporell auter, tr."les corporeaux de l'autel".

korre m.-ed nain.

C.corr, tr "corre, lat.nanus".

GReg.p.648 corr; corred (pl.); PELletier.côr; corret (pl.).

GBI p.134 aet eo da di ar c'horred (pl.).

korre s. espèce d'algue.

PElletier.p.163 korre, tr."espèce d'algue qui est longue et large comme une courroie".

korreenn f.-où, korreoù courroie.

C.korreenn, tr "courroye, lat.corrigia".

GEg.p.225 korreenn; korreannoù (pl.); korreyen (V.); korreyù (V.)(pl.); PELletier.korre "singulier korre"; L'Arm-p.81 courseenn (f.); courseannoù (pl.).

KBB.p.4 ... e vezo savet korreenn deoc'h; SVE.RC.2 p.378 me a dailho korrean dezhan.

korreok a. coriace.

MCA.p.187 korreok.

korrig m.-ed (1) nain.

GReg.p.648 corricq; corrigued (pl.); PELletier.p.160 coric; corighet (pl.).

----- (2) lutin.

SAG.p.24 ... ne deo ket laboused-mor eo ar Gorriked ...

Ar re-se a zo tud evelomp-ni, nemet ez int an drederenn bihanoc'h.

SKET.III p.116 korriged an douar.

korrigan m.-ed (1) nain.

GReg.p.648 corrigan, corrigant (V.); korriganed, korriganted (V.)(pl.); L'Arm-p.250 corrigantt (m.); korrigandétt (pl.).

----- (2) lutin.

SVE.RC.3 p.206 gwashoc'h evit ar raned, e son ar bal d'ar C'horriganed (pl.).

MKRN.p.96 ar c'horriganed (pl.).

korrij a. restriction.

M.2888 en é seruig, euel ... é guisien lig, hep courrig ho em obligont.

GReg.p.13 courrich, tr."adoucissement, correctif"; courrigeou (pl.).

korrijañ v. corriger.

C.courrigaff, tr. "corriger, chastier, amander, lat.corrigere"

(inf.); Qu.II p.38 korrigaff, tr. "corriger" (inf.);
 Cnf.p.a/4 d'on korrigaff-ni (inf.).
korveg m. hibou; cf. korver.
 ERNAult.Dict.Vannes.korveg (m.).
korven m. revêtement de terre glaisé au fond du foyer.
 VALL.SUP.p.81 korvan (m.).
korvenn f.-où corset; cf. korfenn.
 VALL.p.157 korvenn (T.) (f.).
korvent s. ouragan, rafale, tourbillon.
 C.korvent, tr. "tourbillon, lat.turbo, uertigo";
 C.(Gloss.p.121) koruen; N.877 koruent ha luffet.
korventañ v. souffler en tempête (en parlant du vent).
 PELletier.p.566 gourventa, tr. "haut venter, ou venter haut"
 (inf.).
korventenn f.-où ouragan, rafale, tourbillon.
 C.(DBEM.p.254) korventenn; Nom.p.220 (Gloss.p.121)
korventen auel, tr. "tourbillon de vent".
 GReg.p.682 korventenn, tr. "ouragan"; p.931 korventenn,
 tr. "tourbillon, ou dragon de vent, terme de mer";
korventennou (pl.).
 BBR.p.206 ur gourventen avel e kreiz an hañv; p.220
korventennou avel (pl.); HTC.p.43 ur gorventenn he
 deus pilet ti ho mab.
 SKET.III p.112 ur gorventenn wallamzer.
korver m. hibou; cf. korveg.
 ERNAult.Dict.Vannes.korvér (m.); VALL.p.360 korverig (V.)
 (dim.).
 1. korvetenn f.-où corvette.
 VALL.p.157 korvetenn (f.).
 2. korvetenn f. (?) équipe, compagnie.
 BD.4874 setu amañ ur korveten gruel, pere ne heuilhent ket
 lezenn Doue; 3736 ur bagad korveten.
korvigell f.-où ruse, astuce, artifice, fourberie.
 PELletier.p.164 korvighell, tr. "tromperie, fraude";
korvighellou (pl.).
 FAG.p.40 dibaot lezenn na ve warni korvigell gamm an den o
 treiñ.
korvigellañ v. (1) (s')entortiller.
 PELletier.korvighella, tr. "se brouiller, se mêler à force
 de se contourner comme une corde neuve, qui n'est ni
 tenduë ni roulée, en sorte qu'elle se double" (inf.).
 ---- (2) agir avec ruse.
 GON.korvigella, tr. "au figuré, action de tromper, frauder,
 décevoir" (inf.).
korvigellek a. astucieux.

VALL.p.42 korvigellek
korvigeller m.-ien trompeur.
 GON.korvigeller; korvigellerien (pl.).
korvigellerezh m.ruse, astuce, artifice, fourberie.
 GON.korvigellerez (m.), tr. "action de se brouiller, de se
 mêler; au figuré, action de tromper, frauder, décevoir".
korvigellus a. rusé.
 VALL.p.668 korvigellus.
korvo s. profit.
 N.219 dre cals enor deoch ez vezo koruo; 1902 diff-me
koruo vezo; Nlou.n.552 ouz é squient ne alsent tro,
 na gounit enor, na koruo.
korvoadur m. profit.
 C.(Gloss.p.121) korvoadur.
korvoder s. profit.
 C.korvoder "uide in profit".
 (?) korvoñ v. (?) profiter de la nourriture.
 PELletier.korvoi, korfoi, tr. "avaler; on le dit particu-
 lièrement d'un malade qui, après une longue maladie,
 commence à avaler de la nourriture, qui lui fait bien,
 et qui le rétablit; ce mot est peu en usage, et je
 ne l'ai vu que dans le seul dictionnaire du P.Maunoir"
 (inf.).
korz coll.-enn (1) roseaux; Voir aussi korzenn.
 C.korseenn, tr. "rosel, lat.arundo, canna" (sgf.); Qu.II p.
 26 korseñ, tr. "canne, ou roseau" (sgf.); J.p.109 un
 cedr yuez reomp-ny dezaf, an korseñ man da bihanaf
 (sgf.).
 GReg.p.133 cors; korseñ, tr. "canne, roseau" (sgf.);
korseenn (V.) (sgf.); korseñnou (pl.); PELletier.cors;
korseñ, tr. "roseau de marais" (sgf.); "pluriel Kers
 peu usité; et Corsou plus commun"; korzen (V.), tr.
 "canne dont on fait les quenouilles" (sgf.);
 L'Arm-p.44 korseenn, tr. "canne, roseau" (sgf.);
korzeenneu (pl.); CO.p.116 fallout en em harpañ war
 ur gorseñ senn ! (sgf.).
 HTC.p.47 e-touez ar chorz pe ar raoskl a oa war ribl ar
 stêr; GBI.II p.168 ur gegel a gors Spagn; MGZ.p.123
 na beurdorro ket ar gorseñ flastret (sgf.).
 ---- (2) glaieuls.
 GReg.p.459 cors (V.); korseñ (V.) (sgf.); PELletier.p.163
korse (V.); L'Arm-p.173 korze; korzeenn (sgf.);
 p.342 corz, tr. "des ou de l'iris".
korzailhenn f.-où gorge, gosier.
 C.korzailhenn, tr. "gargate, lat.gargula".

- GReg.p.463 cornailhenn, tr."gorge"; droug cornailhenn ; tr. "mal à la gorge"; PELletier.cornailhen, tr."le gosier, la Trachée artère"; goursailhen, tr."gosier"; ce nom peu usité est synonyme de Cornaillen".
- GON.korsalen (f.) "l mouillé, tr."gosier"; korsalennou (pl.).
- VALL.p.339 korzailhenn, kornailhenn (f.), tr."gorge"; BAHE.6 p.6 dre gorsailhenn voan an evned.
- korzeg f.-i.-où roselière.
- C.corsec, tr."le lieu où croit le rosol, lat.cannetum"; C.(DEEM.p.254) corseuc.
- GReg.p.829 corsecg, tr."lieux pleins de roseaux"; corsegou (pl.); corseecg (V.); corseguéù (V.)(pl.).
- korzek a. (1) abondant en roseaux.
- GON.korsek, tr."plein de cannes, de roseaux".
- (2) aux tiges fortes.
- GON.korsek, tr."qui a de forts tuyaux, de forts chalumeaux, en parlant du blé, du chanvre, etc."
- korzenn f.-où (1) tige (de plante); Voir aussi korz.
- C.corseenn ann net, tr."le tuyau dont naist lepi de ble, lat.culmus"; Qu.II p.167 corseenn an eth, tr. "le tuyau du blé, lat.stipula".
- GReg.p.944 corseenn ed; corseennou ed (pl.).
- MOA.p.492 korseenn ur boked.
- MMEK.p.20 al lilienn ...; douget eo war ur gorzennik (dim.).
- (2) tuyau.
- Qu.II p.167 corseenn, tr."tuyau, lat.canalis, fistula, tubus".
- GReg.p.944 corseenn, tr."tube, sarbacane, canal, par où l'air et l'eau passent librement"; corseennou (pl.).
- ENVB.GWAL.9 p.31 korzennou evit ar c'has-nerzh hag ar sklerijennerzh tredanel (pl.).
- (3) chenal où la mer est resserrée et rapide.
- VALL.SUP.p.32 korzenn (Ouessant, L.) (f.).
- (4) flèche de clocher.
- MOA.p.110 korzenn, tr."aiguille d'un clocher".
- korzennañ v. tuber.
- VALL.p.762 korzenna (inf.).
- korzennet pp. qui a une tige.
- MOA.p.492 korzennet-esun ha deliennet-brav.
- VALL.p.739 ed korzennet-mat.
- korzenniñ v. monter en tige.
- VALL.p.739 korzenni (inf.).
- korzenn-skevent f. bronche.
- VALL.p.83 korzenn-skevent.
- korzenn-voued f. korzennou-voued oesophage.

- VALL.p.509 korzenn-voued (f.).
- korzenn-wadegennoù f. korzennou-gwadegennoù boudinière.
- GReg.p.107 corseenn-goadegennoù (f.).
- korz-sukr coll. canne à sucre.
- GReg.p.133 corse-sucr ; corseenn-sucr (sgf.).
1. kos m.-ed charançon.
- C.coqz, tr."cest ung uermisseau qui mange les feues ou aultre legun, lat.curculio"; C.(Gloss.p.111) coqic tr."petit curculion" (dim.).
- GReg.p.216 coqz, tr."cosson, ver qui gâte les blez, les pois, les fèves"; coqzed (pl.); coqz (V.) "pluriel"; coqzen (V.) "singulier"; L'Arm-p.78 cosseenne, tr. "cosson" (sgf.); cosse (pluriel).
2. kos m.-où dévidoir.
- GReg.p.283 coqz, tr."dévidoir à rouët"; coqzou (pl.); PELletier.cosse, tr."machine à dévider du fil; cette machine tourne perpendiculairement".
- GON.kos (C.)(m.); kosou (pl.).
- kosad m.-où échveau.
- GReg.p.315 coqzad neud ; coqzadou (pl.); PELletier.p.166 cossead-neud.
- GON.kosad (m.), tr."le fil que contient un dévidoir, échveau"; kosadou (pl.).
- koshaat v. vieillir.
- GReg.p.959 cozzaat (inf.); cozzaët (pp.).
- ; BAZ.p.692 evel-se e teuont de cozzaat er c'hrim (inf.); MOA.p.36 evit kossead ne fura tamm (inf.); GANe.27;2 te a wel penaos e koshaat (1 prés.); JKS.p.518 va fec'hed a zo kossead em eskern (pp.).
- MKRN.p.47 pell 'zo en em welan kosad (pp.).
- koskor s. gens d'une maison, familiers, compagnons, entourage.
- C.coscor, tr."famille, mesnie, lat.familia"; C.(Gloss.p.121) coscor ; J.p.156-b hac Ef a manas e-n bez a enor a-dref e coscor, quen na deozorhas ; G.20 te ha-z quosquor ; 147 deomp ... e-n mor, quosquor ; N.368 ouz gulet da tensor ha-s cosquor enorus ; Fm.n.28 Autrou doe ... ha-m mirat oz pep quosquor a drouc morchet ; n.264 an hcl cosquor da-a enoraff ; Nl.n.110 Rouanes an Tensor, cosquor enoromp ; Jer.ms.p.1456 (n.221) et noman en hanu Sathanas, antroch, cosquor, oar an mor glas ; Jer.PELletier.p.619 (n.408) ren dez a noz (lenn : nos) e cosquor dydreu an morou ; N.440 calz enor da cosquor Armory.
- PELletier.coscor, tr."famille entière, tant vieux que jeunes père, mère et enfants ...; ce mot n'est plus en usage

que parmi les vieilles gens"; L'Arm-p.357 coscorh,
tr."serviteurs, valets".

kosper coll.-enn poires sauvages.
GReg.p.736 cos-pêr, col pêr; PElletier.cosper;
cosperen (sgf.) "quelques uns disent Cotper et Cotperen".

kost s. corne de lanterne.
GReg.p.213 gost, tr."corne propre à enchasser des lanternes";
gost ul letern, tr."la corne d'une lanterne".

kostardek a. (?) qui a de grandes côtes.
C.costardec, tr."costez, lat.costarium".

kostenn f. kostou, kestad, digestad côte (du corps).
C.costenn, tr."coste, lat.costa"; C.(DEEM.p.254) costen;
Qu.II p.38 vn costen, tr."vne coste, lat.costa";
B.n.473 gruet he costou darnou glan (pl.); J.p.33
quen na guelher tost ma costou (pl.); G.1255 torret
eou ma costou (pl.).

GReg.p.216 costenn; costou (pl.); costen (V.); costëu,
gestad, digestad (V.) (pl.); L'Arm-p.78 cossteenn
(f.); quesstatt (pl.); CB.ms.p.3 a ur gosten dezhañ
en deus format e bar; DJ.p.164 e benn gwriet gant spered
ha freuzet e costou (pl.); HS-p.19 durant ma kouske,
en a dennas unan ag e zigestat, a formas ur vaouez
anezhi (pl.).

MBR.p.154 kement kostenn a zo en da gorf; HTC.p.4 e-pad e
gouesk e lamas unan eus e gostou (pl.).

DIHU-1906 p.187 ar hestad hag al livenn-gein (pl.).

costez m.-ioù (1) côté; Voir aussi a-gostez.
C.costez, tr."coste, lat.latus"; Qu.II p.38 an costez,
tr."le côté"; Fm.n.167 a-n costez dehou;
M.2054 an Yfferm ... ã carffaff he bezaff vn lech
... hep repos nep costez; G.150 an porz a Brahec so e
coste Treguer; Mc.p.99 oz ober hon deuer ves hon costez,
Doue hon sicouro ves é heny; Cnf.p.14 an Confession
à dlé bezaff discret, da quentaff oz lesell à het costez
an hystoriou, hac an traezou pe-ré n'a apparchant quet
ouz an pechet; Qu.p.125 aues an costez all da-n mor.
L'Arm-p.78 a bezh costé e teu an avel?; HB.p.13 a bep
costez oc'h ekselant; RP.p.VI o lakaat dirak e spered
ar bunision a ur o'hoste hag ar rekompans a ur o'hoste
all; JV.163 a bep costé; BD.après 1584 an ael ...
a deu da gomz war goste an Baradoz; DJ.p.43 ne
c'hellomp ket gouzout pe war coste e c'hallhe bout
troet ha tec'het ac'hane; GJ.p.3 en daou gostez;
ibid. ar hostessou (pl.); SG.f.70 an denjentil a ya
en ur hoste all d'an teatr.

GBl.p.132 pa droe ar vag war he o'hoste; II p.94 emañ er
o'hostez all du-se; HTC.21 kerkent e t'as diouzh gostez
kêr ur plac'h yaouank; EKG.II p.190 mabese oa deuet
da c'houzout ha soudarded a oa er o'hostez-mañ (pl.).

DIHU-1905 p.27 kostfieu ar ruskenn; TORN.GW.1.10 p.36
paotred yaouank all eus kosteziou Nantg.yn (pl.).

---- (2) côté, flanc (du corps).
Qu.III p.20 costez quicq sall, tr."costé de lard";
M.835 chetu frost ma costez, peheny so cezet digoret
euydoch; Cnf.p.77 goude an maru ves h'n Saluer en
guellet digor a costez dré vn taol goaf.

GReg.p.216 costez; costezyou (pl.); coste (V.); costëu,
costëu (V.) (pl.); azezet eo em o'hoste; p.217
lakaat e gleze ouzh e costez; L'Arm-p.78 costé (m.);
diouzh (skrivet: douh) da costé; 207 mechant truant,
emañ en e costé ar verc'h yaouank-se; RP.p.81' ...
ma vriatain ho treid, ha ma en em guzlin en ho costez;
BD.851 da goste gant un taol ... me a oiko; DJ.885
da vezañ ho touget etre va daou goste (d.).

MGZ.p.XXI e gostez gouliet.

---- (3) côté, parti.
GReg.p.217 me en em lakaio en ho costez, ne a yelo en tu
ganeoc'h; SG.f.84 a ur chostez oc'h tout.

---- (4) préposition du côté de.
SBI.p.16 emaint du-hont, costez ar bod; p.118 du-se, costé
Koad-an-Deiz, eno emañ va c'harantez.

DIHU-1906 p.134 merc'hed yaouank costé Ar Oriant.
costezenn f.-où côtelette.
GReg.p.217 costezennicq (dim.); costezennuigou (dim.pl.);
L'Arm-p.79 cossteennigou (dim.pl.)

---- (2) côté, parti.
IAI.p.218 ar Fab ne sentas ket; lavaret a eure n'edo
gant koztezen ebet, oa mignon d'an oll.

MATH.p.46 kroget e voe gant an emgann ha graet ul lazhadeg
vras a dud a bep koztezen; BAHE.6.p.14 ur Gostezenn
Bolitikel.

---- (3) filière de charpente.
VALL.SUP.p.77 kostienn (V.) (f.); p.31 kostezenn "d'après
v".

---- (4) personne qui penche d'un côté.
VALL.SUP.p.31 koztezen (T.).
kozteziñ v. (1) côtoyer.
GReg.p.217 costezi an aod, costezi ar stêr (inf.).

---- (2) pencher sur le côté, incliner.
GReg.p.217 costezi, tr. "aller de côté; pencher d'un côté"

(inf.); RP.p.337 o krediñ e ve ledanoc'h ar pont eget na deo, hag o vont neuze re hardizh drezañ o costezi a bep tu (inf.).

MGK.p.5 na hejit ho skabell : ... mar deu da gosteza, ho pezo ur gwall lamm (inf.).

SKRS.p.23 raktal, ar wezenn a zo kostezet ha diskaret war-eeun en tu all (pp.).

kot m. grosse bille.

VALL.p.67 kot (m.).

kotad m.-où coup.

VALL.SUP.p.82 kottad tr."coup (populaire)".

kotañ v. (1) atteinde la grosse bille (au jeu).

VALL.p.67 kotta (inf.).

----- (2) frapper violemment.

VALL.p.67 kotta, tr."frapper (trivial)"; VALL.SUP.p.82, tr."frapper violemment (populaire)".

koter m. brosse à manche.

MOA.p.150 koter (C.)(m.), tr."brosse à manche pour balayer ou cirer le plancher".

kotilhonenn f.-où cotillon, robe.

GBI.II p.262 d'ober din ur gotillonenn.

koton m. coton.

C.coton, tr."idem, lat.bombicinium"; Qu.II p.38 cottoun, tr."cotton, lat.xylon, gossipium".

GReg.p.271 coton; L'Arm-p.78 coton (m.).

kotonenn f.-ed cotonnier.

GReg.p.218 cotonenn; cotonenned (pl.).

kotoñs m. coton.

GReg.p.217 cotoncz.

VALL.p.159 kotoñs (m.).

kotuerou pl. quatre-temps.

GReg.p.769 gotuërou, ar c'hotuërou (L.); qoartualéü, ar hoartualéü (V.); RP.p.84' en amzerioù santel eus an Azvent, eus ar C'horreiz hag eus ar C'hotuerou. SST-p.278 d'ar pevare coartaleu; LLB-479 da goulz ar hor-tualeu.

kouañ v. mettre au grenier.

VALL.SUP.p.89 koua (inf.).

kouarc'h coll.-enn chanvre.

GReg.p.151 coüarc'h, coarh (V.); PElletier.coüarc'h (V., Hte-C.); L'Arm-p.32 couarh (m.); couarheu (pl.).

LLB-215 ar baotred a dilh koarh; 313 ar holl ar c'hegeliou ar hoarh a vihana.

DIHU-1905 lien koarh; 1906 p.125 un daol-vaen a oa en e rak-kêr, savet evit pilat koarh; 1908 p.171 ar goarhen (sgf.).

kouarc'haer m.-ed pinson.

LLB-199 ar hoarh.

VALL.p.560 koarc'haer (V.); koarc'haered (V.)(pl.).

kouarc'heg f.-i,-où chènevière.

GReg.p.160 coarheg (V.); coarheguñ (V.)(pl.);

PElletier.p.166 coüarc'heo (V., Hte-C.), tr."champ semé de chanvre".

kouart a. couard, poltron.

C.couart, tr."idem, lat.segnis"; B.n.24 ne vezet (=vezit) ... couart na tardiff; Qu.p.140 an den an couartaf a vez ar kaer (sup.).

kouarz m. quartz.

VALL.p.608 maen-koarz.

koubet; chom koubet rester court (en parlant, etc.).

VALL.SUP.p.42 chom koubet (C.).

koubl m.-où (1) couple.

C.coubl, tr."couple, lat.copula".

GReg.p.222 coubl; coublou (pl.); coupl (V.); coupléu (V.)(pl.); ur c'houbl viou; p.686 coubl, tr."paire, parlant des animaux"; ur c'houbl koulmad; L'Arm-p.80 couble (m.); coubleu (pl.); BD.5049 na o amaro coupl ha coupl asembles.

----- (2) articulation, jointure.

C.coubl gueltaff an ty, tr."enlaceure de trefs de maison". L'Arm-p.80 coubl da stagiñ daou-ha-deou ar chas d'ar jiboez, tr."couple pour lier les chiens de chasse".

VALL.p.38 koubl (m.), tr."articulation"; koublou (pl.).

----- (3) pli (du bras, de la jambe).

C.coubl an gar, tr."le ploy de la jambe, lat.fragrus, poplex".

KBB.p.4 e falc'h gantañ war goubl e vrec'h.

----- (4) couplet.

RP.p.87' ... ec'h ajoutot e fin pep salm ... ar c'houpl-mañ.

koublad m.-où (1) couple, paire.

RTC.p.9 ur c'houblad eus a gement seurt loened a so war an douar; GBI.II p.70 ur c'houblad liñselioù.

MKN.p.85 e zek koulbad krampouezh.

----- (2) couplet.

GReg.p.150 coublad, tr."couplet de chanson"; coubladou (pl.).

MMKE.p.39 goude ar c'houblad diwezhañ, trouz ebet mui.

coubladur m.-ioù (1) accouplement.

GReg.p.9 coubladur, tr."accouplement, l'action d'accoupler des boeufs etc."; p.209 tr."copulation, copule".

----- (2) reliure.

GReg.p.799 coubladur levrioù.

koubladurezh f. accouplement.

GReg.p.9 coubladurez.

koublañ v. (1) coupler, accoupler.

C. couplaff, tr. "coupler, lat. copulare"; C. (DEBM.p.254) coublaff (inf.); Qu.II p.8 coubliff, tr. "accoupler, lat. parere" (inf.).

GReg.p.9 coubla, tr. "accoupler, joindre ensemble deux choses de pareille nature"; p.222, tr. "coupler, attacher, ou mettre deux à deux"; p.435, tr. "frayer, parlant du poisson, au temps de la generation" (inf.); p.43 en em goubla, tr. "s'apparier, se mettre, se joindre deux à deux, parlant des oiseaux" (inf.); setu deuet an amzer ma teu ar c'hlujiri d'en em goubla (inf.); L'Arm-p.6 coublein, tr. "accoupler"; p.80, tr. "coupler" (inf.); p.14 coublatt, tr. "apparié" (inf.).

MOA.p.173 koubla an traoù, tr. "combiner" (inf.).

---- (2) relier (un livre, etc.).

GReg.p.798 coubla ul levr (inf.).

---- (3) pétrir (de la pâte).

MKRN.p.78 koulbq toaz (inf.).

koubled m.-où charnière.

GReg.p.222 coubledou, tr. "couplets, pentures pour les portes et pour les fenêtres" (pl.); L'Arm-p.80 coublaïd (m.), tr. "couplet de fer"; coublaïdeu (pl.).

koubledenn f. -où charnière.

VALL.p.113 koubledenn (f.); koubledennou (pl.).

koublenn f.-où couplet.

L'Arm-p.80 cobleenn (f. et m.); cobleenneu (pl.).

koublennad f.-où couplet.

GReg.p.150 coblenad-kanenn (V.); coblenadeù (V.) (pl.); L'Arm-p.80 cobleennatt (f. et m.); cobleennadeu (pl.).

koublerezh m. accouplement.

GReg.p.9 coublérez, tr. "accouplement, l'action d'accoupler des boeufs etc."

koubler-levriou m. koublerien-levriou relieur.

GReg.p.798 coublêr-levryou.

koubl-freilh m. garniture du manche du fléau.

TDE.BF. koubl-ar-freill (m.), tr. "partie du fléau à battre le blé; c'est le morceau de cuir qui relie le manche au battant".

koublidigezh f. accouplement.

GReg.p.9 coublidiguez, tr. "accouplement, l'action d'accoupler des boeufs etc."

kouboul m.-où coin pour serrer.

PElletier. kouboul, tr. "c'est un coin qui sert à tenir ferme ce qui doit l'être, et on le dit particulièrement des coins de bois, que l'on fait entrer de force dans le centre d'une meule de moulin pour faire tenir ferme la barre qui la fait tourner".

kouboulañ v. coincer, faire entrer dans un coin.

VALL.p.131 kouboula (inf.).

1. kouch f.-où serpe.

VALL.p.688 kouch (C.) (f.).

2. kouch m.-où (1) réunion, équipe (de batteurs, etc.).

VALL.p.269 kouch (m.), tr. "équipe"; VALL.SUP.p.19; tr.

"équipe de batteurs".

---- (2) tas de douze gerbes.

VALL.SUP.p.86 kouch (V.) (m.).

---- (A) leun-kouch entièrement plein.

MOA.p.592 leun-kouch.

(?) 3. kouch e. (?) région.

M.1873 e-n bet man eu an couyg ma-z dleér é dougaff.

kouchad m.-où (1) couche (revêtement).

BMN.p.VIII ret e vije bet m'o divije tri kouchad skorn en-dro d'eo c'halon, ma n'o dije ket santet ar domnder.

---- (2) paquet (d'épingles, etc.).

GReg.p.360 kouchad spilhou, tr. "carteron d'épingles";

kouchadcu (pl.).

kouchañ v. (1) bourrer.

Am.ms.p.1462 (n.559) carguet, kouchet puil a bill a grilles (pp.).

VALL.p.77 koucha, kouchañ, tr. "bourrer, remplir complètement";

koucha ur c'horniad butun; koucha ur fornad (inf.).

---- (2) convenir.

VALL.p.40 kouchain (V.) (inf.).

---- (3) parier.

GReg.p.694 kouchañ (T.) (inf.).

kouc'h m.-où (1) couverture de ruche.

PElletier. couc'h, tr. "couverture de ruche, soit peau, écorce,

planche ou paille" (L.).

---- (2) coque (de navire).

VALL.p.153 kouc'h (m.); SKET.III p.15 ul lestr iskis;

... graet ar c'houc'h anezhañ en e bezh e naered du

kenweet.

koudask e. (fruit) sauvage; cf. koadesk.

ILB-46 frouezh koudask; 977 ar frouezh koudaskan (sup.).

VALL.p.677 koadesk; koadesk, koudask (V.).

kouent f.-où couvent, monastère.

C. couent, tr. "idem, lat. conuentus"; C. (DBEM. p. 255)
couant; Qu. III p. 35 priôl vn couant; G. 1213 couent;
 Mc. p. 43 é couent Religiuseset; Dnal. p. 78 é quement
Convent na Monaster à so e-r bet; p. 198 Sant Paol
 en em tennas aarre d'e Couent à enes-baz; p. 98
Convenchou (pl.).

GReg. p. 228 couénd; couénchou (pl.); couvand (V.);
couvandéu (V.) (pl.); ar C'houvénchou a zo evit ar
 relijuized, ar mousteroù hag abatioù evit ar venac'h
 (pl.); L'Arm. p. 82 covant (m.); covandeu (pl.).

RP. p. 393 en em dennañ d'ar Couent; p. 75 er Couent; p. 168 en
 unan eus e Gouenchou (pl.); SG. f. 53-b deomp holl
 asambles d'ar gouent; CT. 27 ho suplian a ran da gui-
 taat ho couent; BD. 173 an Abad, daoust d'e gouencho
 (pl.).

LLB. p. 100 ur houvand; SST. p. XXXIII ar houventeu (pl.);
 MGZ. p. XXXI couent an Ursulined; p. XLII en holl
gouenchou (pl.); BAZ. p. 681 div gouent; p. 692 er c'houen-
chou (pl.); EKG. II p. 68 leveoù ar c'houentchou (pl.);
 GBI. p. 272 ur gouant nevez, zo enni menec'h o chom.
 DIHU. 1905 p. 29 eñ a savas ur houvand; ibid. e pep lec'h
 e savont kovandeu (pl.).

kouentiñ v. mettre au couvent.
 GBI. p. 432 Alietig, din-me lavarit, pelec'h ez oc'h bet
kouentjet (pp.).

kouer m. -ien paysan.
 Qu. II p. 132 vn coëur, tr. "vn paysan ou paysant"; p. 171
coëur, tr. "villageois".

GReg. p. 687 couër, tr. "paisan, villageois, en termes injur-
 ieux"; couéryen (pl.).

BBR. p. 168 kouer, floc'h, marc'hég, bras ha bihan;
 SVE. RC. 1 p. 254 bezhin louet ha teil brein a ra d'ar
 c'houer sevel e gain, bezhin brein ha teil louet a
 laka ar c'houer da glask e voued.

koueriad m. -ed paysan.
 GON. p. 108 kouériad; kouériaded (pl.); EKG. II p. 212
 ar paour kaezh koueriad a oa o tennañ paner en e bark;
 p. 149 koueriaded Breizh-Izel (pl.).

koueriadelezh f. paysannerie.
 VALL. p. 542 koueriadelezh (f.) tr. "paysannerie, condition de paysan".

kouevr . cuivre
 Qu. II p. 15 coeufr, tr. "airain, lat. aes, aeris"; p. 41 cuefr, tr.
 "cuiure"; III. p. 15 cueufr, tr. "airain".

GReg. p. 240 cuévr; couivr, coévr (V.); L'Arm. p. 87 couivre (m.);
couivreu (pl.); RP. p. 14 pilligoù ha chaodournoù quévr.

HTC. p. 62 ur vasin kouevr.
 VALL. p. 175 koévr, kouevr, koéor (m.); SKRS. p. 99 ur gwele
koéor; ENVG. GWAL. 9 p. 53 labouradegoù kouevr.
kouevradur m. -ioù cuivrage.
 VALL. p. 175 koévratur (m.).
kouevraer m. -ien ouvrier en cuivre.
 VALL. p. 175 koévraer.
kouevrañ v. cuivrer.
 GON. kouévra, tr. "cuivrer, donner la couleur, le poli, le
 brillant du cuivre; doubler, garnir en cuivre" (inf.).
kouevrataat v. chasser au collet.
 VALL. p. 132 koévratat (V.) (inf.).
kouevrataer m. -ien (1) colletteur.
 VALL. p. 132 koévratour (V.).
 ---- (2) braconnier.
 DIHU. 1905 p. 91 Toricleg en deus bet lammoù gant kouivra-
terion Kervenou (pl.).
kouevratenn f. -où collet (piège).
 DIHU. 1905 p. 91 Job An Taleg ... en deus luziet va contr-
 korénn gant skulmoù-dall e gouivratenn.
kouevreg f. -i, -où gisement de cuivre, mine de cuivre.
 SKMT. III p. 59 en o c'houevregou emañ ar c'houevr rik (pl.).
kouevrek a. (1) cuivreux.
 VALL. p. 175 koévrek.
 ---- (2) (teint) cuivré.
 VALL. p. 175 liv koévrek.
kouevrenn f. -où (1) morceau de cuivre, objet en cuivre.
 VALL. p. 175 koévrenn (f.).
 ---- (2) collet (piège).
 VALL. p. 132 koévrenn (V.) (f.).
kouevregezh m. cuivrage.
 VALL. p. 175 koévregezh (m.).
kouevridigezh f. cuivrage.
 VALL. p. 175 koévredigezh (f.).
kouevrouer m. -ien ouvrier en cuivre.
 VALL. p. 175 koévrouer.
kouevrus a. riche en cuivre.
 VALL. p. 175 koévrus.

1. kouez s. couleuvrée.
 GReg. p. 221 couéz, tr. "couleuvrée noire, plante dont on
 mange les premiers bourgeons en salade comme des
 asperges".

2. kouez m. -ioù lessive.
 GReg. p. 125 coëz, tr. "buée, lessive"; couégeou (pl.);
 ober coëz; reiek ar c'houéz, tr. "couler la buée";

sec'hañ ar c'houez.

MBR.p.132 un devezh e oa aet Biganna d'ober kouez ;
GBI.p.8 o kannañ ar c'houez ez omp bet ; p.20 o
kannañ kouez ez int bet ; p.224 nag ober ae c'houez
a rit ?

3. kouez m. bois écorcé pour faire le tan.

GReg.p.318 couéz, tr."de l'écorce de saule, de chêne";
p.904 bleud-couéz, tr."tan, mélange de poudre d'
écorce de chêne, de cendre, et de chaux, à mettre
dans le plain pour tanner les cuirs".

VALL.p.725 milin-gouéz, tr."moulin à tan".

kouezh m. chute.

GReg.p.163 couéz ; coëh (V.); ar c'houez eus an dourcier.
VALL.p.122 kouez (m.).

kouezhadeg f.-où chute collective.

VALL.p.122 kouezhadeg (f.), tr."chute (de plusieurs, des
feuilles, etc.).

kouezhadenn f.-où chute.

VALL.p.122 kouezhadenn (f.), tr."(une) chute".

kouezhañ v. (1) tomber.

C. coezaff, tr."cheoir, lat.cadere" (inf.); Qu.II p.163
coëzaff, tr."tomber" ; p.32 coezaff da-n douar,
tr."cheoir par terre" (inf.); Ca.n.1 coezaff (inf.);
M.768 ... ez archymt ... coezaff oarneze ... menezyou
(inf.); G.472 pan coezo ma penn (3 fut.); Jer.ms.p.
1442 (n.2) an punysson, a dleeff (= dlee) coezaff
en hy (inf.); (n.4) quen buhan ma-z credas, ez
coezsont ... an prevet (6 prêt.); p.1443 (n.6) ...
ez guelsont ung clezeff ... dyouz an neff ouz
coezaff (inf.); Jer.FEilletier.p.623 (n.409) coëzet
ouff e morc'het (pp.); dict.ms.(n.A.247) an Impalazr
bras, so coezet e cleveff (pp.); Fm.n.114 ma-z coezsont
a pep tu (6 prêt.); n.266 gant an stroez ez coezhont
(6 fut.); N.24 coezet off e gou ha souzan (pp.);
B.n.762 ... ma-z coezo ann oll en follaez (3 fut.);
n.327 a ban oa an Aelez coezet (pp.); J.p.231 ma-z
hussenn ... ha crenaf ha coezaf da-n douar (inf.);
p.92-b mar be coezet en pechet bras (pp.); J.p.119
byzcoaz muy eur ... ne coezaz car quain den en bet
(3 prêt.); p.115-b en un drouc finvez ez coezy (2
fut.); p.169-b rac na coezhent y en muy blam (6 cond.
I); NL.n.354 coezet voamp ny en drouc liam (pp.);
Mc.p.78 cuitait pep occasion á grahe deoch coezaff
en pechet (inf.); Gk.p.234 n'on leset da coezo en
temptation (inf.); Gk.II p.135 (H.p.13) pep christen ...

a lacquay poan da suezhat a coezo e sort pechet (inf.);
Cnf.p.9 coezaff ... da ober pechedou arall maruel
(inf.).

GReg.p.927 coëza, "communément on prononce coëza"; coëhaff
(T.); coëhel (Hte-C); coëheñ (V.) (inf.); coëza
klatv (inf.); FEilletier.coëssa (inf.); L'Arm.p.333
coëheñ (inf.); DO.p.41 peseurt droug a coezo war
ar re o zrañgresa (3 fut.); NG-670 pa glevas Mari
... ar o'hevallou-se, ha hi ... coëhien ar he genou
(inf.); 689 coëhou (inf.); 40 ne vo menez nag aneval
na couihou ... d'an douar (3 fut.); RF.p.72' n'an
lezit ket da coëza gant e dentasion (inf.); p.71'
gant aon na coëzen (1 cond.I); p.325 hep bezañ
coët biskoazh er pec'hed (pp.); BD.2338 en Ifern e
coesy (2 fut.); JV.76 en hogos da coësan (inf.); GB.
ms.p.42 Eva ... pa oa coët er pec'hed (rp.); IS-p.
52 hag e teuhe un arme da coëh arnon, ... me espero
ennoc'h (inf.).

BKG.II p.56 an toennou o coëza en o foull (inf.) p.5
bremaik edoc'h o vont da coëza war ho penn (inf.);
p.291 e vlev hir, ... o coëza a vouchadou kordigallet
war e ziskoaz (inf.); MBR.p.74 ... e wel un dra bernak
o coëza diganto (inf.); IAI.p.16 ne oa ket lazhet
en ur coëza (inf.); BBR.p.218 an noz o coëza war ar
vro (inf.); HTC.p.93 coëza a reas an dallentaz (inf.);
TDE.BF.p.3 coezet eo an avel (pp.); PAG.p.7 gant an
disterañ stok, enañ coezet ouzh torgenn; SMT-p.68
i a ele pellaat dicute eval dicuz bleizi, gant aon
a coëhel er chism (inf.); LLE-148 lassit ur sell
da coëh ar ho kaezh vugale (inf.); GBI.II p.94 war-
nezhañ eo coët (pp.).

DIHU-1906 p.210 ar gurun o coëhel (inf.); 1908-p. 69 Maga-
ritig ... a coëhas ar he daoulin (3 prêt.); MKRN.p.
98 coëhel a ra war e benn-adreñv (inf.).

----- (2) survenir, arriver, écheir.

Qu.II p.60 coezaff, tr."eschoir, lat.cadere, incidere"
(inf.); M.3319 nac aoun en bet ... ne coezo ... da
den (3 fut.); G.163 icae certen, levezaz so e-m
annez coezet (pp.); 745 ... ez coëzhe dymp goall
(3 cond.I); Fm.n.222 groa ma erbet, pan coezo diff
monet a-n bet (3 fut.); B.n.654 pan duy da-m buhez
finvezaff, gruet diff coezaff e-n guelhañ fin (inf.);
n.210 da miret ... rac malueur ... a ell bezaff ha
coezaff (inf.); n.685 gouzaff maru yen ..., chede-n
arwez ... a coez dit (3 prés.); Jer.ms.p.1452 (n.

- 146) un dra nevez so coezet (pp.); J.p.86 ahanot voe e coezas donet ... en hon presant da guerzaf tregont pezh archant (3 prêt.); p.230-b marvailhou bras evel ma-z coezas ... da-n guener (3 prêt.); p.158-b dilchyt an corff, rac muy torfet na coeze quet (3 cond.I).
 BD.4206 toutamemes a goes gant ar merc'hed (3 prés.);
 2814 deomp ... rak na goesse dimp ... bezañ tizhet (3 cond.I); EN.3625 n'ho kontrariin ket ... na guese din pec'hiñ (3 cond.I).
- (3) revenir (à) être le lot (de).
 M.898 truez bras ha hyrouot ... a coez outaff (3 prés.);
 N.1709 e-n bro truez so coezet (pp.)
 RP.p.277 truez a goez ouzhomp (3 prés.).
 LEVi.7,32 skoaz dehou an hostivoù a beoc'h a gouézô d'ar beleg gant ar preveudi (3 fut.).
- (4) se mettre, prendre position.
 BD.4800 ha c'hwi a garhe e coesemp a-enep ? (4 cond.I).
- (5) tomber (sur), surprendre.
 EKG.II p.120 soudarded Canclaux a c'helle koueza warnon en iliz (inf.).
- (6) aboutir (à), donner (sur).
 GReg.p.5 an ti-se a goueh ar an hent bras (V.) (3 prés.).
kouezharl a. sujet à tomber, caduc.
 C.coezabl, tr."cheable, lat.caducus".
kouezhus a. sujet à tomber, caduc.
 C.(DEEM.p.246) coezus, tr."qui tombe".
kouezian v. lessiver, faire la lessive.
 C.coezaff, tr."buer, faire lexiue, lat.buire" (inf.);
 Qu.II p.25 coezyaff an dillat, tr."buer" (inf.).
 GReg.p.125 coezya, tr."faire la buée, faire la lessive" (inf.); p.565 coezya e benn da ur re, tr."laver la tête à quelqu'un, lui faire une verte réprimande" (inf.).
- kouezier m.-ien blanchisseur, buandier.
 GReg.p.98 coezeurès, coezereès, tr.
 "blanchisseuse" (fém.); coezuresed, coezeresed (fém.pl.).
 SVE.RC.3 p.212 person Sant-Kaourintin a zo kouezer.
 Marl.p.9 ur goezierez yaouank a oa ast d'ar stank gant he c'houez.
- 1.kouezierezh f.-ioù buanderie.
 GReg.p.124 kouézérez, tr."buanderie, lieu dans la maison pour faire la lessive".
- 2.kouezierezh m. blanchissage, lessive.

- GON.kouézérez "et plus ordinairement kouésiérez" (m.),
 tr."l'action et l'effet de blanchir du linge, de faire la lessive".
koufaot s. jointure.
 C.(Gloss.p.125) couffaut "et jointur, tout vng".
koufabl a. coupable.
 C.couffabl, tr."coupable, lat.consciens"; C.(DEEM.p.254) confabl.
 GReg.p.222 couffabl (L.).
koufoc'h s. fars (en sac).
 GReg.p.398 couffoc'h (Ouessant, L.), tr."de la farce cuite en un sac dans la marmite, pour manger avec la viande, à la mode de Léon".
koufon a. prodigue.
 VALL.p.595 koufoni (inf.).
koufonerezh m. prodigalité.
 VALL.p.595 koufonerezh (m.).
koufont m.-où fondrière.
 GReg.p.423 coufond, tr."fondrière, terre molle et tremblante, où l'on enfonce"; coufonchou (pl.).
koufr m.-où coffre, bahut.
 Qu.II p.41 couffrou cypres, tr."coffres de cypres";
 M.2464 lequet en couffr.
 GReg.p.178 couffr, tr."coffre, pièce de meuble"; couffrou (pl.); couffr, couffr (V.); couffreu, couffreu (V.) (pl.);
 ur c'houffr, daou gouffr; couffr keinek, tr."coffre de bahut"; p.75 coufr keinek, tr."bahut"; PELletier.
couffr, tr."coffre"; L'Arm-p.63 couffr (m.); couffreu (pl.); SG.f.35-b hag-eñ a zo, teñzorier, va chouffrou gwarniset gant aour ha gant arc'hant ? (pl.).
 MBR.p.232 ha tennañ dirazo ar c'hroc'hen er-maez eus ar c'houfr ma'z edo; GBI.p.148 alc'houez va c'houf a zo torret; p.52 ma am eus ur c'houfik-bahud (dim.).
koufrad m.-où contenu d'un coffre, d'un bahut.
 VALL.p.130 koufrad (m.).
koufrank s. contention.
 N.1177 bout franc, hep coufranc, gant anquen; 7424 en croas gruet .. hep hep coufranc da gouzaff stanc anquen.
koufr-houarnet m. coffre-fort.
 GReg.p.178 couffr houarnet.
koug m. cache-cache.
 VALL.p.89 (c'hoari) koug (m.).
kougan v. piquer (une meule de moulin); cf. konvog.

- GReg.p.643 couga ar vilin, tr."lever la meule pour la piquer" (inf.).
 VALL.p.561 kouga, tr."piquer la meule du moulin" (inf.).
kougant Voir kaougant.
kougoul m.-ioù (1) froc.
 C.cougoull, tr."vestement a moyne, froc ou gonne, lat. cucula"; C.(DEEM.p.255) cougoul.
 GReg.p.438 cougoull, tr."froc, ou coule, ou cuculle, habit de Choer des Benedictions, Bernadins er Bernadines"; cougouillyou (pl.).
 ----- (2) capuchon.
 PELletier.cougoul, tr."un très-vil habillement, dont les gens de la campagne se couvrent la tête et le corps dans les temps de pluie, lorsqu'ils vont dehors. C'est le plus souvent un sac de grosse toile, dont un coin du fond est enfoncé dans l'autre; ce qui étant lié autour du col, représente un capuchon... Une quatrième sorte de Cougoul est une peau de loup, dont se couvrent les excommuniés, quand, selon les contes de vieilles, ils vont courir pendant la nuit".
 SKET.III p.17 ur paotr gwisket en ur vantellig c'hell m'oa kabetlet e benn gant ar c'hougoul anezhi.
kougoulad m.-où contenu d'un capuchon.
 SKET.II p.49 an daou venez ...; en ur sevel da gaout an neñv o c'hougoulad glasvez.
kougoulek a. muni d'un capuchon.
 SKET.p.59 an doneg vilginek ha kougoulek evit ar goañv.
kouign f.-où gâteau.
 Qu.III p.20 quin pouzet (lenn : poazet) dindan al ludu, tr."gâteau cuit sous les cendres"; Qu.p.138 quynnou ton, tr."des gâteaux chauds" (pl.).
 GReg.p.451 quygn, tr."gâteaux d'enfants, petit tourteau"; quygnou (pl.); mar chom toaz ouzh an iforn, ho pezo quygn; quygn gerc'h (skrivet; qerh) (V.), tr."gache d'aveine"; quygn (V.) (pl.); PELletier.quygn, quin tr."tourteau, petite tourte de pain"; L'Arm.p.170 quingn (f.); tr."gâteau, tourteau"; quingnou (pl.).
 LEVI.8,26 ur quign; 2,4 kouignou dic'hoell (pl.);
 HTO.p.17 Sara en em hastas ... da ober kouign gant ar flourañ bleud he devoa; ibid. amanenn da lakaat war ar c'houign; MGK.p.109 deus da zebriñ greun, quign ha mel.
kouignal v. geindre.
 VALL.p.332 kouignal (T.) (inf.).
kouign-amanenn f. (1) sorte de gâteau au beurre.

- (2) motte de beurre.
 DIHU-1906 p.206 rekis e vo din kas ur quign amonen d'an aotrou person.
kouignacoua v.-et quêter des gâteaux.
 GReg.p.451 quygnacoua, tr."amasser des gâteaux, comme font les jeunes enfants au jour des Innocens, pour leurs étrennes"; p.933, tr."aller chercher des tourteaux pour étrennes, comme font les enfants, au jour, ou à l'octave des Innocens" (inf.); quygnacouet (pp.); L'Arm.p.170 quygnacoua (inf.); quygnacouet (pp.)
 ----- (2) (nom verbal) jour de l'an.
 SBI.p.32 warlene gant ar c'houignacoua ..., me am boa ur vestrez a'r c'hocantañ.
kouignacouer m.-ien faiseur, marchand de gâteaux.
 VALL.p.331 kouignacouer.
kouignenn f.-où gâteau.
 VALL.p.331 kouignenn (f.).
kouign-erc'h f. boule de neige.
 GReg.p.708 quygn erc'h, tr."pelote de neige"; ur quign erc'h; polotañ gant quygnou erc'h (pl.).
kouign-yod f. sorte de galette.
 VALL.SUP.p.84 kouign-yod, tr."galette de farine délayée dans l'eau, ou mélange de bouillie d'avoine qu'on pétrit comme la pâte".
kouilhoura v. saboter (un travail).
 VALL.p.668 kouilhoura "(trivial)" (inf.).
kouilhorenn f.-ed souillon.
 VALL.p.703 kouilhorenn.
koujour a. (1) alerte.
 Jer.ms. p.1454 (n.184) me a m-em lazhen (?lenn : lazhe) a-m dorn couyorn plen.
 GReg.p.26 coujour, tr."alerte"; p.294, tr."dispos".
 ----- (2) joli, net, propre.
 Fm.n.275 ... ez gray ... da-n easl gabriel ... senyff e corm couyorn (var.couyorn) ornet.
 GReg.p.761 coujour, tr."propre, bien ajusté".
 ----- (3) qui tient peu d'espace.
 VALL.SUP.p.67 koujour.
koujourna v. mettre dans un petit espace.
 VALL.SUP.p.67 koujourna (inf.).
koukou f.-ed coucou (oiseau).
 C.coc, tr."coquu, lat.cuculus; ung oysel qui chante en disant : cucu, cucu"; C.(DEEM.p.249) cocou, coquou.
 GReg.p.219 cocou; cocouguet (pl.); cocou (V.);

- coucouñed (V.)(pl.); kan ar goucouc; L'Arm-p.79
coucou (f.); coucouñet (pl.); CB.ms.p.18 ar goucouc.
 LLB-392 ... ma klevit o kaniñ ar goukou; BBR.p.176 tost
 dezho e kanas ar goukou; p.178 ar goukou c'hlas;
 EKG.II.p.168 a-barzh ma teuot da glask ac'hanon-me da
 ober va fask, he devezo, me 'gred, kanet ar goukouc.
 MKRN.p.77 ur goukouig (dim.).
 ---- (A) c'hoari koukou jouer à cache-cache.
 ATC.p.18 hounnezh, a gredan, a zo aet e breskenn eus a
 baner Yann, hag a zo o c'hoari koukou en un tu bennak.
kouldri m.-où colombier.
 C.coulmty, tr."columbier ou fuye, lat.columbarium".
 GReg.p.181 couldry; couldryou (pl.); slomdy (V.);
clomdyeu (V.)(pl.); PElletier.p.168 coulm, coulm
couldri; L'Arm-p.64 clom-di (m.); clom-diñt (pl.).
 MGK.p.20 al labous ... d'e gouldri a zistroas;
 GBI.p.464 ar c'houldri.
koulerinenn f.-où couleuvre.
 GReg.p.221 coulerinenn; coulerinennou (pl.).
koulin m. ou f.-ed lapin.
 GReg.p.562 coulin (V.); coulined (V.)(pl.); L'Arm-p.214
couline (f.); coulinet (pl.).
 LLB-1492 ar goulin.
 1. koulm f. -ed colombe.
 C.coulm, tr."coulon, lat.colombus"; coulm (fém.);
 Qu.II p.130' pichoun pe coulm, tr."pigeon"; N.1094
coulm guenn; Ca.n.21 vn coulm guen; GK.II p.147
 (H.p.45) coulm humbl, hegar, clouar Mary.
 GReg.p.180 coulm; coulm (pl.); ur goulm; PElletier.
coulm; coulm (pl.); L'Arm-p.64 coulom, clom, colom
 (f.); coulom, clom, colom (pl.); "s'il faut
 exprimer sa femelle, il n'y a qu'à ajouter mere.
 Ex.Mam coulom"; CB.ms. p.17 ar goulm, a zo loen dereat;
 RP.p.332 ar Goulm.
 GBI.p.172 ur goulm wenn; LBM.p.58 an div goulm;
 LEVI.1;14 koulmédigou (dim.pl.).
 MONA.p.17 liorzhoù ... leun ... a goulm (pl.).
 2. koulm m.-où noed; cf. skoulm.
 C.coulm, tr."neu, lat.nodus"; an spacc entre dou coulm;
 C.(DEEM.p.255) colm.
 GReg.p.655 coulm; tr."neu; neu d'arbres"; coulmou (pl.);
clom (V.); cloméu (V.)(pl.); ur c'houlm lagadek,
 tr."noed coulant"; PElletier.coulm; L'Arm-p.252
clom; cloméu (pl.); clom redennek, tr?"neu coulant".

- EKG.II p.160 ne voed ket pell oc'h ober ur c'houlm lagadem
 er gorden hag ouzh e lakaat en-dro da c'houzoug ar
 c'hrouadur.
koulmañ v. nouer; cf. skoulmañ.
 C.coulmañ, tr."nouer ou enlacier, lat.nexare" (inf.).
 GReg.p.66' couma; cloméu (V.)(inf.); PElletier.p.168
couma (inf.); L'Arm-p.254 clommein (inf.); RP.p.169
 ... pa en devez coumañ va graid ha va daouarn o
 tortilhat e lost war va zro (pp.).
 LLB-1056 botoù Ler nevez klomet gant ur seizenn (pp.);
 EKG.II p.137 pa'm boe klomet mat va c'hordenn (pp.).
 SKET.II p.51 kloma geotennou (inf.); DIHU-1906 p.133
 ur c'hoef-bihan ... klomet gant stagalloù ledan (pp.).
koulmek a. plein de noeuds.
 GON.koulmek.
koulmeur f.-ed colombe.
 SST-p.60 lima; ur glommen.
koulmidigezh f.-ioù enlacement.
 C.(DEEM.p.255) koulmidigezh; koulmidigezou (pl.).
koulm-par m. noed double.
 EKG.II p.133 pa'm boe koulm-par mat va c'hordenn ha graet
 enni ur c'houlm-par.
koulmus a. noueux.
 C.(DEEM.p.255) koulmus, tr."plein de noeuds".
 GReg.p.661 coulmus, tr."noux, plein de neus"; koad
coulmus; L'Arm-p.254 clommués.
kouloer m.-où colombier.
 GReg.p.181 coloméu; cloméu, ur holoméu, ur hloméu (V.);
cloméu, cloméu (V.)(pl.); L'Arm-p.64 coloméu
 (m.); coloméu (pl.).
koulouch a. ou m. cailin.
 VALL.p.91 koulouch (V.), tr."cailin"; p.97, tr."caressant";
 p.585 koulouch é dad, tr."enfant préféré de son père".
koulouchal v. cajoler.
 VALL.p.91 koulouchal, koulouchal (V.)(inf.).
koulourdenn f.-où (1) courge.
 C.coulourdenn, tr."cucumbre, courge, lat.cucumer, cucurbita";
 C.(DEEM.p.255) koulourdenn; cougurd (coll.).
 GReg.p.225 koulourdenn, tr."courge"; koulourdennou (pl.);
 PElletier.koulourdenn, tr."fruit de terre, dit Courge".
 ---- (2) gourde, calabasse.
 GReg.p.130 koulourdenn, tr."calabasse, courge vidée et
 échée".
koulourdennad f.-où plein une gourde, une calabasse.

GReg.p.130 ur goulourdrennad gwin ; coulourdrennadou (pl.).
koulskoude adv. cependant.

Qu.II p.118 couls goudé , tr."néanmoins"; p.163 couls gouldé (lenn : goudé), tr."toutesfois"; Mc.p.56 milliguet e-m eux, hac en em fachet ouz ma hentez, hep caffout couls goudé nep desir ez arruise nep fortun ganté ; Cnf.p.67 ma Autrou Iesus-Christ né d-ouff quet certes dign d-o receu, hoguen couls goudé euel quent necessaramant eo diff ho receu ; Qu.p.99 auis a gra gueneff couls goude ez eo dec ; Dnal.p.35 pe quement bennac e-ue un distanç bras ... etrezo, couls goude en deveux great ar veaig sé ; p.46 nep en deveso meritet muya er bet man ... a vesu eurussa ; ha couls goude, ne vesu auy nac ambition entreso.

GReg.p.144 gouscoude, coucoude, couls goude, tr. "cependant, néanmoins, toute fois"; PELletier. couls goude, coucoude, tr."néanmoins, pourtant, cependant, après tout, mais enfin"; L'Arm-p.49 couls goude, tr."cependant, toutes-fois, néanmoins"; RS.p.215 couls goude ; JV.270 couls goude BD.743 couls goude ; DJ.51 couls goude.

ISV.p.51 gouscoude an holl ebatou-se ne gargent ket he c'halon ; JKS.p.2 koulskoude kalz a dud a zo hag a glev alies prezeg an Aviel.

SKRS.p.33 lezet e voe koulskoude da vont betek ennañ ur beleg ; MMEK.p.25 koulskoude ne voe ket gallet bruzanañ imaj ar Werc'hez.

koultr Voir kaoutr.

koultron m. goudron.

GReg.p.452 couiltron (V.): L'Arm-p.170 coultron.

VALL.p.339 couiltron, koultron (V.)(m.); DIHU-1905 p.98 ur podad couiltron.

koultron v. goudronner.

GReg.p.452 couiltronnein (V.)(inf.); L'Arm-p.170 couiltronnein (inf.).

1. kouls a. ou adv. autant, aussi bon.

C. couls, tr."tant bon"; C.(Gloss.p.127) colous;

B.n.462 me eo ... deliberet couls ha huy ... d-e fustaff ; n.711 couls eu teuel ; M.111 couls an creff hac an fall so en dan é gallout ; 127 couls cloar ha tut lic ; 201 tut fur na paciant, couls hac an tyrantet ; Jer.PELletier.dict.ms.(n.A.150) couls an fur evel an foll ; Am.ms.p.1461 (n.545) couls ve hen (= en) eur stroll ho guelet oll eat ; Qu.p.50 couls é coumsit ha me, ya ha guell ; p.168 couls ep archant euel gant archant.

PELletier. couls, tr."aussi-bien, également bien"; JK.n.1 decmp-ni couls ha d'e ziskibien ; RP.p.87' pediñ Doue da bardoniñ d'ar re all o fec'hedoù couls ha deomp hon-unan ; p.126 o cheñch a vuhez ivez couls hag eñ ; BD.367 couls eo genin mervel ; 505 couls eo decc'h tevel ; 22'0 tud kris, tud revoltet .. a yelo couls hag eñ ; SG.f.34 gousout a rit couls ha me.

MGZ.p.VI e ti ar paour couls hag e ti ar pinvidig ; BKG.II p.31 couls eo dir sec'hañ va dilhad a-raok mont kuit ; BBR.p.26 ne welan hini couls hag hi ; TDE. BP.p.812 merc'h he mamm eo Katell, mar deo couls ne deo gwell ; MBR.p.144 c'hwi a zo couls gwaz ha ni ; p.64 ur plac'h yaouank a couls gouenn (skrivet : wenn).

MKRN.p.85 couls eo lavaret ne oa evit Job na Sul na gouel ; MVEN.GWAL.9 p.76 couls tra eo din a galor vat plegañ dezhañ.

---- (A) couls lavaret pour ainsi dire.

MGZ.p.123 hep en em glemm hag en em zifenn, couls lavaret ; LEM.p.203 an holl, couls lavaret, a dro kein dezhañ.

SKRS.p.70 entanañ ac'hanomp couls lavaret gant tan e garantez.

2. couls m.-où, -ioù temps, moment.

M.460 ouz squeiff en hent quentrat, hep gortos couls natur ; Mc.(page de titre) heurtou, ha coulsou e-n deiz (pl.).

GReg.p.911 couls, tr."temps"; ar c'hours tremenet ; ar c'hours-mañ ; ar c'hours a set ; p.839 couls, couls tr."saison"; coulsou, coulsou (pl.); coulsé, coulsé (V.)(pl.); PELletier. couls, couls, tr."le tems déterminé a quelque action"; couls eo pediñ ; L'Arm-p.378 couls (m.), tr."tems"; NG-1621 goude couls coulsou ; BD.4891 da couls an oferenn-bred ; 2245 kement den a vezo er bed-mañ d'ar couls-se ; SG.f.55-b warc'hoazh d'ar couls-mañ deuit adarre da'm gwelet.

TDE.BF.p.431 d'ar c'hours-se, an dud a oa mat ouz ar paour ; SST-p.45 da bezh couls ag an deiz ... ? ; LLB-115 ho leur ... ; naetai hi da bep couls ; 777 ur hours.

DIHU-1907 p.310 pep tra a zeuy d'o hours ; 1905 p.23 deuet e oa ar hours evite da guitaat ar skol.

---- (A) couls a temps.

GReg.p.911 e couls.

---- (B) couls de bonne heure.

IS-p 68 da gastiziñ o c'horf ha d'hen uziñ e couls.
DIHU-1906 p.138 e couls bras e tihunas antronoz vintin.

- (C) a goulzou de temps en temps.
GReg.p.911 a gourséu (V).
koulzad m.-où temps, époque.
GReg.p.911 a goursadéu (V.), tr."de temps en temps".
koulz-bloaz m. saison.
SKET.p.49 ar pevar koulz-bloaz (lenn : c'houlz-bloaz).
koumanant m. ou f.-où (1) contrat, marché.
C.coumanant, comanant, tr."conuenance, lat.pactum";
N.221 setu aman breman an comanant : lesel an bet
a renquet ...; 648 bez dilgant a comanant antier ;
Pm.n.249 ny hon-unan da-n comanant so suget ; M.462
homan so comanant dyhoant da auantur ; 2880 pep vnaz,
dre comanant, eno ho deuzeo ho hoant.
----- (2) fermage, bail.
C.comanant pe quemaes ; C.(DBHM.p.250) coumanant, tr.
"conuenance ou louage".
L'Arm.p.379 comenanti (f.), tr."tenement"; comenanteu (pl.).
GBI.p.430 koumanantjou a-walc'h zo er vro (pl.).
VALL.p.300 koumanant (m.), tr."fermage".
----- (3) gages.
GReg.p.444 coumanand, tr."gage, salaire de serviteurs";
bezañ e coumanand gant ur re, tr."être aux gages de
quelqu'un en qualité de serviteur, ou de servante";
ober coumanand, ober e goumanand, tr."faire ses gages".
TDE.BF.p.432 hag ez pezo kant skoed er bloaz evit da gou-
manant ; p.799 gant spilhoù e c'haller paeañ ur
goumanant a gant skoed ma ve a-walc'h anezho ;
ATC.p.22 koumanant yat a roan, emichañs ? Kant lur
ar miz !
----- (4) domaine, ferme.
GBI.p.252 reiñ a reer dezhi seizh koumanant ; p.258 an
dibab a deir goumanant ; LLL-82 dre zispign argant,
an dudjentil a c'hell gwellaat ur goumanand.
DIHU.p.73 ar vugale kentizh a gomañsas arat e kement korn
a oa er goumanand.
----- (5) abonnement.
VALL.p.3 koumanant (m.; et f.l.); DIHU-1905 p.54 kemer ur
goumanand ; p.60 klaskit koumanandeu (pl.).
koumanantad m. koumanantidi (1) locataire.
VALL.p.430 koumanantad.
----- (2) abonné.
VALL.p.3 koumanantad ; koumanantidi (pl.).
koumananter m.-ien (1) locataire, fermier.
NOTK.p.42 darn eus an douarou-se ... a feurm da goumanan-
terien (pl.).

- (2) abonné.
DIHU-1905 p.24 ret emañ hor bout mil koumanandour ;
ibid. klask koumanandourion (pl.).
koumanantiñ v. (1) prendre (une ferme) à bail.
MGK.p.93 mont da goumananti (inf.).
----- (2) servir à gages, se mettre aux gages (de).
GReg.p.444 coumananta gant ur re bennak, tr."servir aux
gages de quelqu'un en qualité de serviteur, ou de
servante" (inf.).
VALL.p.326 koumananta gant, tr."se mettre aux gages de"
(inf.).
----- (3) (s')abonner.
VALL.p.3 koumananta, tr."abonner"; koumananti, tr. "s'
abonner" (inf.).
koumanant-noz m. ou f. déménagement clandestin.
VALL.SUP.p.49 koumanant-noz (m.).
koumbant s.-où noed (des plantes).
Nom p.76 (Gloss.p.125) coumbant.
GReg.p.655 coumband, tr."neu de tufau de blé, de roseau,
de cannes"; coumbanchou (pl.).
koumin m. coumin.
C.comin, tr."idem, lat.ciminum, cominum".
GReg.p.240 coumin.
VALL.p.176 koumin (m.).
koumm m.-où vague.
GON.koumm (m.), tr."flot, eau agitée, onde, vague, lame,
houle"; koummou (pl.).
MOAO.p.14 etrezek ar rec'hell o nijal, e youc'han a-zioc'h
ar c'hoummou (pl.); p.44 war gein koummou, e-kreiz
youc'h an avel"; NOTK.p.13 an heol ... o veuziñ er
c'hoummou (pl.).
koummad m.-où flot.
VALL.SUP.p.70 koummad (m.).
koummañ v. se former en vague.
VALL.p.770 koumma (inf.).
koummek a. couvert de vagues.
GON. koummek, tr."houleux, qui forme beaucoup de houles,
de vagues, etc.".
koumor Voir goumor.
koumoul coll.-enn nuages.
(?) Jer.PBletier.p.157 (n.292) un toull commoull.
MAunoir (Gloss.p.114) commol, tr."obscurité"; GReg.p.663
coumoul ; coumoulenn, tr."nuage, vapeur condensée ;
nuée épaisse" (sgf.); coumoulennou (pl.); redek a
ra ar c'houmoul ; PBletier.commoll ;

"et selon M.Roussel Coumoull", tr."nuage, obscurité du ciel, nuées épaisses et noires"; L'Arm-p.255 camoule, tr."des nuages"; camoulenn, coumoulenn (sgf.); camoulèneu (pl.).

II.ROUeed.2.,12 lakaet en deus doureier de zeverañ eus a gommoul an neñvoù ; LBM.p.105 ar gurun o strakal er c'hoummoul ; BAZ.p.711 ... e teuas coumoul ken tev ha ken du, ma falvezas d'an dud en em dennañ gant aon rak an arnev ; CBF.p.3 tizh zo gant ar c'hoummoul ; SVE. RC.4 p.61 savet eus an dour ez a d'an dour. -Ar goumoulenn (sgf.); MGZ.p.114 ur goumoulen war an heol (sgf.); HTC.p.54 ur goabrenn pe ur goumoullenn (sgf.).

koumoulañ v. (se) couvrir de nuages.
BBR.p.164 pa deu an neñv da goumoulla (inf.).
koumoulek a. nuageux, obscur, sombre.
Jer.ms.p.1457 (n.248) an toull comoulllet (lenn : comoulllec).
GReg.p.653 coumoulecq, tr."nebuleux"; coumoulecq eo an amzer ; PELletier.p.157 commollec, tr."obscur, sombre"; commoulloc (L.); L'Arm-p.251 coumoulêc, tr."nébuleux"; MG-p.59 ar glav hag an amzer coumoulêq.

koun m.-ioù (1) mémoire, souvenir.
C.(DEEM.p.254) couff; coff ; M.1318 her dre m-eux coff ; N.540 me-m bezo coff ; 775 ne caffet quet guel eguedoff ... hac a delch coff euz ho rouez ; B.n.139 ouz bezet coff ; NL.n.343 couff hoz bezet ... a-n re se ... hoz car ; J.p.177-b a pep lignez hep finvez e-m bez coff ; Gk.II p.108 da vez conf à (= a-z) finyou dieuzafu ; p.112 hennez ... à digasczo deoch da conf quement a-m eux lauaret deoch ; Cnf.p.68 ma Doue, hoz bezet couff ... ves an traezou peré oz heus graet ; Do.p.42 diquac da couff an pechedou ; p.43 confes tout é oll pechedaou hep lesell nigon gand é couff mat ; Qu.p.118 ho bezet couff da euaff diff ; II.p.160 côff à m-^{er}
GReg.p.613 couff, tr."mémoire, souvenir, ressouvenir"; kaout couff mat ; p.884 atav em bezo couff ac'hanoc'h ; PELletier.couff, coff "ou plutôt Coûm"; JK.n.49 inapirit ho Feiz din evit ma talc'hin coun ; DO.p.53 degas coum eus hor pec'hedou ; HB.p.112 e coun hag e memor anezhañ ; RP.p.69 ur soñjezon peveus a hini e tegas deomp da coum kement tra ... ; DJ.p.34 mar hoc'h eus con a se.
GANe.P,1 Doue en doe koun eus a Noe ; BAZ.p.678 ur gouel ... e koun hag evit soulajamant an eneoù santel pere a soufr er Purgator ; BBR.p.30 ... ma kaner gwerzioù ... e coum oberioù ar re gozh ; ANN.p.3 gant koun d'o

flijadur en amzer dremenet.
SKET.p.140 seizh rouantelezh a zo manet war goun an dud an anvioù anezho ; p.126 koun a zalc'hent eus an emgannoù a rankas o gourgadoù embreger ; II.p.45 re ziwezhat e vo lit neuze da gaout koun eus va c'helenn ; III.p.40 eba em eus koun ; ENVB.GWAL.10 p.68 kement hag am eus koun.

----- (2) intention.
N.1304 gant cof he bout nouet ; Fm.n.195 pet euidoff gant couff.
DJ.p.47 hastit dont adarre, gant con da'm jousaat.
kounaat v. (se) rappeler, se souvenir (de).

C.couffhat, tr."revenir, lat.reminisci" (inf.); Qu.II p.160 en em cofahat, tr."se souvenir" (inf.); M.65 ouz coufat en é stat (inf.); 572 couffat an maru ... a-ra da bep heny en em humiliaff (inf.); Fm.n.268 coffat (var.couffhat)(inf.); n.225 govr en deueus nep ho coffa (3 prés.); n.181 couffha an guerches (inf.); B.n.185 couffhat pepret an Speret glan (inf.); n.5 he couffha gruet (inf.); n.657 quement heny ... a couffhay ma passion (3 fut.); J.p.64 ouz couffhat e cas (inf.); p.65 trist meurbet ouf pa en couffhaff (1 prés.); p.6-b Jesu ... ma querhaf ... seul ma en couffhaf ez graf joae (1 prés.); N.1863 e penet meurbet ez-edoff, ha rac se ez troff da-z coffat (inf.).

GReg.p.613 couffhaat eus a un dra bennak, tr."remettre quelque chose en mémoire" (inf.); couffhaest (pp.); p.884 me a gouffha penaos, tr."je me souviens que" (3 prés.).
SKET III p.10 ar pezhioù-c'hoari o kounaat buhez ha kuriou an doueed (inf.); TORN.GWAL.10 p.32 va mamm a gounae din alies-tre al lizherenneg (3 imparf.).

----- (2) réfléchir, penser.
B.n.696 ma les ... da-m en (lenn : em) couffhat (inf.).
kounabr coll.-em nuages ; cf.koabr.
SIM.p.173 ar gounabren (sgf.); p.190 ar gevridenn pehini a soñje bezañ nijet betek ar gounabrennou (sgf.).
kounadur m.-ioù mention.
VALL.p.461 kounadur (m.).
kounadurezh f. mnémotechnie.
VALL.p.471 kounadurez.
kounadurezhel a. mnémotechnique.
VALL.p.471 kounadurezel.

kounaenn f.-où souvenir, mémoire.

Gk.II p.82 en cofaen ha memoar continual ves am maru hac an passion à hon autrou.

VALL.p.706 kounaennou, tr."souvenirs (récits historiques) (pl.).

kounaidigezh f. souvenir, mémoire.

C.(DEEM.p.254) couffhaydiguez, tr."remembrance".

kounañ v. (se) rappeler, se souvenir (de).

VALL.p.706 kouna, tr."se souvenir" (inf.).

kounerezh m. mémoire (faculté).

SKET.p.20 mar galler fiziout e kounerezh mab-den, evelato e tegouezh a-wechoù ... ez afe war zisleberañ.

kounnar f. (1) rage (maladie).

C.connar, tr."rage, lat.rabies"; Qu.II p.144 counnar, tr."rage, lat.furor, rabies"; Pm.n.112 eual tut an conar (var.connar) ez-oent amparfaret.

GReg.p.778 counnar, tr."rage, maladie"; ar gounnar-red, tr."la rage blanche, où l'animal enragé écume, mord, et court"; ar gounnar yut, tr."la rage mué, où l'animal écume, et ne mord point"; ar gounnar astenn, tr."la rage qui fait trembler, étendu par terre"; PELletier.counar, tr."rage, maladie des chiens et de ceux qui en sont mordus avec"; L'Arm-p.321 gonareu (pl.).

SVE.RC.3 p.60 gwell eo gwelet ki e kounnar evit heol tomm e miz Genver.

----- (2) rage, fureur.

SAG.p.169 an impalaer ... a yas kounar vras ennañ ; EKG.II p.92 daou soudard, ar gounnar ganto, n'oant ket aet en hent gant ar re all ; IAI.p.264 ar bed en devezo kounnar ouzhoc'h ; ISV.p.427 an Indianed a verve gant ar gounnar ; LLB-570 ... e oa Doue e konar ; MOA.p.174 hemañ a zo ennañ ur gounnar labourer

SKRS.p.224 diwar e gounnar, e tispak e gleze.

kounnariñ v. (1) contracter la rage, être atteint de la rage.

GReg.p.778 counnari, tr."contracter la rage, enrager"; connareñ (V.) (inf.); p.348 ul loen counnaret (pp.); ki counnaret (pp.); PELletier.p.170 connari, tr."enrager (d'après le père Maunoir" (inf.); L'Arm-p.134 ki gonarétt (pp.).

----- (2) (se) mettre en rage, (s')irriter.

GReg.p.348 counnari a ra gant kement-se (inf.); p.10 counnari ouzh ur re, tr."s'acharner contre quelqu'un" (inf.); L'Arm-p.134 gonarein, conarein, tr."enrager" (inf.); NG-276 ar mastin divat a vennas connarou

(inf.).

LLB-33 ar mor zo konaret (pp.); MGZ.p.175 ar mor counaret (pp.); EKG.II p.96 kounnaret oant, rak ne gavent netra (pp.); BBR.p.182 na gounnariñ ket kemend-all (5 impér.); GBI.p.136 lamout a reont ha kounnari (inf.).

kounnarverc'h f.-ed furie (divinité).

SKET.III p.100 ha gervel d'he skorañ kounnarverc'hed an emgannoù (pl.).

kounniriek a. enragé, furieux.

C.connirycac, tr."enragiez, hors du sens, folz, lat.rabidus".

kounskrid m.-où memorandum.

VALL.p.459 kounskrid (m.).

koun-trec'h m. kounioù-trec'h trophées.

VALL.p.761 koun-trec'h ; NOTK.p.21 "Tropaeum Alpium" a veze graet gant ar Romaned eus ar c'houn-trec'h-se.

koupandu ; aval koupandu pomme de capendu.

Qu.III p.23 avalou koupandu, tr."pomme de capendu" (pl.).

GReg.p.737 avalou koupandu.

koupen f.-où jatte, coupe.

GReg.p.222 coupen (V.); tr."coupe, vase pour boire";

coupenù (V.) (pl.); p.508 coupeenn (V.); tr."jatte, vaisseau rond qui sert a differens usages";

coupenù (V.) (pl.); L'Arm-p.80 coupeenn (f.).

LLB-1306 piv bennak a venn en devoù ... sacout a garg ar

goupen ; 1288 da gargin a laezh ... ho koupenù (pl.).

koupetiñ v. convenir.

RP.p.236 evel ma vezer kustum en ur bankad bras da reiñ

... d'al likizien ar cher pehini a goupet outo, evel-

se ar c'horf hag e holl santimantoù o devezo ivez en

Nevn an eürusted a goupeto outo (3 prés. et 3 fut.);

p.238 ar c'hloar pehini a goupet ouzh Doue (3 prés.).

koupolenn f.-où coupole.

VALL.p.163 koupolenn (f.).

kouracher m.-ien rebouteur.

MOA.p.429 kouracher ; kouracherez (fém.).

kourailh m.-où (1) entrailles, fressure.

C.curailhon (lenn ; curailhou), tr."entrailles, lat.

viscera" (pl.).

GReg.p.353 curailhou, curailhou, tr."entrailles, intestins

de bêtes" (pl.); p.436 curailh leue, tr."fressure de

veau, le poumon, le foye, le coeur et les hampes de

cet animal"; curailhou, tr."fressure, parties inté-

rieures de certains animaux, prises ensemble" (pl.);

PELletier.curailh; tr."fressure, le coeur, le foie,

- la rate, les poumons, tous attachés ensemble. Le P. Mauncoir met Couraillo, entrailles"; L'Arm-p.165 corhailleu, corailleu (m.), tr."fressure, parties intérieures de certains animaux, prises ensemble" (pl.).
- SBI.II p.2 couraillo laou ha teodoù c'hwen (pl.).
- kouraj f. (1) courage.
- C.courag, tr."courage, lat.animus"; Qu.II p.38 couraig, tr."courage"; Fm.n.258 a couraig ha cher anteryn; Qu.p.73 ho bezet couraig.
- GReg.p.223 couraich; p.13 souplaat eo e gouraich, tr."son humeur s'est adoucie"; L'Arm-p.80 courage; RP.p.V da reññ deomp nerzh ha couraich; CO.p.158 an nerzh hag ar gourach; JV.II 1467 courag vat.
- BAZ.p.698 ... e labouras gant ur gourach vras.
- (2) coeur.
- G.240 glachar, langour so e-m couravage; J.p.180-b carguet eu ma couraig a ioae.
- kourajet pp. courageux.
- C.(DEBM.p.255) couraget, tr."lat.animatus".
- kourajñ v.(s")encourager.
- GReg.p.224 couragi, tr."donner du courage, encourager" (inf.); L'Arm-p.80 couragét, tr."prenez courage" (5 impér.); BD;3061 koulskoude, en em gouragomp (4 impér.); SG.f.24 neuze en em gouragis pa welis kement-se (1 prêt.); f.25 couragit, va arme, da vezañ din fidel (5 impér.).
- BAZ.p.3 evit hor g'hourachi hag evit hor c'hrenvaat (inf.).
- kourajus a. (1) courageux.
- C.(Gloss.p.127) courageux; J.p.69 bez vertuzus ha courai-gus; p.140-b couraigius.
- GReg.p.224 courachus; L'Arm-p.81 couraguss; SG.f.23-b biskoazh n'em eus gwelet ... un den ken courajus ha ma'z oc'h.
- (2) fort, violent.
- BD.4050 un tan couragus-meurbet.
- koural coll.-enn corail.
- C.goural, tr."corail, lat.coralus".
- GReg.p.211 goural.
- VALL.p.154 kourel, goural (m.).
- kourantenn f.-où courante (danse).
- GReg.p.224 courantenn, courandenn.
- kouratañ v. faire le courtier.
- GReg.p.600 courretat, courreteñ (V.)(inf.).
- VALL.p.165 kourati, kourata (inf.).
- kourater m.-ien courtier, entremetteur, médiateur, interprète.

- C.courreter, tr."courrateur, lat.mercadius"; C.(Gloss.p.127) courrateur; Nom.p.316 (Gloss.p.127) courrauter, tr."courtier de chevaux"; Gk.III p.134 (H.p.11) mezyer courranter pariurer prompt.
- GReg.p.226 cours, co rster, couroter, tr."courtier, qui moyenne le débit des marchandises, qui négocie les lettres des autres"; couraterven, coureterven, couroteryen (pl.); couretour (V.); courtouryon (V.)(pl.); p.354 courater, tr."entremetteur, interprète, et médiateur entre un Français et un Breton dans les foires"; courater kezeg; courater saout; L'Arm-p.82 couréttour, courattér, tr."courtier" p.136 courattér, courettour, tr."entremetteur dans les foires ou villes, pour favoriser les achats et les ventes"; courattérati, courettarion (pl.).
- kouraterat v. faire le courtier.
- GReg.p.600 courrauterat, courrauterwat tr."maquignonner" (inf.).
- kouraterzh m. courtage, entremise.
- L'Arm-p.81 couratereah (m.), tr."courtage"; couratereahsu (pl.); p.229 courattereah roñseed, tr. "maquignonage, trafic mauvais et peu honête".
- kourater-mor m. kouraterien-vor courtier maritime.
- VALL p.165 kourater-mor.
- kourbouilhons m. court-bouillon.
- GReg.p.226 courbouilhonz.
- kourd m.-où (1) cour (de maison).
- Dnal.p.188 e-r court ma-z-edeo an Abbat.
- GReg.p.223 court, tr."cour de maison, non fermée de murs"; courton, courdou (pl.); L'Arm-p.80 court (m.), tr. "cour qui n'est point murée"; courdeu (pl.); HS-p.129 ret oa dezhe chom en ur hourd bras.
- (2) cour (de roi).
- L'Arm-p.80 courd ar Roue.
- kouricher s. couvre-chef, coiffe, voile.
- C.couffuerchez, tr."couvrecheff, lat.capitegium"; C.(Gloss.p.125) coufforcher; Nom.p.115 (Gloss.p.125) couriger; Qu.III p.9 courricher, tr."couvrecheff"; J.p.125 da serchaf (lenn : serchaf) ... e facc ... gant an couricher man.
- GReg.p.229 couricher, tr."couvre-chef de femme ancienne de la campagne"; p.176, tr."coiffe de deuil pour les femmes de la campagne"; couricherou (pl.); courchér; courcheryeu (V.)(pl.); L'Arm-p.83 courchère (m.), tr."couvre-chef"; courchérieu (pl.).

- kourn m.-ed grondin.
GReg.p.474 gorn ; gorned (pl.); FElletier.courn ;
cournet (pl.).
GON.korn, kourn (m.); korned, kourned (pl.).
- kouronk m. bain.
VALL.p.54 koronk, kouronk (m.).
- kouronkadenn f.-où (un) bain.
SKET.p.52 kouronkadennou pendeziek (pl.).
- kouronkañ v. se baigner ; cf. gouronkedin.
GReg.p.75 coronca, coroncat, tr."se baigner à la rivière, ou à la Mer" (inf.); FElletier.corronca, tr."se baigner. Le P. Maunoir l'a mis ainsi deux fois. Mais personne n'a connaissance de ce verbe, non pas même M. Roussel" (inf.); L'Arm-p.24 gronquédain, tr."donner le bain" ; em ronquédain tr."se baigner" (inf.).
SKET.III p.62 ... e kouronk an doue ar feunteun (3 prés.).
- kouronkenn f.-où baignade, lieu où l'on se baigne.
GReg.p.75 coroncenn, tr."endroit de la rivière le plus propre à se baigner"; "pluriel.coronca".
- kouronkerez m. bain, action de se baigner.
GReg.p.75 gouronqérez, gouzonqérez, tr."bain, l'action de se baigner en belle eau"; L'Arm-p.24 gronquereah (m.).
- kouronklec'h m.-ioù baignade, lieu où l'on se baigne.
GReg.p.75 coronca-lec'h, gouzrou-lec'h ;
coronqlec'h, gouzroulec'h (pl.).
SKET.p.133 p'en em gavjont er c'houronklec'h.
- kourrez s. (1) terre glaise.
GReg.p.225 courrez, tr."courroy, ou corroy, terre glaise dont on garnit les fontaines, les canaux pour retenir l'eau"; FElletier.courrez, tr."argile, terre franche propre à mettre en oeuvre. En Haute Bretagne on la nomme Courroi ; et dans la marine, c'est une composition qui sert à la carenne des navires comme l'argile à un pressoir ; à celui-ci pour retenir le vin ; et à ceux-là, pour empêcher l'eau d'entrer".
- (2) corroi.
GReg.p.225 courrez, tr."courroy, ou corroy, la dernière façon que l'on donne au cuir".
- kourrezañ v. (1) garnir de terre glaise.
GReg.p.225 courreza, tr."garnir une chauffée etc. de courroy" (inf.).
- (2) préparer (de l'argile) pour en faire du mortier.
L'Arm-p.81 correvein pri, tr."corroyer du mortier" (inf.);
pri aozet da vañsonat, pri correyétt, tr."corrois"

- (pp.).
- (3) enduire de suif (un navire) calfater.
GReg.p.893 courreza ul lestr, tr."suivre un navire" (inf.).
- (4) corroyer (du cuir).
C.courrezañ, tr."correer, lat.parmentare" (inf.).
GReg.p.225 courreza ler (inf.); correñ (V.) (inf.);
FElletier.courreza, tr."corroyer, apprêter le cuir" (inf.); L'Arm-p.81 correñ, tr."courroyer du cuir" (inf.).
- kourrezer m.-ien (1) calfat.
GReg.p.893 courrezer, tr."calfa qui suit un Vaisseau";
courrezeren (pl.).
- (2) corroyeur.
C.courrezer an lerez, tr."courroyer de cuir, lat.cerdo";
C.(DEEM.p.255) courezer an lerez.
GReg.p.226 courrezer ; courrezeren (pl.); L'Arm-p.81
correour ; correerion (pl.).
- kourrezerezh m. corroyage.
GReg.p.225 courrezezh, tr."l'action de courroyer"; L'Arm-
p.81 correereah (m.).
- coursez m.-ien (1) coureur.
C.coursez, tr."idem, lat.cursor".
- (2) coursier (cheval).
Jer.ms.p.1457 (n.241) cant coursez.
- (3) corsaire (navire).
GReg.p.215 coursez, tr."corsaire, Vaisseau armé qui court sur l'ennemi, avec commission"; coursezren (pl.);
L'Arm-p.77 corser ; corserétt (pl.).
- kourtes a. courtois.
C.courtes, tr."courtois"; N.n.12 tut courtes ; Fm.n.33 e
quer map courtes iesu ; J.p.21 ma mab courtes ;
J.p.117-b an courtes Jesus ; Cnf.p.80 bezet ... ho
youll courtes ha gradius ; Qu.p.139 an den an courtes
sañ a ves an bro (sup.).
- GReg.p.227 courtès.
- kourtegi f. courtoisie.
C.courtiseg, tr."courtoisie, lat.facessia, urbanitas";
Qu.II p.38 courtiseg, tr."courtoisie"; N.1375 an leane
leun spes a courtiseg ; M.1420 hep courtiseg ; Fm.n.
278 dre courtiseg.
- GReg.p.227 courtiseg.
- kourtilhaj s. courtil.
C.courtilleg, tr."courtil, jardin, lat.ortus".
- kourtin s.-où courtine, rideau.
C.coutin, tr."courtine, lat.cortina"; Qu.p.129 temit an

courtinou (pl.).
 GReg.p.822 courtin, tr."rideau de lit"; courtinou (pl.).
kourtinañ v. natter; couvrir de nattes.
 GReg.p.650 courtina ur gambr (inf.); L'Arm-p.250
courtinein (inf.).
kourtinenn f.-où natte.
 GReg.p.650 courtinenn, tr."natte, tissu de paille, de jonc,
 de genêt, etc."; courtinennou (pl.); L'Arm-p.250
courtinenn (f.); courtin (coll.).
kourtiner m.-ien nattier.
 GReg.p.650 courtiner; courtinérven (pl.).
kourzad m.-où travée.
 L'Arm-p.389 kourzatt (m.); kourzadeu (pl.).
kourzh m. vulve.
 C.courz, tr."lat.uulua".
 VALL.p.793 kourz (m.).
kourziñ v. épier.
 GON.FB.p.295 koursia (inf.); HTC.p.17 c'hoar ar c'hrouadur
 a chomas eno da gourzi ... evit gwelet petra erruje (inf.).
kousi v.-et salir, souiller; cf. koñchiañ.
 GReg.p.841 couchveññ, couchveññ, couchi (V.), tr."salir, gêter,
 souiller" (inf.); L'Arm-p.302 ur gousiañs couchiñt dre
 ar pec'hed" (pp.); HS-p.151 Tobi ... ne em gouciass
 ket en o c'hompagnunezh (3 prêt.).
 LLB-1498 ar wiber ... a lak al laezh da dreiñ en ur gousi
 ar c'hraou (inf.); 120 ar c'hoz hag an touseg ha kant
 loen vil arall a gousiou ho kreun (3 fut.); SST-p.36
 an terenoù heol a antre en ti ... dre ar vitroù, hep
 o zerrañ na o houcie (inf.); p.158 kement-se a zo ober
 micher an diaoul, couchiein ar gristenezh (inf.).
 DIHU-1907 p.328 o gweliñ a reomp bemdez kousi hor Bro (inf.);
 1905 p.100 sistr ... kousiet gant lousteri (pp.).
kousiadur m.-ioù salissure, souillure.
 L'Arm-p.347 couchiadur, tr."salissure"; p.374, tr."tache";
 p.364 couchiadurr (m.); tr."souillure"; couchiadurreu
 (pl.).
 DIHU-1906 p.202 dougiñ sonn ha hep kousiadur erbet banniel
 Breizh-Izel.
kousiañs Voir koñsiañs, koustiañs.
kousk m.-où sommeil.
 GReg.p.874 cousq, tr."sommeil, ou somme, le dormir";
cousqou (pl.); ur c'housq mik, tr."un profond
 sommeil"; PELletier.cousk; L'Arm-p.361 cousque;
 RS.p.242 ... ec'h aparissas mamm Doue dezhañ dre e
gousq; RP.p.195 ... ma tivoxfilas ... eus e gousq.

CBF.p.50 ne deo ket ebat sevel e-kreiz ar c'housk;
 MBR.p.158 ... e c'hellfe bezañ lazhet dre e gousk;
 MGZ.p.223 savit eus ho cousk; EKG.II p.143 pa veze
 re dommet dezho, 'ez aent da ober ur c'housk da uzañ
 o banne.
 DIHU-1906 p.138 e-pad e gousk.
kouskadell-roc'hkennek f. catalepsie.
 L'Arm-p.47 cousscadeal-rohquennec (f.), tr."catalepsie";
 p.14 cousscadeall rohquennec (f.), tr."apoplexie".
kousked m. sommeil.
 GReg.p.874 cousqed; ar c'housqed, tr."sommeil, ou somme,
 le dormir"; ur c'housqed kalet; L'Arm-p.361 cousquett
 (m.); RP.p.193 ... e komañsas da vorañ hag e trec'has
 ar c'housquet warnezhañ.
 BAZ.p.723 nebeut amzer a roe d'ar c'housket; HTC.p.4
 Doue a zegasas eta ur c'housket don da Adam.
 MKRN.p.82 koll a ran ar c'housked hag en debriñ;
 DIHU-1906 p.125 ur housket pounner a oa deuet dezhañ;
 ABKE.1967 p.10 (H.Ar Menn) pell e oa bet ar c'housked
 o tont din en noz-se.
kouskedenn f.-où couchage, lieu de couchage.
 GReg.p.219 cousqedenn, tr."couchés, lieu où l'on se couche
 et soupe en voyage"; cousqedennou (pl.); en diwezhañ
cousqedenn war hent Pariz.
kousked-foll m. catalepsie.
 GReg.p.139 ar c'housqed-foll.
kouskedez m.-ien endormeur.
 GReg.p.340 cousqedez, tr."endormeur, qui endort par ses
 fariboles"; cousqedérven (pl.).
kouskedik a. (1) assoupi.
 GReg.p.57 cousqedic.
 ----- (2) endormant.
 GReg.p.340 cousqedicq (V.); p.874 boued cousqedicq (V.);
 L'Arm-p.116 crussquedic, tr."dormitif".
kouskedus a. (1) assoupi.
 GReg.p.57 cousqedus (V.).
 ----- (2) endormant.
 GReg.p.340 cousqedus; p.874 boued cousqedus (V.).
kousker m.-ien (1) dormeur.
 GReg.p.302 cousqer, tr."dormeur, grand dormeur";
cousqérvan (pl.); L'Arm-p.116 coussquér;
coussquerion (pl.).
 DIHU-1905 p.42 ar baskettaerion ne dint ket kouskerion (pl.).
 ----- (2) tourteau (crabe).

- VALL.p.747 kousker ; kouskered (pl.).
kouskerez f.-ed (1) dormeuse.
 GReg.p.302 cousquerès ; cousqueresed (pl.).
 ---- (2) partie fixe d'un châssis.
 VALL.SUP.p.31 kouskerez (f.).
kouskerig m. diable qui fait dormir pendant l'office, les prières.
 GReg.p.285 ar c'housgericq, tr."le diable assoupissant, qui fait dormir à l'église, et aux Prières".
kousket v. dormir.
 C.cousquet tr."dormir, lat.sopire" (inf.); Qu.II p.56 cousquet-micq, tr."endormir, lat.soporare, sopire" (inf.); J.p.60 hoant cousquet quement a-m tret me, ma-z eù ret prim ez cousquif me (inf. et 1 fut.); p.61 cousquet huy (5 impér.); p.104 cousquet cref out, pe ez-out mut ? (pp.); p.123 ne cousquis aba en guylis (1 prêt.); p.208 chom guen eomp vez nos da cousquet (inf.); Nl.n.273 cousquet ... a gresont (inf.); Jer.ms.p.1453 (n.170) byzvyquen ne cosquaff (1 prés.); Jer.FEilletier.p.171 (n.297) ne cosquaff (1 prés.); Cnf.p.31 nep n'a gallé (= gallhe) repos na cousquet e-n nos (inf.); Do.p.9 dicuz an nos pan aeer da cousquet (inf.).
 GReg.p.302 cousquet ; cousquet, cousquein (v.)(inf.); L'Arm-p.116 cousquein (inf.); RP.p.89 ... e komañse da gousquet (inf.); p.269 o fec'hedoù ma vezont cousquet mik enno (pp.); BD.4633 noz ha deiz hep cousquet (inf.); SG.f.88-b neuze e voent kaset d'ur gambr ... evit mont da gousquet (inf.).
 TDE.BF.p.432 sede bremañ ar paotr ... ha kaset da gousket en ur gwele pluñv (inf.); p.435 Laouig en em roas da gousket (inf.); CBF.p.49 gwall bell oc'h bet kousket (pp.); EKG.II p.11 kousket c'hwek a rejomp holl betek antronoz vintin (inf.); p.261 ne c'hellfen goude se kousket berad (inf.); MGK.p.29 en e wele gourvezet, kousket mik (pp.); p.190 cousket oc'h ? (pp.); p.XXXI a-barzh mont da gousket (inf.); LLB-1419 kouskët ar an douar (inf.).
 DIHU-1905 p.42 hag-eñ a zo deust c'hoant kousket deoc'h en-dro (inf.); p.49 abred emañ aet an heol da gousket (inf.).
kouskus a. endormant, somnifère.
 GReg.p.340 cousqus, tr."endormant"; p.302 louzoù cousqus.
koust m.-où coût, prix ; Voir aussi ar-goust, diwar-goust.
 GReg.p.227 coust, tr."coût, dépense, frais"; coustou (pl.); FEilletier.coust ; L'Arm-p.82 cousste (m.).

- LLB-705 na sellit ouzh labour, ouzh koust ; GBI.II p.84 ur goust yras.
koustamantiñ v. mettre en frais.
 VALL.SUP.p.81 koustamanti (inf.).
koustañ v. coûter.
 C.coustaff, tr."couster, lat.constare" (inf.); Qu.p.76 coustout à grai' (= gray) dech vguent guennec (inf.); p.52 vn contel mat è, pe quement à coust y dech-hu ? (3 prés.); ibid. coustet e diff tri guennec (pp.).
 GReg.p.227 cousta, coustout ; coustein (v.)(inf.); ar prosezoù o deus coustet e holl dra dezhañ (pp.); p.10 ar blijadur-se a zo coustet ker din-me (pp.); FEilletier.cousta (inf.); L'Arm-p.82 cousstein (inf.); RP.p.27' gwelit petra on coustet deoc'h (pp.); SG.f.47-b coustout a raio dit da vuhez (inf.).
 MGZ.p.78 na ker ez omp-ni coustet deoc'h ! (pp.); p.247 ker eo coustet dezhañ (pp.); BAZ.p.684 reiñ a reas ur rent evit kaout mistri-skol e pep parrez ... evit deskiñ ar vugale hep coustout netra d'o c'herent (inf.); SST-p.VI deuit da gemer siañs ar salvidigezh, hep na (skrivet : ne) goustou deoc'h nag aour, nag argant (3 fut.).
 SKRS.p.134 livirit din, bugale, pegement ez oc'h bet kousted d'ho kerent (pp.).
 ---- (A) kousted pe gousto, kousto pe goustox, kousted seul e gousto, kousket a gousto, koustout pe goustout coûte que coûte.
 GReg.p.227 coustet pe gousto, ret eo kaout anezhañ ; RP.p.250 me fell din bezañ salvet cousto pe gousto ; BD.254 coustet eal a gousto.
 EKG.II p.106 ret eo, kousto pe gousto, da unan bennak ac'hanomp ... mont a-dreuz ar vro ; SAG.p.62 koustout-pe-goustout e fell dezho diskar kement a zo en e sav.
 VALL.p.166 kousted a gousto.
koustians f. conscience ; cf. konians.
 Qu.II p.37 cousciance, tr."conscience".
 GReg.p.199 coustyanqz ; ur goustyanqz vat ; RP.p.90' pa zeu ar remors eus hor pec'hedoù da bikat hor c'houstians.
 BAZ.p.3 ar rebechoù eus ho coustians ; p.681 bez' ez eus tud hag o deus ur goustians frank ha ledan ; MGK.p.25 hennezh a dle mervel en deus war e goustians brasañ pec'hed marvel.
 DIHU-1907 p.320 gant a verc'hed yaouank en deus mouget mouezh o housians.

koustianšus a. consciencieux.

GReg.p.199 coustyanczus.

koustus a. coûteux.

GReg.p.227 coustus, tr."côtant"; L'Arm-p.82 coustuss.

kouvetañ v. convoiter.

C.couvetaff, tr."convoitier, lat.cupere" (inf.).

kouvetiz f. convoitise.

C.couvetis; C.(DEBM.p.255) couveta; C.(Gloss.p.129)

couvetis; Ca.n.1 an edefico à couvetis charnel; B.n.444 dre couvetis à heresy; J.p.12 dre pechet couvetis; Pm.n.255 ne-n deueux quet quen couvets; n.263 dre spler couvetys; Cnf.p.a/15 controll d'an auarice ha couvetis.

kouvetus a. envieux.

C.couvetus; C.(DEBM.p.255) couvoitieux; C.(Gloss.p.129)

couvetus; M.1415 bout ourgouillus, couvetus dreist musur; M.2522 caffout madou an bet, pepret bout couvetus; N.615 na vez quet couvetus.

kouvi m.-où (1) repas, festin.

C.couvi, tr."couvi, menger, lat.conviuium"; C.(DEBM.p.

256) couvy; C.(Gloss.p.130) couvi; Qu.p.9 vn couffy, tr."un conuiue, lat.conviuium"; J.p.4 pan oa en couvy (var.couvi) entre tut e ty; p.9 couvyou (pl.); N.298 me a-m-eux ... prepartet banquedou, e Demetri, hep comps muy, couiou (pl.); Pm.n.156 en creisic an couffy en vn fest anterin; Cnf.p.a/11 an frequentation ves an tauernou, couviou public (pl.).

GReg.p.407 couvy, tr."festin"; couvyou (pl.); NG-1612

Doue a eure couvi d'e holl ziskibien.

---- (2) invitation.

GReg.p.542 coufy, couvy, couy, tr."invitation"; p.208

couffy, couvy, tr."l'action de convier"; couvyou (pl.); L'Arm-p.206 couvi (m.); couviou (pl.); RP.p.145 ar c'houvi-mañ; deuit-c'hwi, tud binniget, da'm Zad; p.254 na coufi, na promesa, na gourdrour a ra Doue dezho.

kouviad m.-ed, kouviidi convive, hôte, invité.

GReg.p.208 ar couffiidi, tr."les conviez" (pl.).

VALL.p.400 kouviad, tr."invité"; kouviaded, kouviidi (pl.);

ENVB.GWAL.10 p.61 pep hini sus ar kouviidi a oa asiedoù arc'hant dirazañ (pl.).

kouviadenn f.-où invitation.

VALL.p.100 kouviadenn (f.).

kouviadur m.-ioù invitation.

VALL.p.100 kouviadur (m.).

kouviañ v. convier, inviter.

C.couviaff, tr."convier, lat.conviuare" (inf.); Qu.II p.93

couvyaff da coanyaff, tr."inviter à souper" (inf.);

J.p.22 d-e ty houz couviaf (inf.); Nl.n.271 dy ho

couvyat (pass.prét.); n.267 Herodes ... d-e guselet

d-e ty try a couvyas (3 prêt.); n.64 Herodes, hac o

cuffias y (3 prêt.); Cnf.p.68 ... hac è credaff e-m

couvyet d-o (= d'ho) receu (5 prés.); Dnal.p.118

guenez da mont da (= da'z) ty, mar deuez d'è confia

(inf.); p.167 da rey testeny confiet eux ar pez à

yoa c'hoarvezet (pp.); p.164 d'è ty ... hon confy

da monet (3 prés.).

GReg.p.208 couffva, couvva, tr."convier"; couvain (V.)(inf.);

L'Arm-p.75 couvsein, couvi, tr."convier" (inf.);

RP.p.90' hag e coufiomp ... an holl dud santel d'en

em rejouisañ e Doue (4 prés.); p.94 ur fest ... pe

da hini en devoa couviet an Aotrounez principal eus

rouantelezh (pp.); BD.5638 da'm couvian da lavaret

adeo (inf.); JV.118 me ho couvy (3 prés.); SG.f.53 grit

dezhañ preparañ ul lein da'm soudarded, pe en devezo

keuz da'm bezañ couviat (pp.).

DIHU-1908 p.170 setu enta ... kouviet an dud (pp.).

kouvier m.-ien hôte, celui qui invite.

GReg.p.208 couffyer, couvver, tr."celui qui convie";

couvyerien (pl.); couvour (V.); couvouryon, couvourvan

(V.)(pl.); L'Arm-p.75 couviour; couvierion (pl.).

kouzin m.-ed cordier.

GReg.p.212 cousin, tr."cordier, en termes injurieux";

cousined (pl.); cousined ar Vadalen (pl.); p.211

kêr cousined ar Vadalen, tr."corderie".

kouzogn coll. coings.

C.couzoin, tr."coings, lat.cotinum".

GReg.p.178 aval-couign, tr."coin, fruit de coignier".

kouzoumenn f. confirmation (s. crement).

GReg.p.195 cousoumenn, cousemenn; ar gousemenn; PELletier.

gouzoumen, cousoumen.

kouzoumenñ v. confirmer, donner la confirmation.

GReg.p.195 cousoumenñ, cousemenñ (inf.); PELletier.

gouzoumena, cousoumena (inf.).

koveerezh f.-ioù tannerie.

L'Arm-p.376 covéerezh (f.); covéereahou (pl.).

koveiñ v. tanner.

L'Arm-p.376 covéein (inf.).

koveour m.-ien tanneur.

L'Arm-p.376 covéourr; covéerion (pl.).

kovu m. tan.
L'Arm-p.376 covu (m.).

koz a. (1) vieux, ancien.
C.coz, tr."uiell, lat.uetus, senex, antiquus"; C.(DEEM-p.256) hospital eguit coz tut; Qu.II p.170 coz, tr."vieil"; p.18 eat coz, tr."ayeul"; p.171 den coz, tr."vieillard"; N.77 coz off; Fm.n.163 coz na ioanc ne dianco; n.265 quen coz hac ho tat ne pathont; M.600 lenn à reomp ... da-n trot á vn coz-den; Jer.ms.p.1449 (n.101) un coz grach; Qu.II p.124' coz moguer, tr."vieille paroy".

GReg.p.959 coz; coh (V.); Felletier.coh; L'Arm-p.402 coh; NG-1073 kanomp, coh ha yaouank; RP.p.172 ar Sarpant coz; RS.p.292 ar coz eus an teir c'hoar (sup.); BD.1464 na coz na yaouank; 29II ar coz so war an douar (sup.).

SST-p.VI coh ha yaouank; p.266 ar coh lezenn; LLB-187 un dervenn gouh; EKG.II p.126 ur bern kerdin koz; MGK.p.4 ar bed-mañ a zo koz, koz-koz, a lavarer; TDE.BF.p.435 kosoc'h ... evitañ (comp.); p.431 paotr kosa an intañvez (sup.); HTC.p.43 o breur cozsa (sup.).

MOAC.p.107 ul levr koz-Noe; DIHU-1905 p.47 erru e oa koh-bras; ibid. en amzer goh, goh; p.68 e vab kohan (sup.); p.33 ar hohan soner ag ar c'hanton (sup.); 1907 p.328 tud koh ha bugale; 1908 p.172 kohoh evit Matuzalem (comp.).

----- (2) (devant un nom) vieux, mauvais, méchant.
Fm.n.229 da-n pret ma-z decedy, guenez car da chouc ne douguy nemet ... vn coz lven; Jer.ms.p.1458 (n.261) coz rybaot lazr; B.n.381 ma malloez ... a roaff dit, coz paillart; NL.n.227 ganet ... en coz ty; n.329 en un coz merchauci deselos; Qu.II p.153 vn coz bottès, tr."vne sauate, lat.solea detrita".

NG-217 ur coh marchosi; RS.p.239 ur goz vantell; BD.455 cos ifam; 642 ur gos liñsel; 4178 ur cos votoù.

MBR.p.22 ... e voe kaset kuit eus al lez en ur c'hoz ti e korn ul liorz; p.326 koz paotred fall; EKG.II p.89 koz bro fall; p.158 c'hoant ac'h eus, tamm kos tra, da ober goap ac'hanomp-ni; p.160 ne dal ket ar boan deomp devañ poultr ar Republik war gos tammoù traoù evel hemañ; p.214 n'eo ket ret koll bara gant koz traoù er c'hiz-se; MOA.p.41 n'eus ket a goz votez na gav he farez; LEM.p.60 goude se e taolont ur goz vantell war e gain.

DIHU-1905 p.23 ar hoh dudjentil ag ar c'hèriou.

----- (3) (terre) en friche.
GReg.p.437 douar coz.

----- (4) (devant un participe passé) depuis longtemps.
NL.n.151 coz profecyct ez aedy.

----- (A) tud koz anostres.
JV.II 1418 ne oar ket ar barbar hon eus-ni diskaret e dut cos a bep tu.

kozachou pl. vieilleries.
VALL.p.783 kozachou.

kozailhou pl. vieilleries.
L'Arm-p.402 cohaillou.
VALL.p.783 kozailhou.

kozhamzer f. arrière-saison.
VALL.p.38 koz-amzer (f.), tr."arrière-saison"; VALL.SUP. p.15 koz-amzer (T.), tr."automne".

kozhañ v. vieillir.
C.cozaff, tr."enuieillir, lat.antiquari, senescere" (inf.).
GReg.p.959 coza (inf.); L'Arm-p.402 cohein (inf.).
MOA.p.109 o komañs koza (inf.).
HERV.p.17 ... e sav keuz din da vezañ chomet da goza evel-hen (inf.).

----- (2) rester en friche (en parlant de la terre).
VALL.p.320 lezel da goza, tr."laisser (une terre) en friche" (inf.); chom da goza, tr."rester en friche" (inf.).

kozhard m.-ed barbon.
GReg.p.959 cozard, tr."vieillot, un peu vieux"; kozarded (pl.).
VALL.p.58 kozard; kozarded (pl.).

kozhded f. vétusté.
VALL.p.781 kozder (f.).

kozhdér vétusté.
VALL.p.781 kozder (m.).

kozhen f.-ed (1) vieille, vieille femme.
GReg.p.959 cozenn; cozenned (pl.).
SKBT.III p.77 ur gozenn a blac'h, hir, akloennek ha dizen.

----- (2) (pl.-où) terre en friche.
VALL.p.320 kozenn (f.).

kozhiad m. kozidi vieillard.
Nom.p.12 (Gloss.p.130) vn cozvat, tr."un vieux rêveur".
GReg.p.959 cozvad; cozidy (pl.).
TORN.GWAL.10 p.35 pa veze ar c'hoziad o tisplegañ e labour; NOTK.p.77 merc'hed, bugale ha kozidi (pl.).

kozbigell f.-où chose vétusté.
VALL.p.781 kozbigell (f.).

kozhijenn f. vieillesse.

MKRN.p.58 keger va gouenn a zo marv dre gozijen.
kozhkailhez m. vieillerie, chose vétuste.
 GReg.p.959 cozqailhez, tr."vieilleries, choses vieilles et usées.

VALL.p.781 kozkailhez (m.), tr."chose vétuste"; p.783, tr."vieilleries (en mauvaïse part)".

kozhni f. vieillesse.

C.cozni, tr."ueillesse, lat.senecia, antiquitas";
 C.(DEEM.p.256) cozny; Qu.II p.171 cozny, tr."vieillesse";
 N.1277 me so gant cozni difiet.

GReg.p.959 cozny; cozny (V.); diskaret gant cozny; L'Arm-p.402 cozony (f.); cozonyeu (pl.); SA.f.6-b avanset e cosni.

LLB-1219 e-pad e glevedoù hag en e gouhoni; SST-p.XIII' Salomon ... a em abandonas en e gouhoni gant karantez ar merc'hed; EKG.II p.233 marvet eo dre gozni; ibid. an Itron ... he deus bevêt ivez betek ar gozni hirañ; BBR.p.14 ... e chomfe ho mab karet evit harpañ ho kosni.

DIHU-1908 p.170 o-zeir a oa krouizet o fas gant ar gouhoni.
kozhwrac'h f.-ed (1) vieille décrépite.

GReg.p.252 coz-grac'h mogedet, coz-grac'h ludueg, tr."vieille decrepite".

---- (2) vieille fille.

VALL.SUP.p.77 kozwrac'h.

kozhwrac'hiñ v. devenir vieille fille.

VALL.SUP.p.77 kozwrac'hi (inf.).

krab m.-où point de couture; cf.kraf.

MKRN.p.84 dre bemp mil krab.

kraban f.-où (1) griffe, serre, poigne; cf.krabin.

GReg.p.473 crabann (V.), tr."griffe, ongle de bêtes, d'oiseaux"; p.862 craban, tr."serre, griffe d'un oiseau de proie"; p.702, tr."pate, la main de l'homme"; crabanou (pl.); poan en devezo ouzh en em zilasañ eus a grabanou ar prokulor tenn-hont (pl.); PELletier. craban, tr."griffe, grand ongle pointu et courbé"; L'Arm-p.178 craban, crabon (m.), tr."griffe"; crabaney, crabonieu (pl.).

EKG.II p.158 penaos, marmouz, emezañ, en ur deurel e graban war e benn hag en ur gregiñ en e vlev; p.298 ... e veze peurvuiañ da gentañ o lakaat e graban war yalc'h ar mestr; MGK.p.6 skarzherien c'hodelloù ... digor o c'hrabanou evit skrabat el lec'h ma'z eñs (pl.); MBR.p.336 ha Gradlon ... ha tennañ gant

e zorn dehou an hanaf a oa leizh e graban anezhi.
 DIHU-1906 p.148 eñ a gase an traoù d'e veg gant e graboneu (pl.); SKET.III p.22 krabanou ha karvanoù an arzhed (pl.).

---- (2) ciguë.

VALL.SUP.p.33 kraban.

---- (A) mont war e grabanou aller à quatre pattes.

GReg.p.602 kerzhet war e grabanou, tr."marcher à tâtons, ou à chatons".

TDB.BF.p.371 mont war e grabanou, tr."marcher à quatre pieds, comme les petits enfants qui commencent à marcher".

krabanad f.-où (1) coup de griffe, griffade.

GON.krabanad; ur grabanad en deus bet war e zorn; roit ur grabanad dezhañ, tr."donnez-lui un soufflet".

---- (2) plein la griffe, plein la main, poignée.

GReg.p.473 crabanad, tr."plein les griffes"; p.734, tr."poignée"; crabanadou (pl.).

SVE.RC.1 p.140 gant Doue emañ ar madoù, sachit warno a grabanadou (pl.).

---- (3) ciguë.

VALL.p.123 krabanad (f.).

krabanata v.-et griffer.

GReg.p.473 crabanata (inf.); crabanatet (pp.).

MGK.p.57 ivin an amzer, a gar krabanata pep tra (inf.).

krabaneg m. krabaneien celui qui a des doigts griffus.

GReg.p.702 crabanecq, tr."un homme qui a de grandes pates"; crabanéyen (pl.).

krabanek a. qui a des griffes, griffu.

GReg.p.473 crabanecq, tr."qui a de grandes griffes";

crabanneq (V.); PELletier.p.174 crabanec, tr."qui a des griffes"; L'Arm-p.178 crabannec, crabonnec, crabonniéc.

MGK.p.20 ur gup krabanek.

krabin s.-où griffe; cf.kraban.

BT-après 104 Lusifer diâr e grabinieu (pl.).

MKRN.p.87 Paol ... a zispak e grabinou (pl.).

krabisadenn f.-où égratignure.

GReg.p.326 crabiqzadenn.
 SKET.III p.52 hep m'oa deuet a-benn d'ober d'al loen an disterañ krabisadenn.

krabisañ v. égratiner.

GReg.p.326 crabiqzat (inf.); PELletier.crabissa, tr."selon le nouveau Dictionnaire, signifie égratigner, blesser avec les ongles, les griffes" (inf.).

krabisañ v. égratigner.
 Greg.p.326 crabiqzat (inf.); PELletier.crabissa, tr.
 "selon le nouveau Dictionnaire, signifie Egratigner,
 "blesser avec les ongles, les griffes" (inf.).
 SKET.III p.86 krabisat ha dantañ anezhañ a reas (inf.);
 ATST.p.64 pa vez krabiñset unan bennak gant ivinoù
 ur c'hazh (pp.).
kraboseg m. kraboseien celui qui se traîne à terre comme les
 crapauds.
 VALL.p.168 kraboseg, krabouseg (V.).
krabosek a. (1) qui marche comme les crapauds ; cf. krabotek.
 TDE.BF.krabosek.
 ----- (2) rabougri.
 VALL.p.614 krabosek.
krabosenn ; krabosenn den homme rabougri.
 VALL.p.614 krabosenn den.
krabosoù pl.; mont war e grabosoù aller à quatre pattes.
 PELletier.p.174 mont war e graboqou, tr."aller à quatre
 pieds" ("craboq, plur.craboqou, de même signification
 que craban").
krabotek a. rabougri ; cf. krabosek.
 VALL.p.614 krabotek.
krabotennig m.-ed homme court et gros.
 GReg.p.778 krabotennig, tr."ragot"; krabotennigued (pl.);
 L'Arm-p.321 krabotennic, tr."ragot".
krabotenniñ v. devenir rabougri.
 VALL.p.614 krabotenni (inf.).
krabotinell f.-où cadenas.
 VALL.p.89 krabotinell (f.).
krabousiñ v. trébucher.
 VALL.p.775 krabousein (V.)(inf.).
 1. kraf m.-ioù,-où, krefen (1) point de couture; cf. krab.
 GReg.p.735 crcaff, tr."point, terme de cordonniers, et
 de tailleurs"; cravou, crefenn (pl.); crcaffü (V.)(pl.);
 ur c'hraff, pe zaou ; crcaff nadoz, tr."point d'éguille";
 PELletier.crcaf-nadoz ; crefen-nadoz (pl.); L'Arm-p.462
crcaff (m.); tr."point d'aiguille"; craveu (pl.).
 CBI.p.392 tri c'hraff nadoz en he c'hostez ; CBF.p.58
 n'en deus kraf na digraf, tr."il n'a pas de vêtement".
 ----- (2) prise (de lutte, etc.).
 PELletier.p.174 crcaf, tr."prise, saisissement".
 VALL.p.592 kraf, tr."prise, action de tenir"; p.593
kräf-gouren, tr."prise de lutte".
 ----- (3) point de discussion.

MGK.p.3 me ya diwar va c'hraff da gontañ ur marvailh.
 ----- (4) kraf evit kraf coup pour coup.
 GReg.p.156 cräf evit cräf tr. "à bon chat bon rat".
 SVE.RC.2 p.378 kräf evit kraf.
 2. kraf m. égratignure.
 PELletier.cräf, tr."égratignure faite avec les ongles,
 ou quelque pointe".
kräfadenn f.-où égratignure.
 TDE.BF.kräfadenn (f.), tr."marque d'égratignure".
kräfadur m.-ioù égratignure.
 GReg.p.326 kräfadur ; kräfadurvou (pl.);
cravadur (V.); cravadurëu (V.)(pl.); PELletier.p.174
kräfadur.
kräfañ v. raccommoder par de points ou des agrafes, faufler
 (un vêtement).
 VALL.p.14 kräfa, tr."agrafer la vaisselle cassée";
 VALL.SUP.p.75, tr."faufler un vêtement" (inf.).
kräfat v. égratigner, gratter.
 C.(Gloss.p.130) criffyat, tr."gratter" (inf.); Qu.II p.54
cräffat, tr."égratigner"; p.81, tr."gratter" (inf.).
 GReg.p.470 cräfat, cravat, tr."gratter"; cräoëif, cräoët
 (V.)(inf.); PELletier.p.174 cräfa, tr."égratigner"
 (inf.).
 MOA.p.42 re gräfat a boazh (inf.); SVE.RC.1 p.402 ret eo
 lezel neb en deus gal d'en em gravat ha da c'hrognal
 (inf.).
 DIHU-1907 p.314 ar c'hazh ... n'arsave ket a dreññ ...
 tro-ha-tro d'ar sac'h ha da grälat bepred (inf.).
kräfer m.-ien (1) raccommodeur de vaisselle.
 VALL.p.615 kräfer.
 ----- (2) avare.
 TDE.BF.p.799 mab-bihan ur c'hrafer kozh a ya atav da
 glask e voued.
kräfignadenn f.-où égratignure.
 GReg.p.326 kräfinadenn (V.); kräfinadennëu (V.)(pl.);
 PELletier.p.174 kräfinaden ; L'Arm-p.178 crähuinadeenn
 (f.), tr."griffade"; crähuinadeennëu (pl.).
kräfignadur m.-ioù égratignure.
 L'Arm-p.125 crävinadur (m.); crävinadurëu (pl.).
kräfignat v. égratigner.
 GReg.p.326 crävignat ; kräfignat, crävinat (V.)(inf.);
 PELletier.kräfigna (inf.); L'Arm-p.125 crävinein, crävinatt
 (inf.).
kräfinenn f.-où égratignure.

GReg.p.326 crafinenn ; crafinennou (pl.); PELletier.p.174
crafinen.

krag m. grès.

GReg.p.472 cragg, tr."grès, pierre dure et grise qui se fend, et se réduit en poudre aisément"; maen-cragg ; pavez graet gant cragg ; pod cragg.

SKET.II p.75 tornaodou maen-krag ruz.

kragvouc'h m.-ed bouquetin.

VALL.p.76 kragvouc'h ; kragvouc'hed (pl.).

krak a. (1) court.

GReg.p.226 cracq ; PELletier.crac, tr."court, racourci, bref"; den crac, tr."homme racourci"; blev crac, tr."cheveux courts"; L'Arm.p.81 craique, tr."court"; p.210 cragg, tr."tout juste"; crag en hen troc'hit din, tr."vous me le coupez bien juste".

----- (2) (?) a court.

Jer.PELletier.dict.ms.(n.A.337) cheda me souezet a me chomme crac archant (? lenn : ha me chomet crac).

----- (3) aigu, perçant, vif (en parlant du regard, des yeux).

GReg.p.21 cracq, tr."aigu, parlant de la vûë"; ken cracq eo e lagad evel hini ur goulm.

MGK.p.140 gantañ lemm ha krak e lagad ; CBF.p.56 ha pa ve ken krak da lagad ha m'eo lemm da douchenn.

----- (4) exactement, absolument.

Jer.PELletier.dict.ms.(n.A.338) ac eff na danç mat crac hep rabaty ; (n.A.339) bepret hez-out cracq distacq da staguell.

----- (A) krak-ha-berr, krak-ha-krenn (parler) net, franchement, catégoriquement.

VALL.p.494 krak-ha-krenn, krak-ha-berr, tr."(parler) net".

krakan v. devenir rabougri.

VALL.p.614 kraka (inf.); kraket (C.); tr."rabougri"; p.165, tr."court" (pp.).

krakaotrou m.-nez, ien petit monsieur.

MOA.p.170 krak-aotrou, tr."petit citadin"; SBI.p.46 ur c'hrac-aotro.

krakdevodez f.-ed fausse dévote.

GReg.p.285 cracq-devodès.

krakfalc'hun m.-ed émouchet.

VALL.SUP.p.62 krak-falc'hun (m.).

krakhouad m. krakhouidi sarcell.

Qu.II p.152 crac ouat, tr."sarcell, lat.querquedula".

GReg.p.845 cracq-houad ; cracq-houidy (pl.).

MGK.p.6 ar c'hrak-houad ; GBI.II p.130 bezañ krak-houad ar stank.

krakilinenn f.-où craquelin.

TLK.p.13 ur grakilinenn ; ibid. un dousenn krakilinennou (pl.).

krakozhac'h m. krakezhac'h (1) petit bout d'homme.

VALL.p.363 krak-ozac'h.

----- (2) femme forte et hommasse.

GReg.p.403 cracq-ozac'h ; cracq-ezac'h (pl.).

krakperoked m.-ed perruche.

VALL.p.550 krak-peroked.

kraksivolez coll.-enn ciboulette.

VALL.p.122 krak-sivolez.

krakted f. (1) brièveté.

----- (2) vivacité (du regard).

SKET.II p.67 n'eus er sell anezho na krakted na meiz.

krakter m. (1) brièveté.

GON.krakder.

VALL.p.82 krakter (m.).

----- (2) vivacité (du regard).

krakvastard m.-ed, krakvesterd bâtard de bâtard.

TDE.BF.krak-vastard, tr."fils d'un bâtard".

VALL.p.60 krak-vastard, tr."bâtard de bâtard".

krakvevañ v. vivoter.

VALL.p.787 krak-veva (inf.).

krakvezv a. un peu ivre.

VALL.p.402 krak-vezo.

krakvorian m.-ed négrito.

VALL.p.493 krak-vorian.

kramamailh m. camomille.

C.camamil, tr."camomille, lat.camomilla"; Nom.p.81 (Gloss.p.93) cammamill ; Qu.III p.27 cammamillè, tr."camomile, lat.chamaemelum".

GReg.p.131 cramamailh, creramilla.

kramenn f. (1) crasse.

GReg.p.231 cremenn, tr."crasse du visage"; goloet gant ar c'hrmenn ; PELletier.cremmen, tr."crasse qui se forme sur les corps des hommes malpropres"; crammen (L.).

GON.krémén (f.).

----- (2) hâle.

VALL.p.352 kramenn-eost (T.)(f.), tr."hâle pendant la moisson".

kramennek a. (1) crasseux.

GReg.p.231 cremennecq.

----- (2) hâlé.

- SKET.III p.28 tud ... du o blev, kramennek o c'hroc'hen.
kramenniñ v. (1) (se) couvrir de crasse.
 ----- (2) (se) häler.
 SKET.p.99 pennoù kramennet gant an heol hag ar mor (pp.).
krampinell Voir krapinell.
krampouesha v.-et chercher des crêpes.
 VALL.p.169 krampoesa (inf.).
krampoueshaer m.-ien grand mangeur de crêpes.
 GReg.p.233 crampoëczaër, tr."crêperie, faiseur, ou grand
 mangeur de crêpes"; crampoëczaërvan (pl.);
crampoëhour, crapahour (V.); crampoëhouryon,
crampoëhouryan, crapahouryon, crapahouryan (V.)(pl.);
 L'Arm-p.84 crampoëhour, tr."crêperie, qui aime les
 crêpes"; crampoëherion (pl.).
krampouezh coll.-enn crêpes.
 C.crampoëzenn, tr."craipe, lat.baganum" (sgf.); bacc
crampoëz ha toas tout ung; Qu.II p.39 crampoëz,
 tr."crêpes".
 GReg.p.233 crampoës; crampoësen (sgf.); crampoëh, crepah,
crapah (V.); crampoëhen, crepahen, crapahen (V.);
 (sgf.); PELletier.crampoës; crampoësen (sgf.); L'Ar-p.
 84 crampoah; crampoahenn (sgf.).
 MOA.p.98 krampoëz dre laezh; LEM.p.90 pep a grampoënn
 d'an daouzek bugel (sgf.).
 MKRN.p.82 ar c'hrampoëz fritet; MONA.p.18 ar gleurc'h potin
 louet d'ober krampoëz; DIHU-1905 p.39 krampoëh pe
 fars; 1906 p.207 fritiñ ur grampoëhen (sgf.).
krampouezhañ v. faire des crêpes.
 VALL.p.169 krampoëza (inf.).
krampouezher m.-ien (1) celui qui fait des crêpes.
 SVE.RC.3 p.214 person Tourc'h a zo krampoëzer.
 VALL.p.169 krampoëzer.
 ----- (2) (pl.-ioù) chevalet a crêpes.
 (?) L'Arm-p.84 crampoahér (m.), tr."crêpier".
 VALL.p.169 krampoëzer.
krampouezh-mouezig coll. krampouezhenn-vouezig cotylets.
 GON.krampoëz-mouzik (m.), tr."c'est un des noms que l'on
 donne a une plante bonne contre les inflammations,
 que j'ai entendu nommer en français Nombril de Vénus
 ou Tette à Madame"; TDE.BF.krampoëz-mouzik,
krampoëz-mouezik, tr."ombilic, cotylet, plante
 grasse des champs".
 1.kran a. convenable, bien tenu, bien mis.
 VALL.p.119 kran, tr."chic"; MOAO.p.58 staliou gran, tr.
 "de superbes étalages"; HERV.p.14 va c'henitervezed ...

- a vo ... gwisket kranoc'h c'hoazh eget warlene (comp.).
 2.kran m.-où cylindre, rouleau.
 GReg.p.241 cran, tr."cylindre, rouleau de bois mobile qu'
 on fait passer par dessus un champ labouré pour
 casser les mottes"; cranou (pl.); ur c'hran.
 TDE.BF.kran-douar, tr."rouleau d'agriculture".
 3.kran m.-où entaille, coche.
 GReg.p.166 cran, tr."coche"; p.350, tr."entaille";
cranou (pl.); ober ur c'hran; PELletier.cran, tr.
 "incision, ou entaille faite sur un angle, vulgaire-
 ment une coche"
krañch m.-où crachat, salive.
 C.crag, tr."crachat, lat.screa, sputum, saliva";
 Qu.II p.39 craing, tr."crachat".
 GReg.p.230 crainch, tr."crachat"; ar c'hrainch, ar
 c'hrainchou, tr."les crachats" (coll. et pl.);
 NG-1721 jodedoù ha crache; CO.p.135 ar c'hranch a
 sorti eus ar genou infernal-se.
krañchad m.-où crachat.
 CO.p.138 kement a vezh, a c'hoaperezh, a granchadou hag
 a javedadoù.
krañchadur m.-ioù crachement.
 GReg.p.230 crainchadur, tr."crachement, crachat fréquent";
crainchadur gwad.
krañchat v. cracher.
 C.crachet, tr."cracher, lat.sceare, spuere"; C.(DEBM.p.256)
crachat (inf.); Qu.II p.39 crainchat, tr."cracher"
 (inf.); B.n.272 crachet e-z visaig ... a raff (inf.);
 J.p.79 crachet en e facc (pp.); p.82 crachyt oar he
 fry (5 impér.); p.33 en creis ma bisaig e-z cracher
 (pass.fut.); Am.PELletier.p.326 (n.760) va list d'a
cranchat (inf.).
 GReg.p.230 crainchat (inf.); CO.p.132 darn all o cranchat
 ouzhin (inf.).
 MGZ.p.204 cranchat a rejont warnezhñ en e fas (inf.).
kranek a. cylindrique.
 VALL.p.178 kranek.
kranel a. cylindrique.
 VALL.p.178 kranek.
kranell m.-où créneau.
 GReg.p.232 cranell; cranellou (pl.); L'Arm-p.84 carneill
 (f.); carneilleu (pl.).
 GON.kranek (m.); kranellou (pl.).
kranelladur m.-ioù crénelure.

- VALL.p.169 kranelladur. (m.).
kranellañ v. créneler.
 GReg.p.232 kranella (inf.).
kranenn f.-où cylindre.
 VALL.p.177 kranenn (f.); SKRT.II p.86 Kranenn al Lezenn gant ar C'hresianed.
krank m.-ed crabe.
 C.cancor, tr."escrueice, lat.cancer"; Qu.II p.26 cancor, crañq, tr."cancro, lat.cancer".
 GReg.p.132 crañq, tr."cancro, écrevisse de mer, et d'eau douce qui va à reculons"; crañqed (pl.); cangr (V.); cangred (V.) (pl.); PELletier.p.117 cancor, crañc, tr."coquillage de mer"; cancor-kevnid (skrivet : kinid); tr."cancro-araignée"; cancor loar (skrivet : loüar); tr."cancro de lune, qui est plus plein en pleine lune"; cancor-maen, tr."cancro de roche, qui se retire sous les roches"; cancor-meltaz (skrivet : meltas), tr."cancro velu"; p.175 crañc, tr."cancro, reptile et coquillage de mer"; L'Arm-p.43 cangre, tr."cancro"; cangrét (pl.).
 DIHU-1907 p.303 o tebriñ kozh krañged kriz (pl.); MOAO.p.13 ar c'hkranked a skrab va barv (pl.).
krankal m.-ed baleine (cétacé).
 VALL.p.55 krañkal (m.); krañkaled (pl.).
krankaleg m.-ed cétacé.
 VALL.p.107 krankaleged (pl.).
krank-bigornenn bernard-l'ermite, pagure.
 VALL.SUP.p.20 krank-bigornenn (m.).
krankenn f.-ed (1) langouste.
 C.cancrenn, tr."c'est un poisson".
 GReg.p.321 crañqenn, tr."écrevisse, poisson de mer"; crañqenned (pl.).
 ---- (2) cancer (maladie).
 C.cancrenn, tr."cancro, une maladie, lat.cancer".
krank-saoz m. crabe velu.
 VALL.SUP.p.43 krank-saoz (Fenmarc'h, C.).
krank-silioù m. araignée de mer (sorte de crabe).
 VALL.SUP.p.11 krank-silioù (St-Guénolé-Fenmarc'h, C.).
krann s. endroit où il y a des restes de fougère.
 VALL.p.315 krann (Ouessant, L.).
krann-douar s. noix de terre.
 PELletier.crann, tr."espèce de noix de terre, ou racine noueuse et entrelacée, que l'on dit être bonne pour guérir les panaris ... On dit Crann doüar, noix de terre; Crann lann, noix de lande".

- kranneg f.-où endroit où il y a des restes de racines d'ajoncs, etc. GEBriadurig.Ernault.kranneg (f.).
krañv m. gueux.
 L'Arm-p.177 craon, tr."gredin"; p.274 crañhué (m.).
 tr."pauvre"; p.180 craon, tr."gueux".
krañvach m. gueusaille.
 L'Arm-p.177 crañouage (m.), tr."gredinaille, gredinerie".
krañverezh m. gueuserie.
 L'Arm-p.180 crañouereah (m.).
krao m. chas d'aiguille.
 GReg.p.240 clau nadoz, tr."cul d'aiguille"; clau an nadoz, crao an nadoz (V.); p.149 aesoc'h e tremenhe ur c'hañval dre glac un nadoz, evit ne dahe un den pinvidik d'ar baradoz; PELletier.craon-nados "ou plutôt Cräf-an-nadoz, ou Cräo-an-nados".
 VALL.p.114 krao.
kraoenn f.-où chas d'aiguille.
 GReg.p.240 claoüen an nadoz, tr."cul d'une éguille"; craoüen, claoüen (T.); L'Arm-p.87 gléuenn an nadoz.
 VALL.p.114 kraoenn (-nadoz).
kraoñ coll.-enn (1) noix.
 C.knoenn, kanouenn, tr."noix, lat.nux" (sgf.); douguer da kanou, tr."portent noix"; boedenn an knoenn, tr."le bon de la noix, lat.nucleus" (sgf.); C.(DEBM.p.321) cnou; cnouenn (sgf.); Qu.II p.120 craoüen, tr."noix" (sgf.); vn guezan craoü, tr."vn noyer"; III.p.23 craoüen brein, tr."noix pourrie" (sgf.).
 GReg.p.659 craoü, cnaou; craoüen, cnaoüen (sgf.); qneü; qneü (V.); qneünn, qnaüen (V.) (sgf.); begel ar craoüen, tr."le zest d'une noix" (sgf.); PELletier.craon, craoun "et dans les vieux livres Cräoüff"; craoüen (sgf.); cnaou (V.); cnaoüen (V.) (sgf.); L'Arm-p.253 queneu; queneüenn (sgf.).
 GBI.p.94 boued ur craoüenn (sgf.); II p.166 o terrin kraon da zebriñ; MOA.p.187 krogen ar graonen (sgf.); SVB.RC.1 p.246 ret eo terrin ar graouenn evit kaout ar vouedenn (sgf.); VNB-p.24 queneu; p.62 trizek queneuen (sgf.).
 DIHU-1908 p.171 keneu; SKRT.III p.107 kistin ha kraon a gouezhe er geot stank.
 ---- (2) noyaux.
 C.(DEBM.p.321) cneau a froiz, tr."noyau de fruits".
 GReg.p.658 craoüenn, tr."noiau, partie dure de certains fruits" (sgf.); craoüf.

- kraoña v.-et (1) chercher des noix.
MOA.p.117 en ur vodenn fall on aet da graona (inf.).
VALL.p.497 kraoña (inf.).
---- (2) parler ou chanter en roulant la voix.
VALL.p.497 kraoña (inf.).
kraoñata v.-et chercher des noix.
MOA.p.117 da graonata (inf.).
kraoñeg f.-i, -où lieu planté de noyers.
LLB-831 tro-ha-tro d'ho panell, plantit ur geneueg.
kraoñenn f.-ed (1) noyer.
GReg.p.658 craoñenn ; craoñenned, craoñennou (pl.);
queñenn (V.); queñennou (V.) (pl.); L'Arm-p.253
queñenn ; queñennou (pl.).
---- (2) (pl.-où) noix (pièce de machine).
VALL.p.497 kraoñenn, kraoñenn, tr."pièce de machine à
broyer (se dit aussi par extension d'un petit pignon)".
kraoñenn-vevin f. kraoñennou-bevin alouau.
GReg.p.29 craoñenn vévin ; craoñennou vévin (pl.);
PElletier. craoñenn-vévin.
kraoñenn-vouch f. kraoñenned-mouch avelinier.
VALL.p.50 kraoñenn-vouch ; kraoñenned-mouch (pl.).
kraoñ-galek coll. kraoñenn-c'halek noix de galle.
GReg.p.659 craoñ galec ; craoñ galec (sgf.).
kraoñ-galez coll. kraoñenn-c'halez noix de galle.
GReg.p.659 craoñ galès ; craoñ galès (sgf.).
kraoñ-garzh coll. kraoñenn-c'harzh noisettes.
GReg.p.659 craoñ-garzh ; craoñ-garzh, tr."noisette" (sgf);
gnéu-garh (V.); gnéu-garh (V.) (sgf.); p.64
knéu garh (V.), tr."des avelines".
kraoñ-Indez coll. kraoñenn-Indez noix de coco.
GReg.p.659 craoñ Indez, tr."noix d'Inde".
kraoñkelvesa v.-et chercher des noisettes.
VALL.p.497 kraoñkelvesa (inf.).
kraoñ-kelvez coll. kraoñenn-kelvez noisettes.
GReg.p.659 craoñ-kelvez ; craoñ-kelvez (sgf.);
L'Arm-p.253 queñeu-calvé ; queñenn-calvé (sgf.).
VNB-p.17 queñeu-calvé.
SKET.p.35 kraoñ ha kraoñ-kelvez.
kraoñkelvezenn f.-ed noisetier.
VALL.p.497 kraoñkelvezenn (f.); kraoñkelvezenned (pl.).
kraoñ-koad coll. kraoñenn-koad noisettes.
GReg.p.659 craoñ-koad ; craoñ-koad (sgf.).
kraoñ-kokoz coll. kraoñenn-gokoz noix de coco.
VALL.p.497 kraoñ kokos.

- kraoñ-liv coll. noix de galle.
Qu.II p.20 craoñ liou, tr."noix de galle, lat.galla".
kraoñ-mouch coll. kraoñenn-vouch avelines.
VALL.p.50 kraoñ-mouch ; kraoñenn-vouch (sgf.);
kraoñennou-mouch (pl.).
kraoñ-muskadez coll. kraoñenn-vuskadez noix de muscade.
Qu.II p.120 craoñ muscades, tr."noix muscade" (sgf.).
GReg.p.659 craoñ vusqadès ; craoñ vusqadès (sgf.).
kraost m. flegme, pituite, humeur.
GReg.p.418 craust, tr."flegme, pituite, humeur froide et
humide"; taget eo gant ar c'hraost ha gant ar flummoù,
tr."il est d'un tempérament fort flegmatique, fort
pituiteux"; p.726 craust, tr."pituite, l'une des
quatre humeurs du tempérament".
kraostañ v. expectorer de la pituite.
GReg.p.726 crausta, tr."pituiteux" (inf.).
kraostek a. abondant en pituite.
VALL.p.563 kraostek, tr."pituiteux".
kraostus a. abondant en pituite.
GReg.p.726 craustus, tr."pituiteux"; p.618, tr."flegma-
tique".
kraou m. krevier étable, crèche.
C. crou, tr."toit, lat.tectum"; crou an deuet, crou an
gueffr, crou an moch, crou ann ouhan ; Nl.n.25 e
crou an milet ; Em.n.273 gant diaoulloù e-n crou
couden.
GReg.p.370 craou saout, tr."étable"; créver, craouer
pl.; créu (V.); créuyér (V.) (pl.); lakaat ar saout
er c'hraou ; craou an deñved, craou ar gevtr, craou
ar moc'h ; PElletier. crâo, craw, tr."étable ou crèche
des cochons, brebis, chèvres et tout autre menu
bétail"; crawier (pl.); L'Arm-p.143 creu (m.), tr.
"étable"; créuier (pl.); BD.412 craou ; SG.f.88 da
dremen an noz-se en ur chraouic bihan (dim.).
LLB-1220 en ho kreu ; 1131 evit poblañ ho kreuier (pl.);
VNB-p.53 ur kreu ; SST-p.36 er gêrig a Vetlem, en un
reu, etre loen ; SVE.RC.3 p.64 Meurzh a laz gant
e vorzholiou an ejen bras e korn ar c'hraou ;
EKG.II p.140 ar c'hraou saout ; p.30 ar c'hreier
(pl.) ; GBI.II p.228 e craou ar saout pe ar c'hezeg.
DIHU-1906 p.200 derc'hel al loened er kreu ; MATH.p.45
sevel krevier d'ar moc'h (pl.).
kraouiad m.-où plein une étable ou une crèche.
GReg.p.370 craouiad ; crévyadou, craouyadou (pl.); ur

- e'hrévyad moc'h; L'Arm-p. 143 creuiatt (m.);
creuiadeu (pl.).
kraouiañ v. (1) mettre a l'étable.
 VALL.p.274 kraouia (inf.).
 ----- (2) emprisonner.
 VALL.p.252 kraouia (inf.).
krap m.-où (1) crampon, crochet.
 GON.krap (m.), tr."grappin, instrument de fer à pointes
 recourbées, crampon, harpon";
krapou (pl.).
 VALL.p.167 krap (m.), tr."crampon".
 ----- (2) flanc (de colline).
 MBJJ.p.313 liorzhoù ledet an eil a-us d'eben, war grah
 ar runioù.
 ----- (A) e krap suspendu, en suspens.
 VALL.p.720 e krap, tr."en suspens".
krapad s. grappe (de raisin).
 C.crapad raesin, tr."grape de raisin, lat.uua".
krapadenn f.-où ascension, montée.
 VALL.p.39 krapadenn (-venez), tr."ascension (de montagne)".
krapadennet m.-ien ascensionniste.
 VALL.p.39 krapadennet (-menezioù)".
krapañ v. (1) ancrer.
 C.crapaff, tr."ancrer, lat.anchorare" (inf.).
 PBlletier.crapa, crafa, tr."parmi les Mariniers, mouiller
 l'ancre, c'est-à-dire piquer une de ses pâtes en
 terre" (inf.).
 ----- (2) (se) cramponner, saisir (avec un croc, etc.).
 G.409 mylyguet eu map na crap en e apoe (3 prés.).
 GReg.p.9 crappeiñ (V.), tr."accrocher, prendre avec un
 croc" (inf.); PBlletier.crapa, crafa, tr."harponner,
 accrocher" (inf.).
 I.ROUed.19,14 Saul a gasas soudarded evit krapa e David
 (inf.); MBR.p.82 ... eme ar roue, a grap er varvous-
 kenn (3 prés.); EKG.II p.159 krapet e voe er paour
 kaezh Paol (pp.); CBF.p.6 krapit er bastell maout-
 se (5 impér.).
 VALL.p.167 krapa, tr."cramponner"; p.342, tr."saisir avec le
 grappin" (inf.).
 ----- (3) grimper.
 GReg.p.473 crappeiñ (V.), tr."grimper, gravir" (inf.);
 PBlletier.crapa, crafa, tr."grimper" (inf.); L'Arm-
 p.6 crappein, tr."monter en s'accrochant, grimper";
 p.178 crappein, tr."grimper" (inf.).

- VNB-p.70 crappein (inf.); LLB-1875 evit ma krapeint
 buanoc'h (6 fut.).
 DIHU-1908 p.172 e-lec'h krapein gant poan ... an dimezell
 a sailhe en ul lamm (inf.); SKET.II p.42 tornaodoù ...
 hep na derez, na troc'h, na ravent ebet ga grapat
 gant an tor serzh anezho (inf.).
krapell f.-où croupe (de montagne).
 GReg.p.238 crapell ar menez (V.).
krapenn f.-où montée raide.
 VALL.p.477 krapenn, tr."montée raide"; p.345, tr."chemin
 qui grimpe"; VALL.SUP.p.26, tr."butte comportant une
 montée raide"; MKRN.p.84 hed-ha-hed da grapenn Kerbos.
krapet m.-ien (1) celui qui saisit, cramponne.
 GON.krapet, tr."celui qui jette le grappin, qui cramponne";
kraperien (pl.).
 ----- (2) grimpeur.
 GON.krapet, tr."celui qui grimpe".
kraperig-gwez m. kraperiged-gwez grimpeur.
 CB.ms.p.17 craperit goe; CB.359 craperic-gue.
 VALL.p.345 kraperig-gwez (m.); kraperedigou-gwez (pl.).
krapin f.-où grappin, crochet d'abordage.
 GReg.p.469 crapin, tr."grapin, ancre a 4 ou 5 pâtes pour
 accrocher les vaisseaux ennemis"; crapinou (pl.);
 L'Arm-p.176 grapin (f.), "grapin"; grapineu (pl.).
krapinell f.-où (1) grappin, crampon, harpon.
 GReg.p.469 crapinell, tr."grapin, sorte de croc qui sert
 a retenir et attacher une chose"; crapinellou (pl.).
 VALL.p.167 krapinell (f.), tr."crampon"; p.342, tr."harpon";
krapinellou (pl.); p.342 krapinell, crapinell,
 tr."grappin".
 ----- (2) appât, attrait (au figuré).
 GReg.p.61 crapinell, tr."attrait, qualité qui attire";
 ar plijadurioù lik, ur grapinell ivinek evit ar re
 lubrik.
krapinellañ v. saisir avec le grappin; cramponner, harponner.
 VALL.p.167 krapinella, tr."cramponner"; p.354, tr."harponner";
 p.342 krapinella, crapinella, tr."saisir avec le
 grappin" (inf.).
krapok a. trapu, courtaud.
 VALL.p.753 krapok, tr."trapu"; SKET.p.84 mibien ...
 korfet-tev ha krapok.
krapon m.-où crampon, crochet.
 VALL.SUP.p.44 krapon (L.) (m.), tr."crochet".
kraponañ v. fixer a l'aide d'un crampon, d'un crocher.

- VALL.SUP.p.44 kraponet-berr eo ar c'hulier (L.) (pp.).
1. kras a. (1) sec, desséché.
C. cras ha sech "tout séché".
GReg.p.852 cras, tr."sec"; sec'h-cras, tr."très sec";
PElletier-cras tr."sec, desséché par la chaleur du
feu ou du soleil"; bara cras, tr."pain rôti".
---- (2) (familier) à sec qui a tout perdu.
VALL.p.681 kras; ema kras an traoù ganen .
2. kras m. crasse.
L'Arm-p.83 crace (m.).
krasous a. crasseux.
GReg.p.231 cracous (f.).
krasou m.-ed homme crasseux.
GReg.p.597 cracous (f.); tr."malotru"; cracoused (V.)
(pl.); L'Arm-p.83 crassouss, tr."crasseux"; crassou-
zêtt (pl.).
krasouzell f.-ed femme crasseuse.
GReg.p.231 cracouzell (V.), tr."crasseuse, salope,
souillon"; cracousselled (V.)(pl.); L'Arm-p.83
crassouzezell, tr."crasseuse"; crassouzezellêtt (pl.).
krasted f. sécheresse, aridité.
VALL.p.36 krasted (f.), tr."aridité".
kraster m. sécheresse, aridité.
GReg.p.853 crasted, tr."sécheresse, état d'une chose qui
est sèche, comme si elle était rôtie".
VALL.p.36 kraster tr."aridité".
kravat Voir krafat.
kravateenn f.-où cravate.
GReg.p.231 cravateenn; cravateennou (pl.); L'Arm-p.83
cravateenn (f.); cravateenneu (pl.).
SIM.p.194 dougen kravaten un tabouliner-major; VNB-p.44
ur kravaten.
kravazh m.-ioù, krivizier (1) civière.
GReg.p.170 cravaz, cravaz; cravazou, cravazou (pl.);
PElletier-cravaz, crabaz, crabaz; crabaziou (pl.);
L'Arm-p.60 cravah, cravah (f.); cravaheu, cravaheu (pl.).
GON.kravaz (m.) tr."brancard, civière"; kravazou,
krivizier pl.; EKG.II p.118 gwelet a ris oa ret
din ur ske lig vihan pe ur cravaz da nebeutañ
evit gello t mont en iliz dre ar prenestr.
---- (2) mancheron de charrue.
GReg.p.155 cravaz, tr."la fourche de la charrue".
VALL.p.445 kravaz (m.), tr."mancheron de la charrue";
kravazou, krivizi, krivizier.
kravazhañ v. porter sur une civière.

- VALL.p.125 kravaza (inf.).
kravazhata v.-et porter sur une civière.
VALL.p.125 kravazata, tr."porter sur une civière"; p.80,
tr."brancarder" (inf.).
kravazhataer m.-ien brancardier.
VALL.p.125 kravazataer, kravazater, tr."celui qui porte sur
la civière"; p.80, tr."brancardier"; kravazataerion,
kravazaterien (pl.).
kravazh-dacubennek m. civière.
GReg.p.170 cravaz dacubennek, tr."civière à bras";
PElletier.p.371 crabaz-dacubennek.
kravazhek a. qui marche les jambes écartées.
ISV.p.45' da zouarn zo amparfalek, ha da zivesker kravazhek.
kravazhiad m.-où contenu d'une civière.
VALL.p.125 kravaziad, kravazad.
kravazh-rodellek m. brouette.
C. grafaz rodellec, tr."civière ou reue, brouette, lat.
cencuetorium"; C.(Gloss.p.292) graffaz rodellec,
grauaz.
GReg.p.170 cravaz rodellec, tr."civière à roue, brouette";
PElletier.p.371 cravaz-rodellec, tr."civière roulante".
kravazh-treuz m. civière.
C. grafaz treuz, tr."civière, lat.uectorium"; C.(Gloss.p.
292) graffaztreuz.
kravell f.-où sarcloir.
GReg.p.845 cravell (V.); ur kravell; kravelleu (V.)(pl.);
L'Arm-p.348 cravell (F.): cravalleu (pl.).
LLB-367 implijit ho kravell.
kravellat v. (1) sarcler.
LLB-49 da kravellat an douar (inf.).
---- (2) gratter (la terre comme les poules).
LLB-961 ho spluseg ...; gant aon na dahe do yer d'he
kravellat, gant barroù drein pe lann dalc'hit hi
gronnet-mat (inf.).
krav-kerdin m. kravou-kerdin clavecin.
VALL.p.127 kravkerdin (m.).
kravadenn f.-où (1) grillade.
GON.kravadenn (f.), tr."grillade, morceau de viande grillée";
kravadennou (pl.).
---- (2) coup de soleil.
VALL.p.345 kravadenn (f.).
kravadur m.-ioù dessèchement, aridité.
VALL.p.36 kravadur (m.), tr."aridité".
kravañ v. (se) dessécher, griller, torrifier.
GReg.p.277 crava, tr."déssecher à l'excès" p.473,

tr."griller, chauffer trop"; p.852, tr."secher, presque rôtir" (inf.); PELletier.p.177 crasa, tr."rôtir, dessécher"; crasa bara; crasa ed (inf.); L'Arm-p.105 crasein, tr."dessecher" (inf.); p.353 crazein, tr."sécher, rotir" (inf.).

EMVI.2.14 mar kinnigez d'an .otrou ... tañvouezennoù hag i c'hoazh glas, e krazi anezho ouzh an tan (2 fut.); ERG.II p.280 nav bloavezh kraza a ya gant ar scourrad avel (inf.).

MPRN.p.41 c'hwi gred ... e tetic an heol eus an neñvoù da graza an ed el leuriot ? (inf.); p.93 ar c'hrampouez oa krazet (pp.); DIHU-1906 p.125 krazein a rae gant an naon (inf.); SKET.II p.77 ur beriad evnedigoù o kraza ouzh ar flamm (inf.).

krazenn f.-où (1) tranche de pain grillé.

GCN.krazen (f.), tr."rôtie, tranche de pain rôtie";

krazennou (pl.).

----- (2) (la) dernière crêpe.

VALL.p.169 krazenn, tr."la dernière crêpe (et familièrement le dernier né)".

----- (3) (pl.-ed) femme avare.

VALL.SUP.p.16 krazenn.

krazerezh m. dessèchement, grillage.

GReg.p.277 krazérez, tr."dessèchement excessif par le chaud"; L'Arm-p.105 crasereah (m.); crasereahou (pl.).

krazer-kafe m. krazerioù-kafe brùloir à café.

VALL.p.85 krazer-kafe.

krazunell f.-où (1) marc, crasse.

PElletier.crasunel (L.), tr."le marc, la crasse, les "feces", comme la lie des graisses, cire et d'autres matières fondues. On dit même du reste de la farine détremée pour faire quelques ragoûts".

----- (2) sorte de galette.

GReg.p.933 krazunell, tr."petit tourteau de la grosseur du poing, qu'on cuit à la gueule du four pour les enfants"; krazunellou (pl.).

----- (3) étuve près d'un four, séchoir.

GReg.p.148 krazunell, tr."chambre, ou petit galetas joignant le four, toujours chaude, ou sèche"; krazunellou (pl.); p.936 krazunell ar siminal, tr."traversiers enchassés dans une cheminée pour soutenir du bois à sécher".

1.kre a. (pain) peu levé. Voir kriq.

2.kre m.ou fort. fortification. Voir 2.kreñv.

kreañsoù pl. croyances religieuses.

Gk.II p.140 (H.p.19) quelen da nessafu ... disc dezafu an creanczoù hac an articlloù e-n fez.

RS.p.313 an abad ... a c'houro'hemennas d'ur relijiuz deskiñ e greañzoù dezhañ.

IAI.p.255 micherourien ar c'hérioù ... a deu da glouaraat ha da laoskaat en o c'hreansou.

ENVB.GWAL.10 p.65 ar gwir da vezañ kentelist en o yezh war o c'hreansou hag o dleadou kristen.

kreatur m. créateur.

Fm.n.47 he tat, he creatur; n.211 hon createur.

1.krec'h a. crépu, frisé.

C.orech, tr."crepiz, lat.calamistratus".

2.krec'h m.-ioù (1) hauteur, terrain élevé, colline, tertre.

C.(DEEM.p.321) knech, tr."montagne".

GReg.p.636 creac'h, tr."montée, tertre, lieu qui va en montant"; creac'hyou (pl.); crach (V.); crachéu (V.) (pl.); PELletier.crec'h, tr."montée, hauteur à monter"; creac'h (L.); crec'h (V.).

GANE.31;46 hag i, o vezañ dastumet mein, a reas ur c'hreac'h; DBUt.12,2 war ar meneziou uhel, ha war ar c'hrec'hioù (pl.).

NOTK.p.64 krec'hioù pe veneziou (pl.).

----- (2) (le) haut, en haut; cf.2.rec'h.

B.n.74 dizouguet mein ... ha raz ouz an knech; N1.n.220 pan vao en croas ... ouz orech; n.298 ma-z ahimp oll ouz knech; N.481 oz an knech monet ne credaff; Fm.n.269 dyoz an knech; G.195 knech ha dyes; C.(Gloss.p.347) a-n-orech, a orech, tr."d'en haut"; Qu.p.129 pinnit eun ouz creac'h; II.p.58 ouz orech, tr."enhaut"; Ca.n.15 an doue diouz an orech.

GReg.p.489 creac'h, orec'h, tr."haut, le haut, au-dessus de nous"; ouz creac'h, tr."en haut"; diouz creac'h, diouz orec'h, tr."d'en haut"; dre creac'h, tr."par le haut"; PELletier.p.178 ouz orec'h, tr."en haut"; RS.p.255 o sevel e zaoulagad ouz creac'h; BD.3719 pignal e (skrivet : en) orec'h; CB.ms.p.7 me ya ouz orec'h; JV.335 ... e teufe ... an dour, hep bezañ sikouret, da bignal war ar c'hrec, pe ar mor disec'het.

BBR.p.68 he deus ur vaouez diouz krec'h lavaret; SBI.II p.124 savit da grec'h an ti; GBI.p.440 ar paj bihan ... orec'h gant ar viñs a zo pignet.

----- (2) ciel, paradis.

G.504 Doue, guyr Roe an knech.

- (A) krec'h-ha-traoñ, krec'h-traoñ du haut en bas, entièrement. C. (Gloss.p.347) a-n qnech da-n tnou; G.12 knech ha tnou; J.p.190 me sello ... tnou ha knech ann holl lechyous; B.n.32 e-n bro man ... ez ouff antrou (lenn: autrou) Knech (var. Kenech) ha tnou; N.n.10 creach ha traou; N.397 me guel knech tnou burzudou; Jer. PBlletier.p.150 (n.290) e treyt d'an Knech'h, e pen d'an tnaou; Dnal.p.158 ne quify tnou, na quenc'h, na nep lech da tec'het.
- GRReg.p.489 creac'h ha traoum, tr."haut, et bas"; BD.4822 sellit ouzhin ... hag ouzh croech hag ouzh traou; 4234 traou ha croech; DJ.p.32 ... a sello croech ha traou partout.
- GBI.p.376 petra zo en ti a nevezioù, ma kren va c'hastell krec'h-a-traou.
- SKET.III p.39 an evned o kornigellat a-gantoù krec'h-traou tro-dro d'ar penn-tir.
- krec'hañ v. crêper, friser.
- C.crechaff, tr."crespir cheuulx, faire crepe, lat.crispare" (inf.).
- krec'henn, krec'hienn f.-où (1) colline, tertre.
- C.quenechenn, tr."tertre, lat.collis".
- GRReg.p.181 crec'henn, tr."colline"; p.918, tr."tertre"; crec'hennou (pl.); BD.3809 ar menezioù uhel, croechien ha traoniennou.
- MBR.p.52 ... eo'h en em gavjont war ur grec'henn uhel a belec'h e welent ar mor; BBR.p.14 va zi balan war leinig ar grec'hen; I.ROUeed.10,10 pa voent deuet d'ar grec'hien; BAL.p.7 ar bodou uhel ... war ar grec'hennou (pl.).
- SKET.p.124 ur grec'hienn uhel; III.p.38 uhelennoù, krec'hiennou, menezioù (pl.).
- (2) sommet, cime.
- RS.p.236 evel ma oa sklaer ar grec'hyen eus an andred-se gant an heol o parañ.
- krec'higell f.-où ride.
- VALL.p.660 krec'higell.
- krec'higelliñ v. (se) rider.
- VALL.p.660 krec'higelli, krec'higelliñ (T.), tr."se rider" (inf.).
- krec'hin pluriel de krec'hen.
- kred m.-où caution, garantie.
- C.cret, tr."plege, lat.fideiussor"; Qu.II p.27 crêt, tr."caution et pleige"; p.44 discargaff an credou,

- tr."descharger les cautions" (pl.); Qu.p.93 grit ma e-m-bezo archant ... pe roit cret diff, tr."faites que i'aye de l'argent, ou baillez-moi respondant"; M.1518 engalu ne-z groay salu quet, na cret, na contredit; Cnf.p.46 an vsuryer ... quent eguit ma en deuzo graet restitution ves à vsurerez ... pe roet credou da-n ré pe-ré ma-z dlá ober restitution ... (pl.).
- GRReg.p.141 cred, tr."caution, pleige qui s'oblige à payer pour un autre"; credou (pl.); bezañ cred; bezañ lakaet de cred; PBlletier.créd, tr."caution, assurance, garant, garantie"; L'Arm-p.47 crètt (m. et f.), tr."caution"; NG-859 biskoazh Jezuz ne c'houlennas credeu evit astenn e holl vambroù; ha te, uzurer milliget, argant hep cret ne rohes ket (pl. et sg.); RS.p.223 me ro deoc'h evit cred ha kaosion ...
- BKG.II p.66 ne nac'hot ket oc'h aet da cred evit an Aotrou Borgn; SVE.RC.2 p.222 an hini a yelo de cred, mar ne goll ne c'hounezo ket.
- SKET.p.12 an tri c'hant den-gouestl dalc'het da cred ar peoc'h hag ar feurioù; MVEN.GWAL.10 p.77 mont a rin evitañ un eilvet tro da cred.
- kredad m.-où crédit (prêt alloué par une banque, etc.).
- VALL.p.168 kredad (m.), tr."Crédit (foncier, Lyonnais, etc.).
- 1.kredañs f.-où (1) armoire, buffet.
- GRReg.p.232 credançz, tr."buffet"; credançsou (pl.); p.51 credans (V.), tr."armoire"; credanseù (V.) (pl.); L'Arm-p.17 credanse (f.), tr."armoire"; credanseu (pl.).
- DIHU-1905 p.85 ur credans wean (skrivet: huen).
- (2) crédençe d'autel.
- GRReg.p.232 credançz, tr."credençe, petite table à chaque bout de l'autel"; L'Arm-p.84 credance (f.); credanceu (pl.).
- 2.kredañs f. (1) confiance, crédulité.
- C.(DBBM.p.257) credancc, tr."creance, lat. credulitas"; G.420 ... ez dleomp treyf dyouz an bet hon credance.
- GRReg.p.232 credanz, tr."crédulité".
- (2) confiance en soi.
- J.p.89-b lavar oar-se, Disemperancc, peban duet te gant da credancc?
- (3) autorité, droit de commandement.
- N.60 dre credancc au contrananco man; Nl.n.311 Herod ... a gourchemennas ez lasset hep credancc an Inocantet.
- kredapl a. croyance, vraisemblable.

- GReg.p.238 credapl, tr."croyable"; p.971, tr."vraisemblable";
L'Arm-p.86 crédable, tr."croyable".
- ISV.p.423 hennezh, credabl, a zo unan eus ho parrezianiz
kozh.
- HERV.p.15 kredabl ez eo e-giz-se e troio an traoù a-benn ar
fin.
- kredenn f.-où (1) croyance, foi.
- J.p.85-b Yuzevven dampnet, hep crede; p.198 ma conform
parfet e-z credenn; M.554 dre ma-z-oa obstinet,
pepret en drouc credenn; Fm.n.121 pan ouff pepret
a drouc credenn, pedet map doe ... da-m remet;
N.1255 recef Doe ... gant gwir credenn.
- GReg.p.232 credenn, tr."creance, croiance, foi"; ar
credenn; p.236 credenn an Iliz, tr."ce que croit
l'Eglise"; L'Arm-p.84 crédeenn (f.), tr."créance";
crédeenneu (pl.); JK.n.1 soñjit gant gwir crede
misterioù an Oferenn; BD.1637 kent renosiñ d'ar
Feiz, me aotrehe mervel; ha me er memes crede ne
zoujin den ebet.
- EKG.II p.65 va c'hredenn, va feiz, va c'houstiañs; MOA.p.
116 hervez ur credenn 'zo a-gozh; MGZ.p.185 credennou
faos (pl.).
- ENVB.GWAL.10 p.66 dindan mantell ar credenn nevez;
DIHU-1906 p.122 ar crede a ziazeze en he fenn e
c'helle ... sevel maout ha mestroni; 1905 p.59 c'hwil
zle ... ober brezel d'ar gwall credenneu lakaet e
speredoù an dud (pl.).
- (2) opinion.
- M.1807 delchet en hoz credenn, neuse an Barner quet ne
cleuc nep pedenn.
- BD.3379 ha posupl ve ez pe-te ar crede e teufemp da'z
adoriñ.
- (3) confidence.
- M.180 pan out e-z Iaouandet, meur-bet eo da credenn
descuez á certen chom da bizuicquen e-n glenn;
G.391 pydyf Doe ... gant credenn; N.1905 m-oz supli
... gant credenn.
- DJ.p.46 lekeomp hon crede bepred ... ennañ.
- (4) entendement.
- B.n.189 e-m credenn.
- credennour m.-ien croyant, adepte (d'une secte, etc.).
- ENVB.GWAL.9 p.29 chapelioù, ilizoù, temploù bet savet
gant a bep doare credennourien (pl.).
- credik a. crédule.
- GReg.p.232 credicq.

- GANE.39,19 mestr Jozef, re credik e gerioù e wreg.
credik v. (1) croire.
- C.crediff, tr."croire, lat.credere" (inf.); Qu.II p.39
crediff, tr."croire" (inf.); B.n.55 mar queret ma
crediff (inf.); J.p.102-b credout (inf.); N1.n.7
crediff a dleomp (inf.); N.994 credif (inf.); 95 me
ya da sellet, a credaff (1 prés.); 855 arriu eo an
pret, a credaf (1 prés.); Fm.n.142 an dra-man ... n-o
deruoc crediff (inf.); n.169 quement a creth (3 prés.);
n.282 da-n re ... a cret en speret glan (3 prés.);
n.16 ma mam benniguet, cretet se (5 impér.); Ca.n.9
na dleffen quet credif dit (inf.); M.1565 cret dyff
(2 impér.); G.27 quement en crede (3 fut.); Gk.II p.
214 an pez à dléer da credifu (inf.); Qu.p.153 huy
à fallfe dech reiff da credif diff, tr."vous me le
voulez faire accroire" (inf.).
- GReg.p.236 credi; credia, credia (T.); credieñ (V.) (inf.);
p.9 reiñ da gridi, tr."faire accroire" (inf.);
PBilletier.creda, credi (inf.); L'Arm-p.86 crédein
(inf.); NG-1477 credign (inf.); RP.p.68' mechant oan,
hag eo falvezet din reiñ da gridi oan mat (inf.);
p.113 ne c'houlennan ket bezañ cretet war gement-se
(pp.); RS.p.305 ma na credit ket d'e gomzoù (5 prés.);
BD.1720 credin en Doue bras (inf.); 3400 da Jezuz e
crittet (5 fut.); EN.873 credin a ra ganin ... hoc'h
eus ... (inf.); 536 n'it ket da credin deoc'h ho pe
ken paeamant (inf.); 960 me cred din eo ur marc'hadour
lien (3 prés.); SG.f.30 me ho ped da'm chredi (inf.);
f.73-b credy a ra din e klevan an diaoul (inf.);
IS-p.55 credein holl ar pezh en deus revelet d'e
iliz (inf.).
- SST-p.13 petra a zleer credein dre ar feiz ? (inf.);
BAZ.p.720 credi (inf.); MGZ.p.157 credi a rit e Doue
(inf.); TDE.BF.p.431 bremañ, evel a c'hellit credi,
an intañvez paour-mañ ... (inf.); EKG.II p.228 bec'h
he doa credi he daoulagad (inf.).
- DIHU-1906 p.200 gwell eo gante gwelet a-raok credein (inf.);
MONA.p.18 ar garantez, hervez credi, a zo krenvoc'h
egret bugale an Noz (inf.).
- (2) oser.
- N.480 oz an knech monet ne credaff (1 prés.); 1141 monet
da gwelet ne cretaenn (1 cond.II); J.p.22-b huy a
guel na cret den ... o enep y contraliaf (3 prés.);
p.184-b a ny a crethe monet ... d-e gwelet ? (3 cond.I);

B.n.26 cristen eno na credo tam ... en em cafout muy (3 fut.); n.250 na ne crethemp bizhuiquen ober quen (4 conf.I); n.294 ne cretset mennat (1 cond.II); Jer.ms.p.1446 (n.46) ma-z creten (1 cond.I); Qu.p.35 ne gret quet dibriff (3 prés.); II p.129 ne cretten quet (1 con.I).

GReg.p.681 ha c'hwi a gredte e ober ? (3 cond.I); ibid. ne greditac'h birviken (5 cond.I); RP.p.149 ne gredient ket komz ouzh Doue en o fedennoù (3 imparf.); CB.ms.p.28 mont dirazañ gant mezh ne (skrivet : na) gredient ket (6 imparf.); BD.5502 ne ouzou ha me gredo goulennoù ouzhoc'h iskuz (3 fut.); 493 penaos e cretend-i chom o-uman amañ ? (6 cond.I); IS-p.83 piv a gredou lavaret ne sentin ket (3 fut.).

EKG.II p.167 ar c'here a oa chomet e-kichen an nor ; n'en doa ket credet sevel d'ar penn uhelañ (pp.); ISV.p.413 ar vugale ne gredient mui mont er-maez eus o ziez (6 imparf.).

ATST.p.52 stouñ a reas he fenn , hep krediñ sellout (inf.).

Kredo f. Credo.

Do.p.12 an Credo ...; liuririt hy en Brezonec.

GReg.p.232 ar gredo ; L'Arm-p.84 Crédo (f.); RS.p.234 ar gredo.

SST.p.V ar Gredo ; BAL.p.259 o kanañ ar Gredo.

kredoni f. crédulité.

GReg.p.232 credofny.

kredoniezh f. caution, garantie.

VALL.p.102 kredoniezh (f.).

kredour m.-ien créancier.

GReg.p.232 credour (V.); credouryon, credouryan (V.)(pl.).

MGK.p.68 kredourien hag aner (pl.).

kred-tredeog m. aval (garantie).

VALL.p.49 kred dre dredeog, kred-tredeog.

kredus a. crédule.

GReg.p.232 credus ; p.9 terruñ eo credus, tr."on lui fait accroire ce que l'on veut" ; L'Arm-p.84 créduss.

krefen pluriel de kraf.

kregilh coll.-enn coquilles, coquillages.

VALL.p.154 kregilh (T.); kregilhenn (T.)(sgf.).

kregilha v.-st ramasser des coquillages.

VALL.p.154 kregilha (T.)(inf.).

kregilhennek a. à coquille.

CB.ms.p.19 croguillenec.

kregin pluriel de krogen.

kregiñ v. kroget (1) saisir.

C.creguiff, tr."prendre o la main, crochier, lat.manucapere" (inf.); B.après n.390 Dioscorus a croc en e merch (3 prés.); n.75 me crogo en vn men (3 fut.); n.453 creguet enny (5 impér.); J.p.96 chede un corden, croc enn hy (2 impér.); Jer.Pelletier.p.150 (n.290) creguet ho dou (5 impér.); Am.ms.p.1466 (n.697) ma halles creguy hen he gabyes (inf.).

GReg.p.9 cregui, tr."accrocher, prendre avec un croc" (inf.); croguet (pp.); croguet (V.)(inf.); p.839 cregui e, tr."se saisir de, prendre violemment"; an archerien a grogas ennañ (3 prés.); croguet eo ar c'hleñved ennañ e gwall amzer (pp.); L'Arm-p.346 an anoued en deus croguet ennañ, tr."le froid l'a saisi" (pp.); BD.après 1534 Berit a grec en e zorn (3 prés.); 2773 orsa, va zud, creguet enne (5 impér.); SG.f.58-d gant o ivinoù bras o deus croguet em zeod (pp.); f.32 croguet enni, paotred (5 impér.); CB.ms.p.28 ar sarpant ... a lavaras din kemeret un aval ...; ha me origuin ennañ (inf.); p.40 ma origuis en aval (1 prés.).

LLB-800 ur faouenn ... netra n'hell he diskar, ken don evel ma krog he gwriziad en douar (3 prés.); VNB-p.136 me grogueh ennañ ken start, ma hen tennhen ganin (3 cond.I); MBR.p.48 en ur gredi e dorn he filhorez (inf.); HTC.p.19 neuze ... e grogas en e gontell (3 prés.); EKG.II p.4 pep hini a grog e tri, pevar, pemp ha c'hwec'h ac'hanomp evit hor c'has gantañ d'e di (3 imparf.); TDE,BF.p.434 pa grog aon e Bastien na ve bezuet (3 prés.).

DIHU-1905 p.90 krogein a reont dorn en dorn (inf.); p.68 ar voraerion a grogas, evit em zerc'hel àr an douar, lod e gwerni, lod e rosivoù (3 prés.); 1908 p.171 pa gomañs ar skorn krog, emañ diaes-bras kavet karot c'hwec'h (inf.).

----- (2) mordre.

C.creguiff "uide in dantaff" (inf.); Qu.II p.114 creguiff, tr."mordre" (inf.).

GReg.p.639 cregui evel ur c'hi (inf.); Pelletier.creghi, tr."mordre, accrocher, saisir avec les mains, les dents ou quelque croc" (inf.); croghet (pp.); L'Arm-p.245 croguet (inf.).

RP.p.170 sarpanted ... pere ... o devoa ar c'halloud da gredi ha da flemmañ evel skorpioned (inf.).

MGK.p.108 harzhal ha kregi du, diskolpañ evel chas (inf.);

- GBI.II p.20 gant e zent e kroge enne (3 imparf.).
- (3) prendre (en parlant du feu), allumer.
M.2022 an tan ... a goast net ... pan creq (3 près.).
GReg.p.343 an tan a grogas en un taol (3 prêt.).
MBR.p.2 dre ma kroge an tan er wrizienn (3 imparf.).
DIHU-1906 p.208 evit gouzout mar oa kroget an tan en ti (pp.);
1907 p.315 ur skod tan kroget mat (pp.); TORN.GWAL.10
p.32 ur stal e kêr a grogas an tan enni (3 prêt.).
NOTK.p.67 serret an noz, e krogont tantadoù evel evit
kampañ (6 près.).
- (4) prendre (en parlant d'une plante, d'une greffe, etc.).
GReg.p.750 crégui, tr."prendre, parlant des arbres qu'on
plante" (inf.); croquet o deus hon hoil blantennoù (pp.).
LLB-988 evit reiñ d'ar c'hreffenn amzer da progein mat (inf.).
- (5) débiter, commencer.
IAL.p.11 krogomp el labour a-zevri (4 impér.); SBI.II p.
106 n'hoc'h nemet c'hwezek vloaz, o crigi e seitek
(inf.).
SKRS.p.23 a-rack kregi el labour (inf.); DIHU-1908 p.174
eürus e oa o welout tud yaouank o krog el labour-se
(inf.); NOTK.p.26 ar Saizon a ziskenn en enezenn hag
a grog d'hec'h aloubiñ (3 près.).
- kregina v.-st ramasser des coquillages.
SKET.III p.73 pa vezo tre war ar mor e pesketaimp er
poulloù-dour, ha kregina ar reier (inf.).
- kreia s. esturgeon.
VALL.p.274 kreia (Groix, V.).
- kreien coll.-enn gratin.
GReg.p.469 créven, crven; créyenen, crvenen (sgf.);
crihannen (V.) (sgf.); distagañ ar c'hréven diouzh
ar billig; PBlletier, crien, tr."ce qui reste de la
bouillie, attaché au vaisseau où elle a été cuite".
- kreienñ v. (1) se former en gratin.
GON.krienna, kriénenna (inf.).
VALL.p.343 kreienñ, kriénenna (inf.).
- (2) enlever le gratin.
GON.krienna, kriénenna, tr."enlever le gratin du vaisseau
où la bouillie a été cuite" (inf.).
VALL.p.343 kreiena (inf.).
- (3) manger du gratin.
GON.krienna, kriénenna (inf.).
- kreier pluriel de krog.
kreisteiz m. (1) midi, milieu du jour.
C.creis dez, tr."l'heure de midy, lat.meridies"; Qu.III p.32
crez dez, tr."midy"; J.p.42 da hanter an creis dez

- vezo; Cnf.p.31 da-n heur à creis dez; Do.p.58 diouz
an mintin, da creisdez, ha diouz an nos; Qu.p.46
varhoaz da credez; p.47 donet da creis dez.
- GReg.p.623 crezdeiz, creiz-dez; creiste, creiste (v.);
PBlletier.p.179 creiz-deiz; L'Arm-p.239 creisté (m.);
creistéyeu (pl.); NG-1940 da creisté; RP.p.296
droukspered ar c'hreisdeiz; BD.5418 d'ar beure, da
greisde; SG.f.13 warc'hoazh da crede.
- SST.p.34 da vintin, da greis-dé ha da noz; LLB-1463 kent
ma son kreiz-té; TDE.BF.p.433 ... en devoa graet
evelato ur pennad ma a hent a-benn kreisteiz;
SVE.RC.3 p.192 ur micherour diouzh an deiz a garfe
've noz da greisteiz; GBI.II p.98 warc'hoazh da greis-
de; p.96 me a zo bet ouzh he c'hrec'hat, ar c'hreiz-
de-mañ, e ti he zad; LEM.p.176 da greiste.
- SKRS.p.34 goude kreisteiz, da un eur; MKRN.p.86 d'al Lun
greiste; DIHU-1906 p.123 sonet eo kreisté.
- (2) midi, sud.
B.n.245 dou prenest ... en creis dez.
GReg.p.624 ar c'hreizdeiz; bro ar c'hreizdeiz.
SVE.RC.3 p.80 glav a zeu diwar greisteiz, glav e-pad an
deiz; p.78 da C'houl-Mikael, da c'houlou-deiz, an
Tri Roue 'vez er c'hreiz-de; MGZ.p.161 e Marsailh,
er c'hreiz-dez eus ar Frañs; EKG.II p.116 mont a-hed
an tiez ..., e tu ar c'hreizdeiz, betek ar vered;
LLB-56 gwelomp, kent digor ur c'hornad douar nevez,
mar deo troet d'ar c'hreiznoz, pe distroet d'ar
hreizté.
- SKRS.p.167 e tu ar c'hreisdeiz eus Bro-Frañs.
Kreisteizad m. Kreisteiziz Méridional.
SKET.III p.86 Hanternoziz ha Kreisteiziz (pl.).
kreisteizat a. méridional.
NOTK.p.83 ar skrivagnerien greisteizat; p.139 ur C'helt
kreisteizat.
- kreisteizek a. méridional.
VALL.p.462 kreisteizek.
kreisteizel a. méridional.
SKET.III p.40 olifant kreisteizel.
kreisteizkelc'h m.-ioù méridien.
VALL.p.462 kreisteizkelc'h (m.); kreisteizkelc'hioù (pl.).
kreistevezh m.-ioù milieu de la journée.
VALL.p.467 kreisteizvez, kreistevez, kreistevez (m.);
SKET.p.34 e gwrez ar c'hreisvez; p.49 e sioulder
ar c'hreisvezioù (pl.).

kreiz m. milieu, centre ; Voir aussi e-kreiz.
C.creis, tr."moyen, lat.medius"; creis an palf, tr.
 "lat.concavitas palme"; Nl.n.408 ma-z deuez ... Iesu
 ... da creis an hanter nos.
 GReg.p.625 creiz ; p.18 creiz an oad, tr."la fleur de
 l'Age"; PElletier creiz, craiz ; L'Arm-p.239 creiss
 (m.); NG-225 da crais an noz ; 1743 bet crais Menez-
 Kalvar ; RP.p.299 ar c'hreis ... etre an daou abuz-mañ ;
 p.257 choazit ; ne deus creis ebet etrezo ; me 'lavar
 etre ar Baradoz hag an Ifern.
 MOA.p.42 pa gomzer eus ar bleiz, e weler e benn, pe e lost,
 pe e greiz ; p.161 eus kreiz an Afrik ; BBR.p.212
 a-dost da greiz ar c'hoad ; EKG.II p.30 gwelet an tan,
 dre greiz ar gwez ; LBM.p.40 war greiz an deiz.
 ENVB.GWAL.9 p.30 war greiz straedoù Kerdiz ez eus linennoù
 tramgirri ; DIHU-1905 p.87 da Ouel Maria Kreiz Eost.
Kreizdouareg m. Kreizdouaregiz Méditerranéen.
 VALL.p.457 Kreizdouareg ; SKET.III p.85 Kreizdouaregiz (pl.).
kreizdouareg a. méditerranéen.
 VALL.p.457 kreizdouareg ; SKET.III p.86 an hemolc'herien
greizdouareg.
kreizdouarek a. méditerranéen.
 SKET.II p.71 Mor Kreizdouarek.
kreizdouarel a. méditerranéen.
 GWAL.165 p.301 ar sevenadurioù kreizdouarel.
kreizek a. central.
 VALL.p.105 kreizek.
kreizel a. central.
 VALL.p.105 kreizel.
kreizenderv m. milieu de l'après-midi.
 LLB-1467 kentizh evek kreiz anderw.
 DIHU-1906 p.125 tro-ha-tro neozh da deir eur àr-lerc'h
 kreisteiz, kloc'had kreiz-anderù a sonas en iliz-parrez.
kreizenn f.-où (1) centre, milieu.
 GReg.p.144 kreizenn, tr."centre, le point du milieu d'un
 globe, ou d'un cercle"; kreizenn ur c'helc'h ;
kreizenn an douar ; p.178 kreizenn ur wezenn, tr.
 "le coeur d'un arbre".
 NOTK.p.17 e kreizenn ar c'hourenez vras-se; SKET.III p.8
 ar maen-kreiz ... a verke kreizenn ar c'hreñvlec'h.
 ---- (2), centre, centrale.
 BAHE.6 p.14 sevel Kreizennoù pe Vurevioù-divroañ. (pl.).
kreiz-etre ; dre greiz-etre par le milieu (de), par l'interstice
 (de).

VALL.p.468 dre greiz-etre, tr."par le milieu de".
kreizig m. second de trois jeunes frères.
 VNB-p.93 ha graet en deus ar kreizig e gentañ Komunioñ ?
kreizig-kreiz m. plein milieu, (le) beau milieu.
 GReg.p.144 kreizig-kreiz, tr."centre".
 MGK.p.V e kreizik-kreiz bro an Azia.
kreizig-lagad m. kreizigou-lagad prunelle de l'oeil.
 VALL.p.602 kreizig-lagad (m.); kreizouigou-lagad,
kreizigou-lagad (pl.).
kreiz-kâr m. centre de la ville.
 GReg.p.625 kreiz-kaer, tr."le milieu de la ville"; p.177,
 tr."le coeur de la ville".
 DIHU-1905 p.36 en apotikerezh kreiz kër.
kreiznoz m.(1) minuit.
 GReg.p.627 kreiz-nos (V.); L'Arm-p.240 kreinoss (m.);
 NG-1690 kent craïnos.
 SST-p.36 da greis-nos ; VNB-p.36 creinos ;
 LLB-314 kreiz noz a dosta.
 DIHU-1905 p.89 chervad da greiz-noz.
 ---- (2) nord.
 L'Arm-p.254 creinoss (m.).
 SST-p.124 ar sterenñ greis-nos ; p.XXVII' pobl deuet a
 gostez ar hreis-nos ; LLB-56 gwelomp, kent digor ur
 c'hornad douar nevez, mar deo troet d'ar hreiz noz,
 pe distroet d'ar c'hreisteiz.
 DIHU-1906 p.174 d'ar c'hreisteiz, d'ar hreisnoz e tro.
kreizon m. conscience, for intérieur.
 VALL.p.312 kreizoun (L.), tr."for intérieur".
krek m. trognon de pomme.
 ERNault.SUP.p.159 krek (T.) (m.); kreko (pl.).
 1. kren coll.-enn (pl. krenenned) trembles.
 GON. krén ; krénen (sgf.); krénnennou, kréned (pl.).
 VALL.p.755 kren ; krenenn (sgf.); krenenned (pl.).
 ---- (2) bois de tremble.
 GReg.p.937 koad crèn ; koad crèen (V.); L'Arm-p.389
 gwezenn koad-creinne.
 2. kren m.-où, -ioù tremblement.
 GReg.p.937 crezn "le Z ne se prononce pas" ; creznou
 (pl.); creen, crein (V.); p.114 crén, tr."branle,
 branlement"; crein, ur hrein (V.); PElletier crein ;
 L'Arm-p.389 creinne (m.); creinneu (pl.).
 SKET.p.70 an emziskouez-se ... n'oa ennañ ... na kren
 nag aon.
krenadenn f. -où tremblement.
 VALL.p.755 krenadenn.

krenañ v. trembler.

C.crenaff, tr."trembler ou tremuler, lat.tremere"; crenaff gant ou, tr."trembler de paour, lat.tremulare" (inf.); Qu.II p.165 crenaff, tr."trembler" (inf.); M.668 calcs accuseryen a-ray dimp ... crenaff (inf.); 1632 an douar ... á creno (3 fut.); N.1857 oz crenaff bepret ez-aedouff (inf.); 883 gant aoun hac anquen ez crenaff (1 prés.); Qu.p.128 crenaff á graff euel an delyenn var an guezenn (inf.); Dnal.p.125 e-n tan soufr ... á laqua pep den da crena (inf.); p.158 calcs accusurienn á ray d'an den crena (inf.).

GReg.p.937 crezna; creneñf, creneñf (V.); crezna gant e holl izilli; crezna gant aon; crezna gant ar riv; crezna gant an derzhienn; creneñf an derzhienn (V.) (inf.); PELletier.p.179 crena, tr."trembler, fremir" (inf.); L'Arm.p.389 creinneñ (inf.); NG-1585 an douar a grénas (3 prés.); 1854 o dent en o fenn a grenou (3 fut.); CO.p.68 ... em eus lec'h da grena ha da skrijañ; RP.p.95 ur c'hrena a zeuas drezañ (inf.); BD.761 crenan a ra va divhar (inf.); 2309 crenan a raint razañ (inf.); 4376 crenan a ra an douar (inf.).

LLB-245 hi em lak da greineñ (inf.); SST-p.46 an douar a grénas (3 prés.); MBR.p.164 ... eme ar jeant, o krena evel ur barr delioù (inf.); EKG.II p.44 en em lakaat a ris da grena evel ur bern delioù (inf.); p.123 hag e krene va izilli (3 imparf.); p.181 krena a dle war e dreid an neb piv bennak a zisent ouzh ar Republik (inf.); BBR.p.94 rak Fontanella e krenit ? (5 prés.).

SKRS.p.35 an dud fall a dle krena (inf.); p.90 ar vrasañ sent o deus krenet gant ar spont rak barnedigezh an Aotrou Doue (pp.); MKRN.p.87 kreno a ra penn ha troad (inf.); DHU-1906 p.212 kréneñ a reas a holl he mambroù (inf.).

krenadur m.-ioù tremblement.

GReg.p.937 creinadur (V.), tr."tremblement"; p.438 creznadur, tr."frisson".

krenañs f.-où tremblement.

BD.1340 crenansao a zouar (pl.).

kren-digren a. tremblant sans cesse.

SKET.III p.26 ... ez oa dinerzh o divrec'h hag o daouarn kren-digren.

kren-douar m. krenou-douar, krenioù-douar tremblement de terre.

GReg.p.937 crezn doüar; ur c'hrezn doüar; creznou doüar

(pl.); p.7 pa'z eus bet e-leizh a gêrioù isfontet gant ar c'hreñou-Doüar (pl.).

SST-p.50 e-kreiz ur hrein-douar; p.58 er hreinou doar (pl.);

MGZ.p.225 spontet ha strafuilhet gant ar c'hren-douar.

SKET.p.147 krenou-douar (pl.).

krendouarel a. sismique.

VALL.p.694 krendouarel.

krenedeg f.-i,-où tremblaie.

GReg.p.937 crenedeg; ar grenedeg.

krenegell f.-où fondrière.

GReg.p.423' creneguell (t.), tr."fondrière, terre molle

et tremblante, où l'on enfonce"; creneguelliou (pl.).

SKET.p.79 hentoù ... dastroc'het gant krenegelliou (pl.).

krenegellek a. (prairie) tremblante.

SKET.p.67 pradoù krenegellek.

krener m.-ien (i) trembleur (homme).

C.crener, tr."trembleur, frémisseur".

GReg.p.937 creznêr; creznêryen (pl.); creinour (V.);

creinervon (V.) (pl.); L'Arm.p.389 creinnour.

MKRN.p.83 ne greden ket ... e oac'h ken krener !

---- (2) quaker.

GReg.p.937 Creznêryen Bro-Saoz, rumm ar Greznouryen a

Vro-Saoz, tr."les trembleurs d'Angleterre, sects" (pl.).

---- (3) (pl.-ioù) trembleur (électrique, etc.).

VALL.p.756 krener (m.); kreneriou (pl.).

1. krener f.-ed (1) tremble (arbre).

PELletier.crénères; CB.ms.p.20 ar c'hoad creneres.

---- (2) torpille (poisson).

VALL.p.744 krénéréz (f.).

2. krener f.-ioù fondrière.

VALL.p.311 krener (V.) (f.).

krener m. tremblement.

GReg.p.937 creinereh (V.).

krenial v. se rouler à terre.

PELletier.crenial, crenia, creinia, tr."se rouler à terre,

à la manière de certaines bêtes, et se dit aussi des

hommes" (inf.).

krenidigezh f. frémissement.

C.(DEBN.p.257) crenidiguez.

krenidik a. tremblant.

VALL.p.755 krenidik.

krenienn f.-où frisson.

GReg.p.438 creznyenn, tr."frisson, tremblement qui provient

simplement du froid".

1. krenn a. (1) rond; Voir aussi a-grenn.

- C.crenn, tr."rond, lat.rotundus"; C.(DEEM.p.257) ez crenn, tr."rondement"; (?) J.p.231 an tour meur crenn ma-z e doenn (lenn : edoenn) me.
- GReg.p.828 crenn, tr."rond, qui est de taille grosse, et courte, ventruë".
- MONA.p.15 ur c'helic'h klok e-mesk ar geot,graet gant o c'halamarc'hennou crenn.
- (2) court, trapu, épais.
- GReg.p.226 crenn, tr."court"; bazh crenn ; p.681 paotred Karaez a zo peurvuiañ crenn hag askornek, tr."les paisans de Carhaix sont communément trapus et ossus"; PELletier.crenn, tr."court, raccourci, gros"; un den crenn, tr."un homme gros et court, un gros trapu"; lien crenn, tr."taille grosse, épaisse et forte"; L'Arm-p.81 crênn, tr."court"; DJ.p.35 un termen hag em eus kavet hir evit e vezañ crenn.
- HERV.p.16 un den crenn.
- (3) moyen.
- GReg.p.631 crenn, tr."de moyenne taille"; p.18 an oad crenn, tr."l'âge de puberté, l'adolescence de 14 à 25 ans".
- VALL.p.10 oad crenn, tr."âge adulte".
- (4) complet, absolu.
- N.22 frustet eo crenn ma pedennou ; 12 gant Doe so cren gourhemennet ; B.n.390 m-oz assur crenn ; n.81 me menn ez ve cren quemennet ; Fm.n.86 me a goar ... ez vioch diff crenn gourhemennet ; n.162 me-n lauar crenn ; G.394 dre an bro, un dro crenn, bale tenn a mennaf ; Am.ms.p.1464 (n.660) a mar gallaf cren m-e diarbennno ; Am.PELletier.diot.ms. (n.A.342) ha va diou bocq (lenn : boch) cren hen guis rosenno ; Dnal.p.82 cren eo difennet.
- BD.566 dilezel cren ar bed ; 485 va divhar a varv cren dindanon.
- NiVe.8.25 ha pa o devezo hanter-kant vloaz crenn, ec'h ehanint da servijañ ; SBI.p.130 teir noz crenn ; EKG.II p.189 un hanter kardeur bale a zo cren eus a Gerdivored d'ar mor ; MGK.p.128 ma'z eo din torret-crenn va naon.
- (5) net, brusque, soudain.
- Nl.n.269 ur steren a devez cren e-n Tron ; Jer.ms.p.1447 (n.66) ... ez gourhemennaff ... squegaff e pen cren.
- RS.p.215 hi a droc'has crenn e ziskoursou e daou c'her ; SG.f.6 hag e respontjont holl en ur ger cren dezhañ.

- MBR.p.46... e ris ul lamm crenn war an enezenn ; MGK.p.113 dreist ar c'hleuz diouzhtu ar c'honikl a lamm crenn ; p.6 hon gwazed ... a grog e moue al loen ... hag hen dalc'h crenn a-sav ; EKG.II p.145 ar maout ... a roas dezhañ un taol-tourt ken crenn ma torras e fri ; p.175 ... pa lammas ... en un taol crenn ... ar c'hi-chase ; TDE.BF.p.433 hag ar paotr Paol neuze hag ober ur sachadenn crenn war benn an azen.
- 2.crenn f.-où demi-barrigue, auge formée de la moitié d'une barrigue ; cf. crenn.
- VALL.SUP.p.18 crenn (L.) (m.) ; p.45 crenn (L.) (f.).
- kreannaat v. (1) (s')arrondir.
- PELletier.p.180 crennaa, tr."tailler en rond" (inf.).
- VALL.p.38 kreannaat, tr."s'arrondir, rendre (plus) rond" (inf.).
- (2) raccourcir.
- PELletier.p.180 crennaa (inf.).
- kreennadur m.-ioù (1) arrondissement ; action d'arrondir.
- GReg.p.53 crénnadur.
- (2) raccourcissement.
- GReg.p.776 crennadur.
- (3) rognure.
- GReg.p.826 crennadur ; L'Arm-p.341 crennadur (m.).
- (4) vin de pressurage.
- L'Arm-p.304 crennadur (m.) ; tr."pressurage" ; crennadurreu (pl.) ; ne baer liesañ an deog ag ar gwin nemet gant crennadur.
- (5) résumé.
- VALL.p.654 kreennadur (m.).
- (6) répartition de souliers.
- GReg.p.137 crennadur, tr."carrelure, remonture de souliers, de bottes".
- kreennadurezh f. (1) arrondissement, action d'arrondir.
- GReg.p.53 crénnadurezh.
- (2) raccourcissement.
- GReg.p.776 crennadurezh.
- (3) répartition de souliers.
- GReg.p.137 crennadurezh-voteler (skrivet : boutayer), tr."carrelure, remonture de souliers, de bottes".
- Krennamzer f. Moyen Age.
- SKET.p.146 skridoù iwerzhonek ar Grenn-amzer.
- kreennamzerel a. médiéval.
- VALL.p.457 kreenn-amzerel.
- kreennamzeriat a. médiéval.
- NOTK.p.87 e lennegezh kreennamzeriat Iwerzhon.

krennamzeriek a. médiéval.
 VALL.p.457 krenn-amzeriek.
krennañ v. (1) arraondir.
 C.(DEBM.p.257) orenaff, orenaff (inf.).
 GReg.p.53 crénna (inf.); PELletier.p.180 orenna (inf.).
 ---- (2) raccourcir, abrégier.
 GReg.p.776 orenna, tr."raccourcir"; p.5 tr."abréger" (inf.).
 MOA.p.101 evit krenna kaos, tr."pour abrégier" (inf.);
 p.162 krenna e c'her, tr."cesser de parler" (inf.).
 ---- (3) couper, décapiter.
 M.1568 nep á hat bozenn, an bozenn á crenno (3 fut.);
 B.n.782 stou da penn, me menn da crennaff (inf.).
 ---- (4) rogner.
 GReg.p.826 crénna; crénneñ, crennat (V.); orenna ul
 levr; orenna e zivaskell da ul labous; orenna
 berr e ivinoù da ur re bennak (inf.); L'Arm-p.341
oreneñ (inf.).
 SBI.p.154 me am eus un evnig rous, crennet e zivaskell
 (pp.); LEVi.19,27 na grennot ket ho plev (5 fut.).
 SKET.p.63 ivinoù lous ha krennet-fall (pp.).
 ---- (5) réparer (des souliers).
 GReg.p.137 crénna botoù, tr."carreler des souliers" (inf.).
krennard m.-ed (1) courtaud.
 GReg.p.226 orennard; orennarded (pl.); p.631 orennard,
 tr."de moëlle taille".
 ---- (2) adolescent.
 EKG.II p.323 krennardet Terenez (pl.).
 MATH.p.50 ur c'haer a grennard. SKET.p.91 o c'hrennarded
 hag o c'hrennardezed (pl. et fém.pl.).
krennardenn f.-ed adolescente.
 VALL.p.10 krennardenn; krennardenned (pl.).
krennbaostr m.-ed (1) courtaud.
 L'Arm-p.81 grénn-bautre (m.).
 ---- (2) adolescent.
 GON.krenn-baostr, tr."adolescent, jeune garçon";
krenn-paostr (pl.); MBR.p.154 ar re-se avat n'oant
 nemet krenn-baostr (pl.).
 SKET.III p.113 daou grénn-baostr.
krennbennek a. brachycéphale.
 SKET.p.144 ur ouenn grennbennek.
krennbikern m.-où, -ioù cône.
 VALL.p.142 krenn-bikern (m.).
krennbikernek a. conique.
 SKET.II p.38 toenn grennbikernek an ti-se.
krennblac'h f.-ed adolescente.

VALL.p.10 krennblac'h (V.); krennblac'hed (V.)(pl.).
krennded f. rondeur.
 VALL.p.664 krennded (f.).
krennden m. krenndud adulte.
 GON.FB.p.14 krenn-dén, tr."adolescent"; GANe.25,27 pa
 voent deuet da grénn-déd (pl.).
krennder m. rondeur.
 C.(DEBM.p.257) crender.
 GReg.p.829 crender, tr."rondeur, parlant de la taille".
krenndev a. trapu.
 VALL.p.753 krenndev.
krennejen m.-ed bouvillon.
 GReg.p.91 crenn-egen, tr."jeune beuf, bouvillon";
crenn-egened (pl.); L'Arm-p.29 crenn-eijonn.
krennenn f.-où tronçon, trique.
 VALL.p.760 krennenn (f.), tr."tronçon"; p.758 krenenn
 (-goad), tr."tricot".
krenner m.-ien(1) rogner.
 GReg.p.826 crennèr; crennèrven (pl.); crennour (V.);
crennouryon, crennourvan (V.)(pl.); L'Arm-p.341
crennour; crenerion (pl.).
 ---- (2) carreleur, savetier, cordonnier.
 GReg.p.137 crennèr, tr."carreleur, qui carrele des souliers".
 ---- (3) écornifleur.
 GReg.p.319 crennour (V.); crennouryon (V.)(pl.).
krennlevar m.-ioù, -où dicton, proverbe.
 GON.FB.p.648 krenn lavar.
krennlezenn f.-où décret.
 VALL.SUP.p.48 krenn-lezenn (f.).
krennloenek a. mésozoïque.
 VALL.p.463 krennloenek.
krennoad m.-où adolescence.
 VALL.p.10 krennoad.
krennvazh f. krennvizhier gourdin.
 GReg.p.84 crenn-vaz, tr."bâton court qui a un gros bout,
 et sert pour se battre"; p.226 crenn-vaz, tr."court-
 bâton"; crenn-vizyer (pl.); L'Arm-p.81 crenn-bah
 (f.), tr."court-baton".
krennvegek a. conique.
 SKET.III p.77 ul log krennvegek graat a gefiennoù.
krennvleiz m.-i jeune loup.
 GReg.p.585 crenn-vleiz, tr."louvete"; crennvleizy (pl.);
 L'Arm-p.222 crenn-bléve (m.), tr."louvete"; crenn-
 bleibi (pl.).

krennvrezhoneg m. moyen-breton.

SKET.p.31 krenn-vrezoneg.

krennvrezhonek a. moyen-breton.

NOTK.p.49 ur ger krenn-vrezonek.

krennwez coll.-enn arbrisseaux.

SKET.II p.55 gwez bras, krennwez ha brousgwez.

krenus a. tremblant.

GReg.p.937 crénus.

KOND.p.24 mouezhioù krenus merc'hedigoù o kanañ.

1. kreñv a. (1) fort.

C. creff, tr. "fort ou puissant, lat. fortis, musculosus"; C. (Gloss.p.132) cref, cre; Qu.II p.124 chuez creff, tr. "forte odeur"; p.165 an crêaff-oll, tr. "tres-fort, lat. fortissimus" (sup.); M.111 couls an creff hac an fall; 417 ... é deçeff an re he car creffaff (sup.); 1158 lech creu á re da blam; Fm.n.48 roanes creff an neffou; n.43 den mat ha cre; n.233 an fall nam cre; n.272 mall creff ho deueux; G.417 try un cre; 434 pe tal da-n creff chevance, alyance, bombanscou; B.n.43 me-m-eux hoant creff da eua; n.658 reit deze ... squient da uout creff oar ho ezreuent; n.36 vn tour ... an iolishaff hac an creffaff (sup.); n.595 creffhaff ma-z guelhet auset hy (sup.); J.p.22-b ho iniquite creaf (sup.); Cnf. p.a/10 a té fell dit ... bezaff creffoch eguit ma oa Sampson (comp.).

GReg.p.416 crê (L.); creñ (T.); creñv, creañ (V.); PELletier.crê, crêf; crêm; L'Arm-p.161 créan, crei-huê; RP.p.136 un Arc'hael a sono gant un drompilh ken cre ha ken skiltrus ma vezo klevet dre bevar c'horn ar bed; p.135 sede me bet ar c'hrea (sup.); BD.1768 ar creff, ar fall; 1262 a galon greff; DJ.p.44 gwin dous ha hini cref; 434 creñf; IS-p.51 grasoù e-leizh pinvidikoc'h ha creñhuoh evit ar re a oa bet roet da Adam (comp.).

LLB-676 e nap tu e weler gwez ken kriw na ken brav; SST-p.XXXV evit bout (skrivet; bet) criuhoh da atakiñ an Iliz (comp.); p.XVIII' ar hriuhan den a zo bet james (sup.); VNB-p.41 ar griuhan (sup.); MGZ. p.248 ur vagadurezh creñv; p.151 gwechall pa oa crefoc'h ar feiz (comp.); EKG.II p.40 hag e skoits ken kren ha ken kren war an nor, ma kave din e vezen klevet betek Pont-Krist; p.323 abalamour ma oa desket ha krenv war al lezennoù; HTC.p.19 ... hag a lavaraz dezhañ ... gant ur vouezh creñ; p.80 ar

c'hreñfa anezho (sup.).

DIHU-1907 p.315 an avel a c'hwezhe kriù en deiz-se; 1908 p.6 kriùoh pe kriù e teuomp (comp. et pos.); SKET.III p.65 ha Kantamos mont dre guñv, da gentañ ...; pa na c'houneze netra, e reas dre creñv.

---- (2) grand (jour).

J.p.184-b a ny a crethe monet ...; quent donet dez cre, d-e guelet?

---- (3) fort, abondant.

GReg.p.5 bro cre en ed, tr. "pañs atondant en blé".

MOA.p.101 kreñv eo an dour, tr. "l'eau abonde".

---- (4) fort, porté (sur).

EKG.II p.142 kreñvoc'h oant war an debriñ hag an evañ eget n'oant war an emgann (comp.).

---- (5) très, beaucoup, absolu, absolument, certain, certes.

N.75 leun creff; M.2571 foll creff; 231 dibryff creff hac euaff; G.432 pan gousomp cref; 579 ez af da coroll cre; NL.n.458 neuse ves an placc ... viont cacet, pell cre chaceet; J.p.31 pan mennet, calet cre, gouzaf marv; Am.ms.p.1461 (n.537) hast tyzmat cre.

2. kreñv m.-où fort, place fortifiée.

Nom.p.239 (Gloss.p.132) creou, tr. "rempart" (pl.).

GReg.p.426 crê, tr. "fort, lieu fortifié"; crêou (pl.);

PELletier.p.177 "le nouveau Dictionnaire porte Creñviou, forts, fortifications" (pl.); RP.p.84' teñzor ar benitanted, hag a servij dezho da vodriell, da gleze, da gre, da refuj.

MGZ.p.180 er Galon Sakr e viot evel en ur c'hreñv;

DEUT.20,19 pa c'hronni ur gêr pell amzer ha pa savi krêou tro-war-dro evit he c'hemerout (pl.).

kreñvaat v. (se) renforcer, (s')affermir, donner ou prendre

des forces.

C.(DEBM.p.256) creffhat, tr. "enforcer, lat. vigeo"; C.(Gloss.p.132) creffat, tr. "forcer" (inf.).

GReg.p.426 crêaat, tr. "fortifier, rendre une chose plus forte; se fortifier" (inf.); crêset (pp.); creañhât, creñhât (V.) (inf.); creañhet, creñhêt (V.) (pp.); crêaat ur plas, tr. "fortifier une place" (inf.); p.803 creaat, tr. "renforcer" (inf.); PELletier.p.177 "le nouveau Dictionnaire porte Creñvaat, reprendre ses forces" (inf.); L'Arm-p.162 creannatt, tr. "fortifier" (inf.); RP.p.79' plijet ganeoc'h va c'hreñhât er gombat diwezhañ-se (inf.); p.70' o

vezañ creheaat gant ar bara-mañ (pp.); p.77 ho kwall inklinasionoù en em grehañ (3 fut.); BD.336 orenvaat (pp.).

BAZ.p.3 evit hor c'hrevaat (inf.); p.724 hor c'hreaat (inf.); MGZ.p.272 evit hor c'hrevad (inf.); IAI.p.14 evit krenvad ar gristenien en o Feiz (inf.); HTC.p.17 kemerit un dra bennak da greñfaat ho kalon (inf.); BKG.II p.181 evit en em grenaat en hent, e lavarent o fedemnoù (inf.); p.270 krenveat evel-se (pp.); DEUT.1,38 ali ha kréva anezhañ (2 impér.); SST.p.201 evit criuhañ an union etre ar fideled (inf.); p.XXXVIII' ar brezel anep d'ar feiz a gruha ar basianted (3 prés.); LLB-320 kentizh evel ma weler ... nerzh an heol o kriwat (inf.); 246 an derzhienn o gruwa (3 prés.).

DIHU-1907 p.311 miret ha krihat ar Feiz (inf.); SKRS.p.158 gant an amzer e dech a deuas da grenaat (inf.).

krenvadur m.-ioù affermissement, renfort, renforcement.

GReg.p.16 creffadur, tr."afferissement".

krenvadurezh f. bonne constitution, force.

VALL.SUP.p.38 krenvadurez (L.)(f.), tr."bonne constitution"; p.80, tr."état, degré de force, forte constitution".

krenvder m. force.

GReg.p.413' creffder.

SKET.p.36 dezho da greskiñ e krenvder hag e nerzh.

krenvlec'h m.-ioù fort, forteresse.

NOTK.p.24 ... e rankas ar Romaned ... kemer ugent krenvlec'h; SKET.p.118 ar c'hreñvlec'hioù a anver ... "kastell an Heol" (pl.).

krenv-peulioù m. palissade.

GReg.p.688 ober creñv peul, tr."palissader".

VALL.p.526 kreñv-peulioù (m.).

krenvvojer f.-ioù muraille fortifiée, fortification.

SKET.p.26 krenv-vojerioù tan. (pl.).

kreñv m.-ioù (1) toison.

C.kneau, tr."toise de brebis, lat.usellus"; C.(DEBM.p.321) nev.

GReg.p.927 greon, knéau; kaneau (V.); ar c'hreon eus an denved; PELletier.creñf, creñf, creñ; L'Arm-p.383 caneau (m.); caneauy (pl.).

BARmerien.6,37 mar kouezh ar glizh war ar c'hreñ; BBR.p.218 kreñvioù gloan du (pl.); LLB-1484 kaneuier gwenn-kann (pl.).

SKET.II p.57 kreon dañvad.

----- (2) chevelure, poils.

ERNault.SUP.p.160 kre, krev (T.), tr."chevelure (négligée). VALL.p.118 kreo, kreñ, tr."chevelure"; krew (T.); kaneù (V.); p.571 krew, krev (T.), tr."poils", "coll. sg.krevenn, kreenn".

kreñvad m.-où toison.

SKET.p.42 ur c'hreñvad maout-tourc'h.

kreñvañ v. (1) se couvrir d'une toison; cf.kreñvañ. VALL.p.742 kreña (T.)(inf.).

----- (2) améliorer son sort, s'enrichir.

VALL.p.742 kreña (T.)(inf.).

kreñek a. qui a une toison.

VALL.p.742 kreñek (T.).

kreñennad f. grande abondance.

VALL.SUP.p.1 kreñennad (f.), tr."grande abondance (de biens)".

kreñennek a. chevelu, poilu.

VALL.p.571 kreñennek (T.), tr."qui a des poils"; p.774, tr."velu".

kreñichenn f.-où tignasse.

VALL.p.739 kreñichenn (f.), tr."tignasse forte et crépue"; p.118 kreñichenn (T.)(f.), tr."chevelure épaisse".

kreñichennek a. qui a une tignasse.

ERNault.SUP.p.160 kreñichennek, kreñichenek (T.); tr."chevelu".

kreuz m.-ien paresseux.

ERNault.SUP.p.160 kreous (T.); kreouzienn (T.)(pl.); kreouzes (T.)(fém.); kreouzed (T.)(fém.pl.).

krepez m.-ioù jabot de chemise.

VALL.p.403 krepez (m.); krepeziou (pl.).

krepon m. crépon.

GReg.p.233 krepon, tr."crepon, étoffe de soye cuite".

kresk m.-où (1) croissance, augmentation, hausse.

C.(Gloss.p.132) dre cresq, tr."lat.multipliciter".

GReg.p.236 cresq, tr."croissance"; p.9, tr."accroissement, aggrandissement, augmentation"; L'Arm-p.86 crisague (m.); crisagueu (pl.).

BBR.p.216 an arnev a ya bepred war kresk; KLV.p.23 evel mar he divije graet he c'hresk en ur bloaz.

----- (2) (époque du) croissant (de lune).

GReg.p.587 cresq al loar; ar c'hresq.

kreskaat v. croître.

LLB-672 gwelet a reer ... gwez yaouank o kreskat (inf.); 276 minor Kerhuiton tamm erbet ne greska (3 prés.).

DIHU-1908 p.7 kreskat (inf.); 1906 p.179 kreskeit eo (pp.).

- kreskadur m.-ioù croissance, accroissement, augmentation.
 C.resquadur, tr."accroissement, lat.augmentum".
 GReg.p.236 resquadur, tr."croissance"; p.9, tr."accroissement, augmentation"; PELletier.p.185 rescadur, tr."croissance, aggrandissement"; L'Arm-p.86 crissquadur, tr."croissance"; crissquadureu (pl.).
- kreskadurezh f.-ioù croissance, accroissement, augmentation.
 GReg.p.236 resquadurez, tr."croissance"; p.9, tr."accroissement, aggrandissement, augmentation"; merzher vez neb a soufr evit resquadurez ar feiz hag a varv evit he difennadur.
- kreskañs f. (1) croissance, accroissement, augmentation.
 GReg.p.236 resqancz, tr."croissance"; p.9, tr."accroissement, aggrandissement, augmentation"; L'Arm-p.86 crissquance (m.), tr."croissance".
- (2) exagération.
 GReg.p.381 resqancz, tr."exageration, hyperbole".
- kresken f.-où (1) excroissance.
 GReg.p.383 resqenn, tr."excroissance, chair superfluë qui croit en quelque endroit du corps"; resqenned, resqennou (pl.); L'Arm-p.148 crissquenn-gig (skrivet : quicq).
- (2) pousse (de plante).
 VALL.p.582 kresken (f.).
- (3) croissant.
 SKET.p.139 an hevoud, an teiresker, an horzh, ar gresken; p.64 stered, kreskenou, kelc'hioù (pl.).
- (4) affixe.
 NOTK.p.144 an niver bras-souezhus a greskenou pe amc'herioù gant an hengeltieg (pl.).
- kresker m.-ien celui qui augmente.
 C.resquer, tr."accroisseur, lat.auctor".
- kreskerezh f. envie (des ongles).
 VALL.p.265 kreskerezh (T.) (f.).
- kreskidigezh f. croissance, accroissement, augmentation.
 VALL.p.46 kreskidigez (f.), tr."augmentation"; p.6, tr."accroissement".
- kreskiñ v. (1) croître, augmenter.
 C.crisquiff, tr."croître ou devenir grand, lat.crescere" (inf.); Qu.II p.17 crisquiff, tr."augmenter"; p.39, tr."croître" (inf.); J.p.131 da crisquif certen hoz penet (inf.); N.1784 euit doctrina ... ha chrisqui an feiz e-n Breiz man (inf.); M.1896 hoaz ez eux ... traou arall, a resq á greff greffañ ... an Setañ (3 prés.); Fm.n.184 e madou ... a resquo

- (3 fut.).
 GReg.p.237 crisqi, resqi, tr."croître"; resqueif, resqât (V.) (inf.); crisqui a ra ar bugel-hont a-wel-dremm (inf.); crisqi a ra ar stêr (inf.); p.9 crisqi, resqa, tr."accroître, s'accroître" (inf.); PELletier.criski, tr."croître, devenir grand, grandir" (inf.); L'Arm-p.86 crissquein, tr."croître" (inf.); NG-347 pa welas Herodez na retorizont d'e di, e rescas e anken (3 prés.); 125 evel a wezenn zo er bed-mañ resquet (pp.); RP.p.118 an avi o deus outo na ra nemet crisqui o foan (inf.); BD.5260 evit crisquin va foan (inf.); IS-p.52 an doujañs-se a zle resquein (inf.).
- SST-p.44 evit resquein e soufransoù (inf.); LLB-5 penaos e lakhet holl ho kwez da preskein (inf.); MGZ.p.XI evit reski hor feiz (inf.); BAZ.p.652 da griski ho kurunenn en Neñv (inf.); MGK.p.137 pa wel he bugel o reski (inf.); MOA.p.128 resket eo war an ed, tr."le blé a augmenté de prix" (pp.).
- (2) exagérer.
 GReg.p.381 crisqui un dra, tr."exagerer, user d'hyperboles" (inf.).
- NOTK.p.21 reski an traoù n'eo ken (inf.).
- kresteneg m.-ed crustacé.
 VALL.p.174 krestenneg; krestenneged (pl.).
- krestenek a. crustacé.
 VALL.p.174 krestennek.
- krestenenn f.-où croûte, pellicule.
 GReg.p.559 crestenenn, tr."petite peau qui se forme sur le lait, avant qu'il bouille"; ar crestenenn; PELletier.crestenen, tr."creme, et toute superficie qui se forme comme la creme, la glace qui commence à se faire sur une eau tranquille" crestenen al laezh, tr."crème légère qui commence à se former sur le lait".
- GON.kresténen "et plus habituellement kristinen" (f.), tr."la petite peau qui se forme sur le lait, avant qu'il bouille".
- VALL.p.173 krestenenn, tr."surface dure (de la terre, etc.); p.545 krestenenn, kristinenn, tr."pellicule sur le lait bouilli".
- krestenenniñ v. se former en croûte, en pellicule.
 VALL.p.545 krestenni (inf.).
- kret Voir kred.
- kretaat v. assurer, cautionner, garantir.
 C.cretat, tr."plegier, lat.fidelubere" (inf.); NL.n.257

- ne fel quet cretat (inf.); n.369 Pastoret ... a deuez ... d-e guelet gent (lenn : gant) joa meurbet, me a creta (3 prés.); Qu.p.118 ho bezet couff da euaff diff ha me 6 cretay oll, tr."n'oubliez pas de boire à moy et ie vous plaigeray tous" (3 fut.).
- GReg.p.141 cretaat, tr."cautionner, s'obliger pour un autre" (inf.); credtèet (pp.); cretat (V.)(inf.); cretet (inf.); cretet (V.)(pp.).
- MOA.p.158 kreataat evit unan bennak, tr."se porter caution pour quelqu'un" (inf.); LEVI.5,4 ma en deus un den touet ha lavaret gant e vuzelloù, ha krètèet gant e le ha gant e c'herioù penaos e raje un dra bennak ... (pp.).
- (A) hep kretaat sans doute, sans qu'il soit besoin de donner une garantie.
- M.2403 a pep reuseudiguae ... eno nep so loget so carguet hep cretat; 1368 duet affet hep cretat; N1.n.17 da fin an bet ez deuy net hep cretat; Fm.n.240 en orgouyl soillet hep crethat.
- kretadur m.-ioù assurance, cautionnement, garantie.
- VALL.p.42 kretadur (m.), tr."(une) assurance"; p.102, tr."cautionnement"; p.329 hep kretadur a-berzh ar Stad, tr."sans garantie du gouvernement".
- kretadurezh f. assurance, cautionnement, garantie.
- VALL.p.42 kretadurez (f.), tr."assurance".
- kretadurour m.-ien assureur.
- VALL.p.42 kretadurour.
- kretilhiñ v. chiffonner.
- VALL.SUP.p.33 kretilhein (V.)(inf.).
- kreun coll.-enn coùte.
- C.creuenn, tr."crotte de pain, lat.crusta"; (sgf.); Qu.III p.20 creüen, tr."crouste" (sgf.).
- GReg.p.238 creuñ bara; creuññann, crevénn (sgf.); creuññnou, crevénnou (pl.); creuhenn, ur greuhenn (V.)(sgf.); PELletier.creüin; creüen (sgf.); creunnou, creunnou (pl.); L'Arm-p.86 creu (m.); créhuenn (sgf.); créhuenneu (pl.).
- MGK.p.116 minvig ha kreun bara; MOA.p.97 ar c'hreun-se a ra poan din em dent; GBL.p.190 un tammig kreun bara louet; VNE-p.46 creu; p.59 ur greuen (sgf.).
- DIHU-1906 p.185 ur c'hantoner àr an hentou, a-boan ma c'houez e damm kreu.
- kreunennek a. couvert de croûte.
- VALL.p.174 kreunennek, tr."couvert (habituellement) de croûte".

- kreunenniñ v. se former en croûte.
- GReg.p.238 creuññna (inf.); L'Arm-p.86 créhuennein (inf.).
- VALL.p.174 kreunenni (inf.).
- kreuniñ v. se former en croûte.
- VALL.p.174 kreuniñ (T.)(inf.).
- kreuz m.-ioù (1) estomac.
- MOA.p.249 kleuz (m.).
- VALL.p.274 kreuz (m.).
- (2) coeur (au figuré).
- MOAO.p.28 da soñj zo en c'hreuz.
- kreuzeul Voir kleuzeur.
- krev Voir kreoñ.
- krevasenn f. chevelure négligée.
- ERNault.SUP.p.160 krevasenn (T.)(f.).
- kreviadeg f.-où réunion pour la tonte des moutons.
- VALL.p.743 kreviadeg (f.).
- kreviadur m.-ioù tonte des moutons.
- GReg.p.928 krévyadur, tr."tonture des brebis".
- kreviañ v. tondre (des moutons); cf. kreoññ.
- GReg.p.928 krévyas, knevyas (inf.); PELletier.crévi an deñved; creonvi, cre avia (inf.).
- 1.krevier m.-ien tondeur de moutons.
- GReg.p.928 krévvèr, knevvèr; krévvéryen, knevvéryen (pl.).
- 2.krevier pluriel de kraou.
- kreviñ v. crever.
- L'Arm-p.84 crevein (inf.); crevein gant naon (inf.); MG-p.61 em grevein a reer o labourat an douar (inf.); SG.f.30 gant despèd e creuvan (1 prés.).
- GBI.p.176 ar sarpant a greuvan (3 prés.); LLE-1542 gwelet a reer ... o krevein un ejen (inf.).
- MKRN.p.51 c'hoarzhin da greo va bouzelloù (inf.).
- 1.kreuz a. avare.
- C.crez, tr."auaricieux, lat.auarus"; C.(Gloss.p.133) crezz; J.p.16-b Juzas ... an tier muntreuz crez; p.178 dre afvy bras ha cas Cayphas crez; Fm.n.260 den crez; B.n.778 e-nn ifferm ... quaz crez ez v.
- GReg.p.63 crèz.
- 2.kreuz m.-ioù chemise, tunique.
- C.crez, tr."vestment, lat.uestis; uestement dessire de poures, lat.sorutum"; Jer.ms.p.1456 (n.233) tregont crez.
- GReg.p.162 crès, creis (V.), tr."chemise, ta,t pour homme que pour femme"; crésveñ, creisveñ (V.)(pl.); p.306 crès, tr."drap, quelque chose pour se couvrir le

corps"; crezyou (pl.); p.230 crès, ur c'hrès, tr."ce qui sert à couvrir un corps nud"; p.483 crès lien, tr."partie d'un habit de toile"; PELletier.crès, crez, tr."habillemet fait de grosse toile, en façon d'un grand juste-au-corps, à l'usage des gens de gros travail, et des pauvres; c'est encore une mesure de cette toile suffisante pour faire un de ces habillemens"; creziou, creziou (pl.); L'Arm-p.56 creiss (f.), tr."chemise (tant pour homme que pour femme)"; creizieu (pl.).

MGZ.p.153 un dorzh vara da unan, un tamm bleud d'eben, ur c'href pe un tamm dilhad da un all.

MKRN.p.84 gwriat ar c'href penn-da-benn; ABKE.1967 p.11 (H.Ar Menn) ur c'href dilhad.

kreznj f. avarice.

C.crezni, tr."auoir avarice, lat.avaricia"; C.(Gloss.p.133) creznj, tr."avarice"; M.1500 pynuziguaez, crezny, bout auaricius; J.p.16 dre crezny; B.n.709 ... ez em gouernez e-z crezny quen disaczun euel ur quy; P.m.n.263 pep dez creny (lenn : crezny)

GReg.p.63 crezny.

SKBT.p.66 o hoalañ ar renerien ... d'ar grezni ha d'an uhelegez.

kri m.-où cri.

C.garm pe cri an merdeidi, tr."clameur ou cri des navigateurs"; J.p.76 goude ez stlegat gant cry da ty Cayphas; B.n.204 pan cleuaff ... gant pep unan an cry; M.298 goeluan da pep heny ha cry eu so diuez.

GReg.p.234 cry; cryou (pl.); leuskel ur c'hry; teurel ur c'hry; ober ur c'hry; PELletier.cri, tr."appel"; L'Arm-p.85 cri; crieu (pl.); NG-715 ha hi laoskiñ ur cri; RP.p.49' grit ma erruo ar c'hri eus va fedenn betek enno'h; BD.477 ar cry am eus ganeoc'h klevet; 2822 ur gry vras.

EKG.II p.30 kri ha youc'herezh a gleven; II.ROUed.25, 23 an holl a ouele gant ur c'hri bras; GBI.II p.198 ar gri; SST-p.46 en a laoskas un taol cri.

MATH.p.56 klevout a reomp trompilhon ha kri; ATST.p.52 Mari a laoskas ur c'hri.

kriadeg f.-où ensemble de cris.

VALL.p.170 kriadeg.

kriadenn f.-où cri.

GReg.p.234 crvadenn; crvadennou (pl.).

MGZ.p.221 en ur leuskel ur griadenn; p.202 o leuskel

kriadennou (pl.).

MATH.p.56 kriadennou dre ar vro a-bezh (pl.). kriadenn-forzh f. ci pour appeler au secours.

GBI.p.472 teir griadenn-forz en deus laosket. krial v. (1) crier.

C.(DBEM.p.257) criaff; C.(Gloss.p.133) crie, tr."hucher" (inf.); Qu.II p.39 crial, tr."crier" (inf.); B.n.77 pe gounezet huy ouz crial (inf.); J.p.99 ma teaut ha ma guenou coen da crval euzic (inf.); M.376 crial ouz da aneualet (inf.); 1716 crial dre embannou (inf.); 1067 da-n re-man ... ez cry laremyas (3 prés.); Jer.PELletier.p.442 (n.364) na manet ien eno dre'n bro na cryo hu (3 fut.); Nlou.p.556 teuse muy ouz muy ez crvant voar sant Stephan (6 imperf.); M.c.p.105 bet ouff disobeisant, ha gret de tut an ty crial voar ma lerch (inf.).

GReg.p.235 crval (inf.); crval forzh, tr."crier à la force" (inf.); L'Arm-p.85 criein, criale (inf.); NG-735 en ur crial (inf.); RS.p.234 o crial outañ (inf.); BD.4117 an anevaled brutal a vezo klevet o crial (inf.); 445 va c'hrouadurien baour o crial ... ouzhin (inf.); IS.p.72 bepred e cri arnomp kariñ hon nesañ (3 prés.). LLB-783 en ur grial ... ar gauenn a lavar deoc'h e sav un douforenn (inf.); EKG.II p.23 atav e kleven krial ha youc'hal (inf.); MGK.p.2 krial a-bouez-penn (inf.); MOA.p.119 unan bennak a zo o krial ouzhoc'h (inf.).

---- (2) pleurer.

BD.5251 va daoulagad ne bacuez o crial (inf.).

---- (3) implorer.

M.1920 ... ez crihont vn bontez digant an menezioù (6 fut.).

krib f.-où peigne.

C.crib, tr."paingne, lat.pecten"; Qu.II p.126' vn crib, tr."vn peigne".

GReg.p.707 crib; cribou (pl.); ur grib olifant; PELletier.crib; cribou (pl.); L'Arm-p.274 crib, cribb, cribe (f.); cribeu (pl.).

VNB-p.26 ur grib.

kribadur m.-où peignures.

GReg.p.707 cribadur.

kribañ v. peigner.

C.(DBEM.p.257) cribat (inf.); Qu.II p.126' cribat, tr."peigner" (inf.); Qu.p.135 ma march ...; pa en deuezo à frottet mat, ha scrifellet, cribat à mouà (inf.).

- GReg.p.707 cribat, tr."peigner se peigner la tête";
cribat, cribeif (V.) (inf.); PELletier.p.182 criba
 (inf.); L'Arm-p.274 cribein, cribatt (inf.); BD.
 1958 gant da zaouzorn, cribat a rez da benn bemdez
 (inf.).
- VNB-p.73 cribat; GBI.p.206 emañ o kribad he blev melen
 (inf.).
- (A) kribañ e benn (da) laver la tête (à), réprimander.
 EKG.II p.318 deuit, hag e welot penaos e vezo kribet e
 benn d'hoc'h Aotrou person Troadeg (pp.).
- kribell f.-où crête; cf. kribenn, klipenn.
 C.(DEBM.p.257) cribell; Qu.II p.39 vn cribell, tr.
 "vne creste".
- GReg.p.235 cribell, tr."crête, excrescence de chair sur
 la tête des coqs et des poules"; cribellou (pl.);
 PELletier.cribell.
- MGK.p.56 un darn mero'hedou 'zo a zalc'h uhel o banniel;
 o cribel a ziskar, pa gouezh warno an oad; p.63
 div intañvez ...; ar gentañ ... a oa sonn he cribell.
- kribellañ v. garnir d'une crête, couronner.
 C.(DEBM.p.257) cribellat, tr."crété".
 SKET.II p.68 un enezenn ... kribellet a venezioù (pp.).
- kribellek a. (1) garni d'une crête.
 GReg.p.233 cribellecq, cribellocq.
 (2) fier, orgueilleux.
 MGK.p.56 ar verc'h kribellek.
- kribenn f.-où (1) crête; cf. kribell, klipenn.
 C.cribenn, tr."craiste, lat.crista".
 GReg.p.233 cribenn, tr."crête, excrescence de chair sur
 la tête des coqs et des poules"; cribennou (pl.);
 L'Arm-p.84 cribeann (f.); cribeannou (pl.).
- (2) cime.
 MCNA.p.9 azezet war gribenn ar c'herreg; SKET.III p.19
 div skornredenn diskennet eus ar cribennou
 lemm o toullañ an oabl (pl.).
- (3) cimier (de casque).
 SKET.p.139 togou-brezel daougornak gant ur rod da gribenn
 dezho.
- kribennañ v. garnir d'une crête, couronner.
 SKET.III p.36 un donn-vor kribennañ a eoz. (pp.).
- kribenn-c'har f. kribennou-gar devant da la jambe.
 GReg.p.507 cribenn ar c'har (skrivet; an garr), clipeenn
 ar c'har; PELletier.cribell ar c'har "le P.Maunoir
 a écrit Criben-ar-c'har".

- kribennek a. muni d'une crête, d'un cimier.
 GReg.p.233 cribennecq; cribeennecq (V.); L'Arm-p.84
cribeennec.
 NOTK.p.57 an tokarnou keltiat ... a wisk meur a stumm:
 hiniennou a zo begek, kribennek eo re all.
- kriber m.-ien fabricant de peignes.
 C.criber, tr."faiseur de peignes, lat.pectinarius".
- kriberezh m. action de peigner.
 GReg.p.707 cribérez; L'Arm-p.274 cribereah (m.);
cribereahe (pl.).
- kribin f.-où séran.
 GReg.p.861 cribyn, tr."seran"; cribynou (pl.); ar gribyn
 rouez, tr."le gros seran"; ar gribyn fin, ar gribyn
 flour, ar gribyn stank, tr."le seran étanche" p.17
cribin fin, tr."affinoir"; PELletier.cribin;
cribinou (pl.); EN.2572 na zoujit ket an tan, an
 dour, ... na nep rod, cribin hag hachou; 2848 pan
 ay va rod en-dro, (pa) gouezho er hribinou, e chomo
 ar c'hroc'hen, ar c'hig hag ar bouzellou (pl.).
 BAZ.p.81 an tirant-se, goude bezañ graet dispenn korf ar
 sant gant ur gribin houarn, a ordrenas erfin e
 zibennañ.
- kribinañ v. (1) sérancer.
 PELletier.p.183 cribina (inf.).
 SKET.III p.115 ar vicherourien ... o kribina (inf.).
 (2) (se) battre.
 MGK.p.20 e-pad m'edo an daou-mañ oc'h en em gribinat
 (inf.).
- kribiner m.-ien séranceur.
 VALL.p.687 kribiner.
- kribiñsaden f.-où égratignure; cf. kribisañ.
 MOA.p.232 kribinsaden (f.).
- kribiñsat v. égratigner; cf. kribisañ.
 MOA.p.232 kribinsat (inf.).
- kridienn f.-où frisson.
 Nom.p.267 (Gloss.p.133) cridien.
 GReg.p.438 cridyenn, tr."frisson, tremblement qui provient
 du froid ou de la fièvre"; PELletier.cridien, tr.
 "frisson, tremblement de la fièvre".
 EKG.II p.302 ar gwel anezhañ a roe kridienn ha spont
 dezhi.
 SKET.III p.97 ar griidienn-aon ... a spinas ... ene
 disaouzan brezelourez ar C'hornog.
- kridiennañ v. frissonner.
 SKET.p.107 disliv, dilavar, kridiennet, beuzet o c'halon

- en ur mor a geuz (pp.).
kridiennus a. qui fait frissonner.
 VALL.p.321 kridiennus.
krier m.-ien (1) crieur public.
 C.crieur, tr."id., lat.preco".
 ---- (2) crieur (personne qui crie).
 GReg.p.235 crver; crvéryen; crvour (V.); crvouryon,
crvouryan (V.)(pl.).
krierezh m. action de crier.
 GReg.p.235 crvérez, tr."crierie"; L'Arm-p.85 criereah
 (m.); criereahou (pl.).
krifinadenn f.-où égratignure.
 GReg.p.326 crifinadenn, crivinadenn; crifinadennou (pl.);
 PELletier.p.174 crifinaden.
krifinat v. égratigner; cf. krafinat.
 GReg.p.326 crifinat (inf.); PELletier.p.174 crifinat (inf.).
kri-forzh m. cri pour appeler au secours.
 GReg.p.234 crv-forz, tr."cri de force"; crvou-forz (pl.);
 L'Arm-p.85 cri-forh (m.).
 DIHU-1906 p.194 taolou kri-forh.
krignadur m.-ioù ce qui est rongé.
 L'Arm-p.341 crignadur (m.).
krign-askorn m. entremetteur de mariages.
 GReg.p.354 crign-askorn (Hte.C.,V.); crignaessern
 (Hte.C., V.) (pl.).
krignat v. ronger.
 C.crignat, tr."rongier, lat.rodere" (inf.); M.386 ne
 renouquer quen yngynn, te ha-z lingnn da crignat
 (inf.).
 GReg.p.829 crignat, crignal (inf.); crignat e ivinou
 (inf.); PELletier.p.183 crigne, crignat (inf.);
 L'Arm-p.341 crignein, crignale (inf.); RP.p.155
crignat gant ar preñv (pp.); CO.p.170 o crignat ar
 spered hag ar galon gant ar chagrin (inf.).
 EKG-II p.97 ar bleizi hag ar brini a deufe da grignat o
 eskern (inf.); VNB-P.47 oreignat an eskern (inf.).
 SKRS.p.23 ar remors a zeu da grignat e galon (inf.);
 DIHU-1908 p.173 pa ne vehe peizant erbet evit labour-
 rat an douar ..., petra hor behe-ni da grignat ...?
krign-bev m. cancer.
 GReg.p.132 crign-beq, tr."cancer, maladie qui ronge les
 chairs petit à petit, comme une espèce de cangreine";
 ar ch'hrign-beq.

- MBJJ.p.311 debret oa en e zlabarzh gant ur ch'hrign-beq.
krigner m.-ien celui qui ronge, rongeur.
 C.cringner, tr."rongeur, lat.rosor".
 GReg.p.829 crignêr, tr."celui qui ronge"; crignéryen (pl.);
crignour (V.); crignouryon, crignouryan (V.)(pl.);
 L'Arm-p.341 crignour; crignerion (pl.).
krignerezh m. (1) action de ronger.
 GReg.p.829 crignérez; crignereh (V.); L'Arm-p.341
crignereah.
 ---- (2) érosion.
 VALL.p.270 krignerezh (m.).
krignus a. qui ronge, rongeur.
 VALL.p.664 krignus.
krim m.-où crime.
 C.crim, tr."crime, lat.crimen"; Qu.II p.39 crim, tr.
 "crim"; J.p.27 an crim, an bech hac an pachet a
 gneure den; Nlou.p.535 pardonet oll deomp hon oll
crim.
 GReg.p.235 crim, crimou (pl.); L'Arm-p.85 crim (m.);
 BD.5316 souilh gant ur crim; 2030 goude da grimo
 graet (pl.).
kriminal a. criminel.
 Fm.n.262 deffyn crvymnal; N.1168 vn benin re creminall.
 GReg.p.235 criminal.
krimpañ v. grimper; cf. skrimpañ.
 GReg.p.473 grimpa, grimpal (inf.).
 ISV.p.418 ur steredenn crivet amañ ouzh ar voger hag o
 tiskenn en ti (pp.).
 VALL.p.345 kripa, kripat, krimpa (inf.).
 1. krin a. (1) sec, aride.
 GReg.p.51 "als." crin; PELletier.crin, tr."sec, desséché,
 aride".
 VALL.p.71 koad krin, tr."bois mort"; SKET.p.54 ur strewad
 tev a c'heot krin.
 ---- (2) avare.
 GON.krin.
 2. krin m.-où bois mort, broussailles sèches.
 PELletier.crin (L.), tr."la cime sèche d'un arbre", c'est-
 à-dire, toutes les menuës branches mortes qui en
 font comme la chevelure"; dastumiñ crin, tr."ramasser
 les broussailles".
 VALL.p.17 krineu (V.), tr."ajonc sec" (pl.).
 3. krin m. (1) crins, poil.
 C.crin "uide in moe, cest tout ung" (moe, tr."crinne de
 cheual, ou crin domme ou de femme, lat.comma").

- VALL.p.571 krin (m.), tr."poil sur la poitrine ; poils mal peignés, ébouriffés".
- krinañ v. (se) dessécher.
- PElletier.p.184 krina, tr."dessécher, rendre ou devenir sec et aride" (inf.); RP.p.151 gwelet a razec'h amezho hag a zigore o genou, ken crinet veze o zeod gant ar sec'hed (pp.).
- MGK.p.63 aval krinet.
- SKET.p.86 eskern gwenn o krina (inf.).
- krinded f. sècheresse, aridité.
- GReg.p.51 "als." crinded, tr."aridité".
- krinder m. (1) sècheresse, aridité.
- PElletier.p.184 crinder.
- (2) avarice.
- VALL.p.50 krinder (m.).
- krinenn f.-où (1) chose sèche.
- PElletier.p.184 crinen.
- (2) terrain sec.
- VALL.p.681 krinenn (f.).
- (3) arbre sec.
- PElletier.p.184 crinen.
- (4) personne maigre et sèche.
- PElletier.p.184 crinen, tr.un homme fort maigre et desséché".
- krineta v.-et ramasser du bois sec.
- VALL.p.681, tr."ramasser du bois" (inf.).
- kripon m.-ed vieillard décrépité.
- C.cripon, tr."ueillart tres ancien, lat.decrepitus"; Am.ms. p.1463 (n.593) chetu'r eoz cripon quen diffeçonnet ; Am.PElletier.p.184 (n.730) eoz cripon.
- GReg.p.252 crepon ; creponed (pl.); p.709 crepon, kozh crepon, kozh cripon, tr."penard, vieux penard"; p.19 an oad cripon, an oad crepon, tr."âge decrepit, au-dessus de 75. ans"; PElletier.cripon "Le P.Maunoir met vieux pénard ... Au pays de Leon, on appelle ainsi un vieillard avaritieux"; L'Arm-p.94 cripon, tr."decrepit"; criponétt (pl.).
- kriponerezh m. décrépitude.
- L'Arm-p.433 criponnereah (m.).
- krisaat v. rendre ou devenir plus cruel.
- VALL.p.174 krisaat (inf.).
- krisiañ v. frissonner.
- VALL.SUP.p.82 krisia (inf.).
- krispenn f. flanc de coteau.
- VALL.SUP.p.78 krispenn (V.)(f.).

kristen a. ou m.-ien chrétien.

- C.cristen, tr."crestien, lat.cristianus"; Qu.II p.33 christen, tr."chrestien"; B.n.139 vn christen ; G.424 Cherlamen, guyr Chrysten ; Fm.n.101 guir cristen ; n.279 da-n fals crysten (var.Christen) ; n.171 mar be cristen (var.Christen) ... pe cristenes (var.christenes) (masc. et fém.); Ca.n.4 vn nombr bras a christenven (pl.); n.18 an chrestenven (pl.); Nl. n.475 christenien (pl.).
- GReg.p.167 cristen ; cristényen (pl.); cristeen, crechen, crichen, crichan (V.); cristenyon, cristenyon, crechenyon, crichenyon, crichanyon (V.)(pl.); cristen bihanboazh, tr."chrétien à gros grains"; L'Arm-p.58 cricheine, chricheine, crichan ; chricheinion, cricheinion (pl.); NG-57 christen ; 583 pep gwir chrichen ; 1507 chrichenion (pl.); 867 chrischionion (pl.); 1022 chrehenion (pl.); 24 pec'hour chrichan ; JK.n.1 christenien (pl.); CO.p.129 ur christen on, ur Gristenes on (masc. et fém.); RP.p.73 d'an holl Gristenven (pl.); BD.1319 ar fals Cristen ; 1326 Cristenien (pl.); FM-p.2 crechenion (pl.).
- SST-p.153 ur hrechein ; p.II ar Grechenion (pl.); VNB-p.108 kenkouls Crechénès on eveldout (fém.); EKG.II p.216 ur gristenez vat (fém.); MGZ.p.X ar gristenien gentañ (pl.).
- DIHU-1905 p.28 ur gwir grechén ; p.29 krechenion ... a oa er vro (pl.); 1906 p.165 ar skolioù kristén ; 1907 p.311 kristénion (pl.).
- (2) chrétien, personne, être humain.
- GBI.p.90 va mamm baour a zo klañv ; emañ seizh miz 'zo war he gwele, n'he deus kristenn nemedon-me ; p.100 ar c'hleier ... ; emaint noz-deiz o son kanvou, hep kristenn ganet war o zro.
- (3) mari.
- GReg.p.603 va c'hrichean ha me (V.), tr."mon mari et moi".
- kristenaat v. (se) christianiser.
- SKET.III p.9 kristenaat eo bet ar vojenn-se (pp.).
- kristenadur m.-ioù ondoiment, baptême sans cérémonies.
- VALL.p.512 kristenadur (m.).
- kristenañ v. (1) ondoyer, baptiser sans cérémonies.
- GReg.p.674 christena, christeni ; chrichenveif (V.)(inf.); L'Arm-p.259 crichiniein (inf.).
- (2) rendre chrétien, christianiser.
- B.n.145 da vezaf ... christenet (pp.).

MBJJ.p.310 en o c'hlañvdi e teu a-benn leanezed Sant Jozef da gristen kazi an holl dud vras (inf.).

kristenezh f. (1) chrétienté, christianisme.

C.cristeneg, tr."crestiente, lat.cristianitas"; Qu.II p.72 christenezh, tr."chrestienté"; Dnal.p.72 Christenezh.

GReg.p.167 cristenéz, tr."chretiené, tout le país habité par les Chrétiens"; cricheneg (V.); L'Arm-p.58 ar Gricheneah, ar Grecheneah, tr."le Christianisme"; BD.992 lezenn ar gristeneg.

SST-p.V al lezenn a grecheneah; VNB-p.131 ar Grechéneah; p.155 na gant a Gristenion hep Crechéneah !;

GBI.p.178 ret e vo dit kuitaat da rouantelezh, kent evit antren er gristenez.

---- (2) sentiment chrétien.

N.1706 prezec ... an scriptur glan a griff certain dre cristeneg.

kristenidigezh f. christianisation.

ENVB.GWAL.10 p.66 nebeut goude kristenidigezh ar vro.

kristeniezh f. christianisme, chrétienté.

GReg.p.167 cristenvez, tr."christianisme, la Doctrine de Jesus-Christ, la Foi, la Religion Chrétienne".

ENVB.GWA.10 p.66 reiñ degemer er gristenieg d'ur nen-seurterezh pagan.

kristilhadez f.-où ensemble de hennissements.

VALL.p.357 kristilhadez (f.).

kristilhadenn f.-où hennissement.

GReg.p.490 gristilhaden.

VALL.p.357 kristilhadenn (f.).

kristilhañ v. hennir.

GReg.p.490 gristilhat (inf.); PELletier.cristilla, tr. "hennir comme un cheval. En Leon, on le dit d'un homme qui rit avec éclat" (inf.).

kristilherezh m. hennissement.

VALL.p.357 kristilherez (m.).

krivizhier pluriel de kravazh.

1.kriz a. (1) cru.

C.criz, tr."cruz, lat.crudus"; Qu.II p.40 orig, tr."cru"; Jer.ms.p.1452 (n.159) boet crvz; Cnf.p.62 eguit boet né debré nemet lousou sauuag criz.

GReg.p.238 criz; cri, criilh (V.); criz-bev, tr."tout cru, tout à fait cru"; PELletier.criz, criz; L'Arm-p.86 cri; p.87 cri-past, tr."tout cru"; BD.384 na crv na poazh.

BAZ.p.64 o kaout evit holl vevañs louzoù ha gwrizioù criz.

Koumanant 12 niverenn (Geriadur Istorel e-barzh) . . . . . 60 F

Koumanant da 6 Rann eus ar Geriadur Istorel . . . . . 60 F

Renner : G.ETIENNE
Embanner : G.CHEREL
Sekretouriezh : PREDER, 30, Place des Lices, 35 - RENNES

An arc'hant da : PREDER, C.C.P. 16 093 13 PARIS

Kentañ trimiziad 1972
Priz ar c'haier-mañ : 12 F

Moulet gant S.A.D.E.D.
C.P.P.P. Nn 35 709
Diskleriet hervez lezenn, kentañ trimiziad 1972.

